

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

REFUGEES

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

<http://refugeesinproject.eu>

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έργο Αρ. 2016-1-PT01-KA204-022983
Το παρόν έργο έχει χρηματοδοτηθεί με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής
Επιτροπής. Η παρούσα έκδοση αντανακλά τις προσωπικές απόψεις
του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη
για κάθε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται εντός της.

ΕΤΑΙΡΟΙ

www.aidlearn.pt

www.vhs-hamburg.de

www.cstudifoligno.it

www.utzo.si

www.iadt.ie

www.gcr.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το έργο RefugeesIN	5	Σύνοψη των βασικών σημείων	19
Ιστορικό	5	Παραπομπές	19
Στόχοι	5	ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Πραγματικές ιστορίες – αυτοβιογραφικές αφηγήσεις και σε βάθος συνεντεύξεις	21
Κύκλος Μαθημάτων RefugeesIN	7	Εισοδος	21
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Ας ξεκινήσουμε τον Κύκλο Μαθημάτων RefugeesIN	8	Εισαγωγή	21
Εισοδος	8	3.1. Εισαγωγή στις αφηγηματικές προσεγγίσεις	21
Εισαγωγή	8	3.2. Εισαγωγή στις εις βάθος αφηγηματικές συνεντεύξεις	23
1.1. Για ποιο πράγμα μιλάει αυτό το μάθημα;	8	Σύνοψη των βασικών σημείων	26
1.2. Το έργο RefugeesIN	9	Παραπομπές	26
1.3. Δες μια ταινία	9	Παραρτήματα	26
1.4. Ποια είναι η δικιά σου εμπειρία	10	ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Κατογράφος για την κοινωνική ένταξη	28
1.5. Σοβαρά ζητήματα: Τεχνικοί όροι που πρέπει να γνωρίζουμε	10	Εισοδος	28
1.6. Συνεργασία: Ποιούς κανόνες θα πρέπει να ορίζουμε;	11	Εισαγωγή	28
1.7. Ιστορίες προσφύγων	12	4.1. Ας βάλουμε τους εαυτούς μας στην θέση των προσφύγων	28
Σύνοψη των βασικών σημείων	12	4.2. Τι είναι κοινωνική ένταξη στην σημερινή κοινωνία; πως τονώνεται;	35
Παραπομπές	13	4.3. Ο κινηματογράφος χτίζει τις απόψεις μας για τους πρόσφυγες	41
ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Κοινωνική ένταξη στην ΕΕ - κρίση, πολιτικές, πρότυπα και επιτεύγματα	14	Σύνοψη των βασικών σημείων	42
Εισοδος	14	Παραπομπές	42
Εισαγωγή	14	ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Γυρίζοντας μια ταινία ντοκιμαντερ	43
2.1. Κοινωνική Ένταξη και κρίση	14	Εισοδος	43
2.2. Μοντέλα - Πολιτικές	15	Εισαγωγή	43
2.3. Δρόμοι και τρόποι για την κοινωνική ένταξη	16	5.1. Το ντοκιμαντέρ ως μέσο κινηματογραφικής έκφρασης	43
2.4. Επιτεύγματα – καλές πρακτικές στις χώρες της ΕΕ	18	5.2. Επιχειρηματολογώντας	46

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

5.3. Σκηνοθεσία	48
5.4. Παραγωγή	49
5.5. Τεχνικός εξοπλισμός	51
5.6. Μοντάζ	52
Σύνοψη των βασικών σημείων	53
Παραπομπές	53
ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Εργαστηρι κινηματογραφου	54
Εισοδος	54
Εισαγωγή	54
6.1. Προ-παραγωγή ντοκιμαντέρ	54
6.2. Κινηματογραφικό συνεργείο	55
6.3. Συγκέντρωση και οριστικοποίηση του φακέλου παραγωγής	56
6.4. Βιντεοσκόπηση	57
6.5. Μοντάζ και μεταπαραγωγή	61
Σύνοψη των βασικών σημείων	63
Παραπομπές	63
Γλωσσάριο	64

Συντάκτης:

RefugeesIN – Κινηματογράφος για την κοινωνική ένταξη των προσφύγων

Συγγραφείς:

Maria Helena Antunes και Eduardo Amaro, AidLearn, Πορτογαλία

Heike Kölln-Prisner, Hamburger Volkshochschule, Γερμανία

Altheo Valentini, Almudena Valenzuela και Irene Morici, Centro Studi Citta' Di Foligno, Ιταλία

Dušana Findeisen, The Slovenian Third Age University, Σλοβενία

Philip Penny και Ρόνάν Ó'Muirthile, IADT, Ιρλανδία

Κωνσταντίνος Μουρτεζάς και Κατερίνα Ματάκου, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Ελλάδα

Γραφικό σχέδιο:

Carlota Flieg

Με την επιφύλαξη κάθε νόμιμου δικαιώματος. © RefugeesIN, 2018

ΤΟ ΕΡΓΟ REFUGEESIN

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ REFUGEESIN

(Έργο Αρ 2016-1-PT01-KA204-022983)

<https://www.refugeesinproject.eu/el/>

RefugeesIN is a European project supported by the Erasmus+ Programme, Το RefugeesIN είναι ένα ευρωπαϊκό έργο που υποστηρίζεται από το πρόγραμμα Erasmus + και έχει σχεδιαστεί από οργανισμούς-εταίρους από τη Γερμανία, την Ιταλία, τη Σλοβενία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα και συντονίζεται από την AidLearn, που εδρεύει στην Πορτογαλία.

Η τόνωση της κριτικής σκέψης, η αύξηση του επιπέδου των ψηφιακών ικανοτήτων και η έρευνα για μεγαλύτερη κατανόηση και ανταπόκριση στην κοινωνική, εθνοτική, γλωσσική και πολιτιστική ποικιλομορφία αποτελούν ουσιαστικό μέρος της αντίδρασης στην τρέχουσα κρίση και η ανάπτυξη αντίστασης σε όλες τις μορφές διακρίσεων και κατήχησης, και ακριβώς σε αυτή τη συλλογική προσπάθεια περιλαμβάνεται το έργο και προσπαθεί να συμβάλλει. Οι δράσεις που έχουν ως αποτέλεσμα το πακέτο εκμάθησης RefugeesIN στοχεύουν στην ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου, στην καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των προσφύγων και στην προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Τώρα που ζούμε μέσα σε μια ανθρωπιστική καταστροφή ιστορικών διαστάσεων με άτομα που αντιμετωπίζουν πολύπλοκες και οδυνηρές διαδικασίες στις

προσαρμοστικές τους οδούς στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, πιστεύουμε ότι οι ταινίες μπορούν και πρέπει συχνότερα να μεταδίδουν επιτυχείς ιστορίες για την κοινωνική ένταξη των προσφύγων στην πρόσφατα υιοθετημένη πατρίδα τους. Αλλά είναι πραγματικά έτσι;

Έχουν αντικατασταθεί οι αρνητικές κοινωνικές πεποιθήσεις γύρω από τους πρόσφυγες από εκείνες της κοινωνικής ένταξης που ταιριάζουν περισσότερο με τις εξελίξεις στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες; Είναι τα επιτεύγματα των πρώην επιτυχώς ενσωματωμένων προσφύγων στις κοινωνίες της ΕΕ, όπου ζουν σήμερα, επαρκώς εμφανείς, ώστε να υπογραμμίζουν ένα κεντρικό ρόλο μοντελοποίησης, στον οποίο μπορούν να προσβλέπουν οι νεοεισερχόμενοι;

ΣΤΟΧΟΙ

Το RefugeesIN προσφέρει στο επαγγελματικό προσωπικό που εργάζεται με πρόσφυγες ένα πρωτοποριακό πακέτο που βασίζεται στον κινηματογράφο, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν στις δραστηριότητές τους. Τα αποτελέσματα του προγράμματος απευθύνονται κυρίως σε εκπαιδευτές ενηλίκων προσφύγων, φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων, προσωπικό και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ειδικούς εκπαίδευσης ενηλίκων και κοινωνικής ένταξης καθώς και ειδικούς ευρωπαϊκού κινηματογράφου.

Ο κινηματογράφος χρησιμοποιείται ως εργαλείο για την κατάρτιση των στερεοτύπων, και για την απεικόνιση πραγματικών και εμπνευσμένων ιστοριών ζωής επιτυχώς ενταγμένων προσφύγων, που λειτουργούν ως πρότυπα για την κοινωνική ενσωμάτωση των νεοφερμένων.

ΤΟ ΕΡΓΟ REFUGEESIN

Επιπλέον, το έργο στοχεύει στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τις συνεκτικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, τον ρόλο του κινηματογράφου στην προώθηση αντιπροσωπευτικών παραδειγμάτων κοινωνικής ένταξης και τον τρόπο με τον οποίο οι πρόσφυγες και οι ντόπιες κοινότητες μπορούν να αλληλοεπιδρούν και να συνεργάζονται με έναν εποικοδομητικό και θετικό τρόπο μέσω του διαπολιτισμικού διαλόγου. Τι συμβαίνει με την κινηματογραφική εκπαίδευση για το σκοπό αυτό;

Το **πακέτο RefugeesIN** (με το **Φυλλάδιο**, τον **Κατάλογο Ταινιών**, τον **Κύκλο Μαθημάτων** -Εγχειρίδιο και Πρόγραμμα σπουδών, και τον **Οδηγό**), που διατίθεται στην πορτογαλική, γερμανική, σλοβενική, ιταλική, ελληνική και αγγλική γλώσσα, αποτελεί την κύρια πηγή του Κύκλου μαθημάτων του RefugeesIN, όπου οι ίδιοι οι συμμετέχοντες γυρίζουν ντοκιμαντέρ μικρού μήκους βασισμένα σε πραγματικές ιστορίες κοινωνικής ένταξης προσφύγων.

ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

Μία καινοτόμα ευκαιρία μάθησης για την ενίσχυση, επέκταση και ανάπτυξη των ικανοτήτων των εκπαιδευτών ενηλίκων, για την υποστήριξη του ρόλου τους στην κάλυψη των αναγκών των προσφύγων/αιτούντων άσυλο, από διαφορετικό υπόβαθρο, για τη διάδοση κοινών θεμελιωδών αξιών και την πρόληψη και καταπολέμηση του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων θα ζήσουν μια συναρπαστική μαθησιακή εμπειρία μέσα σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον (εκπαιδευτές ενηλίκων, πρώην και νεοεισερχόμενοι πρόσφυγες) πλαισιωμένοι από μια δημιουργική διαδικασία που θα τους επιτρέψει να μάθουν, ακολουθώντας μια νέα μεθοδολογία, όπου ο κινηματογράφος λειτουργεί σαν διαμεσολαβητής και θα δημιουργήσει δικούς της ειδικούς διδακτικούς πόρους (ντοκιμαντέρ), προσαρμοσμένους στις ανάγκες των προσφύγων κατά τη διαδρομή τους προς την κοινωνική ένταξη. Με την καθοδήγηση έμπειρων κινηματογραφιστών, θα έχουν τη μοναδική ευκαιρία να ερευνήσουν, να γράψουν, να παράγουν και να σκηνοθετήσουν τα δικά τους ντοκιμαντέρ μικρού μήκους σε στενή συνεργασία με πρόσφυγες.

Το μάθημα αποτελείται από τις ακόλουθες έξι ενότητες:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Ας ξεκινήσουμε το μάθημα RefugeesIN: σύντομη εισαγωγή του έργου και του μαθήματος RefugeesIN. Η κατάσταση των προσφύγων στην ΕΕ και στη χώρα τους. Πώς μπορεί ο καθένας να δράσει προς το συμφέρον της κοινωνικής ένταξης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Κοινωνική ένταξη στην ΕΕ: κρίση, πολιτικές, μοντέλα και επιτεύγματα: Κύριες έννοιες και επισκόπηση των τρεχουσών εφαρμοζόμενων πολιτικών και μοντέλων. Σημαντικά επιτεύγματα και προκλήσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Αληθινές ιστορίες: αυτοβιογραφικές αφηγήσεις και σε βάθος

συνεντεύξεις: Ορθολογική ανάλυση των αυτοβιογραφικών αφηγήσεων και των στρατηγικών αφήγησης. Οι ιστορίες του Φυλλαδίου. Πρακτική ατομική και ομαδική δραστηριότητα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Κινηματογράφος για την Κοινωνική Ένταξη: προβολή και κριτική συζήτηση για τους πρόσφυγες σε επιλεγμένες ταινίες μεγάλου μήκους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Κινηματογράφηση ντοκιμαντέρ: οι έξι βασικές φάσεις και η πρακτική να καταστεί μια ταινία ντοκιμαντέρ ως κινηματογραφική έκφραση: Ενότητα 1: Το ντοκιμαντέρ ως κινηματογραφική έκφραση, Ενότητα 2: Συγγραφή σεναρίου, Ενότητα 3: Σκηνοθεσία, Ενότητα 4: Παραγωγή, Ενότητα 5: Τεχνικός εξοπλισμός, Ενότητα 6: Μοντάζ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: εργαστήριο κινηματογραφου: παραγωγή δυο μικρων ντοκιμαντερ σε ομαδα, δοκιμη των ικανοτητων των συμμετεχοντων σε κινηματογραφικες λειτουργιες.

ΔΙΑ ΖΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Από εδώ παρουσιάζεται το περιεχόμενο, εξετάζοντας διάφορες πτυχές της κρίσης των προσφύγων, της κοινωνικής ένταξης και της δημιουργίας ταινιών.

Οι ενότητες έχουν σχεδιαστεί με μια κοινή δομή, η οποία περιλαμβάνει τη βασική θεωρία, τις σχετικές πληροφορίες και ορισμένα προβλήματα / ερωτήματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την τόνωση της αυτο-αντανάκλασης σχετικά με τα θέματα που πραγματεύονται σε όλη τη διάρκεια των συνεδριών του μαθήματος.

Υπάρχει επίσης διαθέσιμο γλωσσάριο για τη θέσπιση μιας κοινής προσέγγισης όσον αφορά τους βασικούς όρους και έννοιες.

ΑΣ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Εισαγωγή, έργο, πρόσφυγας, αιτών άσυλο, μετανάστης, ομαδικοί κανόνες

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στο τέλος αυτής της ενότητας, θα γνωρίζετε τον Κύκλο Μαθημάτων, τι θα συμβεί και την κατάσταση των προσφύγων / αιτούντων άσυλο στην ΕΕ και στην χώρα σας. Θα κατανοήσετε τι μπορεί να κάνει ο καθένας για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης στο δικό του περιβάλλον. Θα προσδιορίζετε τους σημαντικούς βασικούς τεχνικούς όρους και τις έννοιές τους.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Χρειάζονται 4 ώρες για να παρακολουθήσετε αυτή την ενότητα

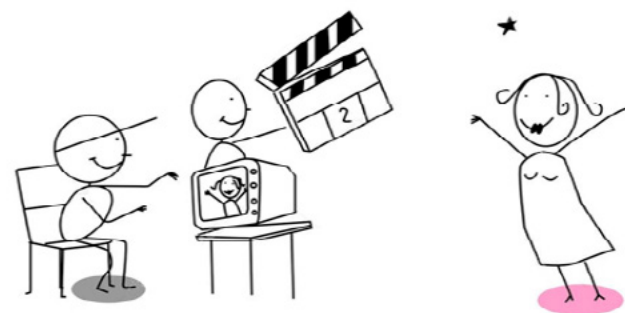
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το συναρπαστικό μάθημα θα έχετε την ευκαιρία να γνωρίσετε τις πραγματικές ιστορίες των προσφύγων, να δημιουργήσετε τη δική σας εμπειρία στην αφήγηση και την δημιουργία ταινιών, να συζητήσετε με άλλους διάφορα θέματα σχετικά με τους πρόσφυγες και τους μετανάστες γενικά και να υποστηρίξετε την εκπαίδευση ενηλίκων παρέχοντας νέο και δημιουργικό διδακτικό υλικό.

1.1. ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΠΡΑΓΜΑ ΜΙΛΑΕΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Το μάθημα αυτό αποτελεί μέρος του προγράμματος των δραστηριοτήτων του έργου "RefugeesIN". Έχει σχεδιαστεί για να δημιουργήσει μια ολοκαίνουργια μαθησιακή εμπειρία υψηλής ποιότητας (Κύκλος Μαθημάτων RefugeesIN), ικανή να δημιουργήσει ισχυρά κίνητρα και συμμετοχή με κριτικό προβληματισμό πάνω στον ευρωπαϊκό κινηματογράφο και στην πρακτική εμπειρία κινηματογραφικής δημιουργίας μέσα σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Έχει σα στόχο να ενδυναμώσει τους συμμετέχοντες με μια νέα μεθοδολογία και πόρους για το έργο τους με τους νεοεισερχόμενους και να τονώσει ταυτόχρονα δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την δημιουργία ντοκιμαντέρ.

ΑΣ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

1.2. ΤΟ ΕΡΓΟ REFUGEESIN

Το RefugeesIN είναι ένα ευρωπαϊκό έργο χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Erasmus+, το οποίο συντονίζεται από την AidLearn της Πορτογαλίας και υλοποιείται με την συνεργασία των παρακάτω οργανισμών:

- Hamburger Volkshochschule, Αμβούργο, Γερμανία
- Centro Studi Citta Di Foligno Associazione, Foligno, Ιταλία
- Slovenian Third Age University, Λιουμπλιάνα, Σλοβενία
- Dun Laoghaire Institute of Art, Design & Technology, Δουβλίνο, Ιρλανδία
- Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Αθήνα, Ελλάδα

Το έργο εκτελείται από το Νοέμβριο του 2016 έως τον Δεκέμβριο του 2018.

ΓΙΑΤΙ ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΡΓΟ;

Ζούμε μέσα σε μια ανθρωπιστική καταστροφή ιστορικών διαστάσεων με άτομα που αντιμετωπίζουν πολύπλοκες και οδυνηρές διαδικασίες κατά την διέλευση τους στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Οι ταινίες μπορούν, και πρέπει συχνότερα, να μεταδίδουν επιτυχείς ιστορίες για την κοινωνική ένταξη των προσφύγων. Αλλά είναι πραγματικά έτσι;

Έχουν αντικατασταθεί οι αρνητικές κοινωνικές πεποιθήσεις γύρω από τους πρόσφυγες από εκείνες της κοινωνικής ένταξης που ταιριάζουν περισσότερο με τις εξελίξεις στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες; Είναι τα επιτεύγματα των επιτυχώς ενταγμένων προσφύγων στις κοινωνίες της ΕΕ, όπου ζουν σήμερα, επαρκώς εμφανείς, ώστε να παίξουν ένα κεντρικό ρόλο προτύπων για τους νεοεισερχόμενους; Τα αποτελέσματα του έργου απευθύνονται κατά κύριο λόγο σε εκπαιδευτές ενηλίκων (προσφύγων), σε φορείς εκπαίδευσης ενηλίκων, σε προσωπικό και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, σε ειδικούς εκπαίδευσης ενηλίκων και κοινωνικής ένταξης

και σε ειδικούς στον τομέα του ευρωπαϊκού κινηματογράφου.

Το έργο στοχεύει επίσης στην ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τις συνεκτικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, τον ρόλο των ταινιών στην καλλιέργεια αναπαραστάσεων κοινωνικής ένταξης και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να αντιμετωπιστούν σήμερα οι κοινότητες των προσφύγων. Τι γίνεται με την κινηματογραφική εκπαίδευση για το σκοπό αυτό;

Το RefugeesIN προσφέρει ένα πρωτοποριακό πακέτο κινηματογραφικών ταινιών (με το Φυλλάδιο, τον Κατάλογο Ταινιών, τον Κύκλο Μαθημάτων και τον Οδηγό) για χρήση από επαγγελματίες για την ενθάρρυνση του διαπολιτισμικού διαλόγου, την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των προσφύγων και την προώθηση της κοινωνικής τους ένταξης

Μπορείτε να λάβετε πολύ περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο και την πρόοδό του ανατρέχοντας στην ιστοσελίδα: www.refugeesinproject.eu Υπάρχουν πολλές ευκαιρίες να πάρετε μέρος, να πείτε τη γνώμη σας ή να συμβάλλετε στο έργο!

1.3. ΔΕΙΤΕ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ

Οι συνεργάτες του έργου έχουν συλλέξει μια σειρά από ταινίες που δείχνουν ιστορίες προσφύγων σε μορφή φανταστικής ιστορίας ή σε μορφή ντοκιμαντέρ. Θα παρακολουθήσετε μια ταινία που έχει ήδη επιλεγεί από πριν.¹

Συζητήστε πώς απεικονίζεται ο πρόσφυγας/οι πρόσφυγες; Ποια χαρακτηριστικά τους αποδίδετε (θαρραλέοι, τραυματισμένοι, κλπ.);

ΑΣ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

Πώς απεικονίζονται οι άλλοι ρόλοι (καταθλιπτικοί, στοργικοί, εχθρικοί...);
Ποια στερεότυπα παρατηρήσατε (αν υπάρχουν); (π.χ. «όλοι οι πρόσφυγες είναι αμόρφωτοι»...);

1.4. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΑΣ;

Σε αυτό το μέρος, ζητείται η δική σας εμπειρία!

Τι γνωρίζετε σχετικά με την κατάσταση των προσφύγων / αιτούντων άσυλο στη χώρα σας; Ποια είναι η γνώμη σας για το θέμα αυτό;

Η ομάδα σας θα χωριστεί σε υποομάδες και έπειτα θα έρθει η ώρα να είστε δημιουργικοί!

Εργαστείτε σε μία ακροστιχίδα! (Αυτή η λέξη είναι ελληνική και σημαίνει ότι δημιουργείτε μια λέξη παζλ, όπου τα πρώτα (ή μεσαία ή τελευταία) γράμματα διαφόρων γραμμών δίνουν μια νέα λέξη).

Εικ. 1: Μία αρχαία ελληνική ακροστιχίδα

Να ένα μοντέρνο παράδειγμα:

G O O D
R U L E S
C O U R S E
R E F U G E E
E X P E R I E N C E

Δοκιμάστε το δικό σας παράδειγμα στη μικρή σας ομάδα!
Γράψτε το σε ένα μεγάλο χαρτί για να το παρουσιάσετε σε όλους τους άλλους συμμετέχοντες!

1.5. ΣΟΒΑΡΑ ΘΕΜΑΤΑ: ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ

Στη συζήτηση για τους πρόσφυγες, υπάρχουν διάφοροι όροι (εν μέρει νομικοί όροι, εν μέρει χρησιμοποιούμενοι ως πολιτικοί όροι) που πρέπει να εξηγηθούν:

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ	Συμπληρώστε τον ορισμό της χώρας σας
ΑΙΤΩΝ ΑΣΥΛΟ	Συμπληρώστε τον ορισμό της χώρας σας
ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ	Συμπληρώστε τον ορισμό της χώρας σας

ΑΣ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	Η κατάσταση που εξελίχθηκε από το 2015, όταν περισσότερα από 1 εκατομμύριο άτομα προέρχονταν από διάφορες χώρες όπου σημειώθηκε πόλεμος, εμφύλιος πόλεμος ή άλλες φρικαλεότητες. Παρόμοιες λέξεις: προσφυγική ροή, κλπ.
ΑΠΕΛΑΣΗ	Η διαδικασία εξαναγκασμού μέσω του νόμου να εγκαταλείψει τη χώρα που ζει επειδή η νομική κατάσταση δεν είναι αυτή που επιτρέπει σε αυτό το άτομο να παραμείνει στη χώρα. Παρόμοιες: επαναπατριsmός
ΑΔΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΓΙΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ	Μια απόφαση βάσει της οποίας κάποιος δικαιούται νόμιμα να παραμείνει στη χώρα, αν και η κατάστασή του δεν ανταποκρίνεται στον ορισμό του αιτούντος άσυλο/ πρόσφυγα σύμφωνα με το δίκαιο αυτής της χώρας. Συνήθως γίνεται για ανθρωπιστικούς λόγους, αλλά μπορεί επίσης να γίνει και για οικονομικούς λόγους. Παρόμοιες λέξεις: ανοχή, αποδοχή.

Η μετανάστευση είναι κάτι τόσο παλιό όσο και η ίδια η ιστορία, το ίδιο ισχύει για τους πρόσφυγες που μετακινούνται σε άλλα μέρη της χώρας τους ή σε μια διαφορετική χώρα.

Οι λόγοι ποικίλλουν:

Πόλεμος, Εμφύλιος πόλεμος, Κλιματική αλλαγή, Οικονομικοί λόγοι. Φυσικές καταστροφές. Θρησκεία, Προσωπικοί λόγοι (π.χ. φύλο, σεξουαλικότητα, χρώμα του δέρματος).

Ξέρετε άλλους λόγους που οδηγούν κάποιον να φύγει από το σπίτι του;

1.6. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΟΙΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΡΙΣΟΥΜΕ;

Η συνεργασία σε αυτό το μάθημα που θα διαρκέσει για μερικές εβδομάδες θα είναι μια προσπάθεια!

Αλλά αυτό σημαίνει ότι πρέπει να θέσουμε κανόνες συμπεριφοράς προκειμένου να εργαστούμε καλά και να κάνουμε αυτόν τον κύκλο μαθημάτων μια συναρπαστική εμπειρία για όλους.

Οι κανόνες δεν είναι για πάντα: Αν διαπιστώσετε ότι κάποιος κανόνας δεν αρκεί ή δεν είναι απαραίτητος, συζητήστε ξανά τον κανόνα!

Σκεφτείτε πώς θέλετε να συνεργαστείτε μεταξύ σας:

- Όσον αφορά το χρόνο
- Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αποφασίζονται τα πράγματα
- Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο συζητούνται τα πράγματα
- Θα θέλατε οι αποφάσεις να λαμβάνονται με πλειοψηφία ή ομόφωνα;
- Τι γίνεται με τις επαγγελματικές συνήθειες; Πόσο σημαντικό είναι να είναι όλοι ενεργά μέλη της ομάδας;

Μοιραστείτε τις ιδέες σας με την ομάδα και δημιουργήστε ομαδικούς κανόνες.

Πρέπει να καταγράφονται και / ή να διανέμονται σε όλους!

Εάν παρατηρήσετε την παραβίαση των ομαδικών κανόνων, μπορείτε να ζητήσετε μετα-συζήτηση (π.χ. συζήτηση σε υψηλότερο επίπεδο).

ΑΣ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

1.7. ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Οι συνεργάτες αυτού του έργου συνέλεξαν 26 ιστορίες προσφύγων που μπορούν να θεωρηθούν πρότυπα, διότι κατάφεραν να γίνουν μέλη της κοινωνίας στη χώρα άφιξης τους. Αυτές οι ιστορίες προέκυψαν από συνεντεύξεις που έγιναν με αυτά τα άτομα. Οι συνεντεύξεις ήταν άκρως ενημερωτικές, ελκυστικές και συγκινητικές. Οι συνεργάτες συνέλεξαν αυτές τις ιστορίες για να δείξουν μια θετική εικόνα των προσφύγων.

Ο εκπαιδευτικός / υπεύθυνος σας θα σας διαβάσει μία ιστορία.

Μπορείτε **να κατεβάσετε όλες τις ιστορίες** (που βρίσκονται σε ένα Φυλλάδιο) στην ιστοσελίδα του έργου.

Στη συνέχεια, ίσως θέλετε να σκεφτείτε μόνοι σας αυτή την ιστορία. Βοηθά να συγκεντρώνετε τις σκέψεις σας γράφοντας ένα γράμμα στον εαυτό σας:

Το γράμμα θα ξεκινούσε κάπως έτσι:

*Αγαπητέ εαυτέ μου,
Σήμερα άκουσα μια πολύ συγκινητική και συναισθηματική ιστορία για έναν πρόσφυγα από την Πορτογαλία. Ήταν μια γυναίκα 36 ετών ...*

Κρατήστε το γράμμα για τον εαυτό σας. Θα χρειαστεί αργότερα.

Τα σχόλιά σας!

Παρακαλώ γράψτε μία λέξη σε μια κάρτα που εξηγεί καλύτερα πώς αισθάνεστε για την πρώτη ενότητα.

Σκεφτείτε μια φράση που εξηγεί καλύτερα αυτή τη λέξη. Μοιραστείτε τη λέξη και την πρόταση με την ομάδα. Δεν θα υπάρξουν σχόλια απαραίτητα, αυτό είναι απλώς ένα «φως» για αυτή την ενότητα.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της ενότητας έχετε κερδίσει:

Γνώση

Σχετικά με τους νομικούς όρους
Σχετικά με τους στόχους και τους σκοπούς του έργου
Σχετικά με τα άλλα μέλη της ομάδας
Σχετικά με την κατάσταση στην ΕΕ και στη χώρα σας

Εμπειρία

Σχετικά με τη γνώμη των άλλων
Σχετικά με το πώς εμφανίζονται οι πρόσφυγες στις ταινίες

Στοχασμό

Σχετικά με τις ιστορίες άλλων ανθρώπων
Σχετικά με τις δικές σας απόψεις / προ-καταλήψεις

ΑΣ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΥΚΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ REFUGEESIN

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Ιστοσελίδα του έργου: www.refugeesinproject.eu

Παρουσίαση με Slides του έργου: www.refugeesinproject.eu/el/project/presentation

Φυλλάδιο: διατίθεται στην ιστοσελίδα, στις γλώσσες των συνεταίρων

<https://www.refugeesinproject.eu/el/pack/brochure.html>

Επιλεγμένες ταινίες μεγάλου μήκους (ιστογράμματα και σύνδεσμοι για τρέιλερ) στο

<https://www.refugeesinproject.eu/el/pack/catalogue/films.html>

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΗΓΕΣ

Επισκόπηση της «κρίσης των προσφύγων» στην ΕΕ από το 2015 (διατίθεται σε όλες τις γλώσσες των συνεργατών):

<http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/refugee-crisis/en/>

Προσθέστε εθνικές πηγές πληροφοριών για να εξηγήσετε την κατάσταση ή / και τους νομικούς όρους και τη νομική κατάσταση στη χώρα σας

<http://www.br.de/fernsehen/ard-alpha/sendungen/punkt/syrien-fluechtling-asylbewerber-100.html>

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Κρίση, πολιτικές, προκλήσεις, τρόποι, επιτεύγματα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στο τέλος αυτής της ενότητας θα μπορείτε να κατανοήσετε την έννοια της κοινωνικής ένταξης. Θα μάθετε για την προσφυγική κρίση και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Θα έχετε μια γενική εικόνα των εφαρμοζόμενων πολιτικών και πρακτικών και θα αισθανόσθε άνετα να σχεδιάζετε απλά έργα με στόχο την κοινωνική ένταξη, στη δική σας τοπική κοινότητα ή στα πλαίσια της εκπαίδευσης ενηλίκων.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Χρειάζονται 4 ώρες για να παρακολουθήσετε αυτή την ενότητα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα αυτή εισάγει την έννοια της κοινωνικής ένταξης των προσφύγων στην ΕΕ. Παρέχει μια σύντομη περιγραφή της προσφυγικής κρίσης με γεγονότα, αριθμούς και τάσεις. Προσδιορίζει τις κυρίαρχες πολιτικές που εφαρμόστηκαν και τα υφιστάμενα μοντέλα στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ προσπαθεί να εντοπίσει και να παρουσιάσει μερικά από τα κύρια επιτεύγματα που έχουν γίνει προς αυτήν την κατεύθυνση.

2.1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ

Η κοινωνική ένταξη είναι η διαδικασία βελτίωσης των όρων συμμετοχής ατόμων και ομάδων στην κοινωνία. Πρόκειται για τη διαδικασία βελτίωσης της ικανότητας, της ευκαιρίας και της αξιοπρέπειας αυτών που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση με βάση την ταυτότητά τους. Η κοινωνική ένταξη είναι πολυδιάστατη και επηρεάζει διάφορους τομείς της ζωής: τον οικονομικό, τον πολιτικό, τον πολιτιστικό, τον κοινωνικό. Οι διαδικασίες ενσωμάτωσης δεν ενεργούν ανεξάρτητα η μία από την άλλη.

Βρισκόμαστε τώρα στη μέση μιας άνευ προηγουμένου προσφυγικής κρίσης και τόσοι πολλοί μειονεκτούντες άνθρωποι που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες τους, αγωνίζονται τώρα να ενταχθούν στις νέες τους πατρίδες. Η συζήτηση για την κοινωνική ένταξη των προσφύγων στην ΕΕ είναι πιο επιτακτική από ποτέ.

2.1.1. Η ΚΡΙΣΗ

Εκτιμάται ότι 11 εκατομμύρια Σύριοι έχουν εγκαταλείψει τα σπίτια τους από την αρχή του εμφυλίου πολέμου τον Μάρτιο του 2011. Περισσότεροι από 1 εκατομμύριο πρόσφυγες και μετανάστες που ξέφυγαν από τον πόλεμο και τον τρόμο στη Συρία και από άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν προβλήματα, έφθασαν στην ΕΕ. Η ΕΕ αντιμετωπίζει σήμερα μια από τις μεγαλύτερες μετακινήσεις πληθυσμών από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και πρέπει τώρα να παλέψει με τη λεγόμενη ευρωπαϊκή προσφυγική κρίση.

Μερικές τάσεις:

- Οι τρεις πρώτες εθνικότητες των νεοεισερχομένων, οι οποίοι έφθασαν το ένα εκατομμύριο αφίξεις στη Μεσόγειο, από τον Ιανουάριο του 2015 έως τον Μάρτιο του 2016 ήταν: Σύριοι (46,7%), Αφγανοί (20,9%) και Ιρακινοί (9,4%).

- Από τους μετανάστες που έφθασαν στην Ευρώπη δια θαλάσσης το 2015, το 58% ήταν ενήλικοι άνδρες, το 17% ήταν ενήλικες γυναίκες και το 25% ήταν ανήλικοι.
- Ο αριθμός των θανάτων στη θάλασσα αυξήθηκε σε επίπεδα ρεκόρ τον Απρίλιο του 2015, όταν πέντε βάρκες που μετέφεραν σχεδόν 2.000 μετανάστες στην Ευρώπη βυθίστηκαν στη Μεσόγειο, με συνολικό αριθμό νεκρών υπολογιζόμενο σε περισσότερους από 1.200 ανθρώπους.
- Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, η Γερμανία έλαβε το 61% των συνολικών υποψηφίων στην ΕΕ, ακολουθούμενη από την Ιταλία (8%), τη Γαλλία (6%), την Αυστρία (5%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (4%).

Περιγράψτε τα συναισθήματά σας ως πρόσφυγες. Εάν δεν είστε πρόσφυγας, βάλτε τον εαυτό σας σε παρόμοια κατάσταση. Πως θα νοιώθατε;

2.1.2. ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της και την πλήρη δέσμευσή της στη Σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, η ΕΕ είναι αρμόδια για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου, για να αποφασίσει ποιος θα λάβει διεθνή προστασία και στη συνέχεια να ακολουθήσει μια σειρά μέτρων για την πλήρη ενσωμάτωση αυτών των μεγάλων αριθμών προσφύγων.

Ωστόσο, αυτό το πρωτοφανές μαζικό κίνημα έχει προκαλέσει πολλές προκλήσεις για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της.

- Δεν υπάρχει συγκεκριμένη κοινή πολιτική για τη μετανάστευση και την ένταξη των προσφύγων στην ΕΕ. Τεράστιες διαφορές και μη κοινές πολιτικές μεταξύ των χωρών παραμένουν σημαντικά εμπόδια στη διαδικασία ένταξης των προσφύγων.

- Υπάρχει έλλειψη πολιτικής βούλησης για την τροποποίηση ενός πολύ ευαίσθητου και εθνοκοιμημένου θέματος και οι εθνικές κυβερνήσεις της ΕΕ τείνουν να αντιστέκονται στη μεταβίβαση του ελέγχου της μετανάστευσης και των μεταναστών στα θεσμικά όργανα της ΕΕ.
- Το κλείσιμο των συνόρων στη Βαλκανική οδό και οι αυξημένοι συνοριακοί έλεγχοι από την Αυστρία, τη Γαλλία και την Ελβετία άφησαν τους αιτούντες άσυλο και τους μετανάστες κολλημένους στην Ελλάδα και την Ιταλία, ενώ υπήρξαν βίαιες απωθήσεις στα σύνορα Βουλγαρίας-Τουρκίας και Μακεδονίας-Ελλάδας.
- Υπάρχει δυσαναλογία του αριθμού των προσφύγων μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.
- Υπάρχει απειλή για την ευρωπαϊκή κοινωνική συνοχή, την αύξηση της φτώχειας και της ανισότητας, την αύξηση των διακρίσεων, την ξενοφοβία και τον ρατσισμό.

2.2. ΜΟΝΤΕΛΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Η ΕΕ βασίζεται και κυβερνάται από τις αξίες της ισότητας, της αλληλεγγύης και της ελευθερίας. Αν και τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν χρησιμοποιούν ένα ενιαίο κοινωνικό μοντέλο, υπάρχουν ορισμένες γενικές αρχές και αξίες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη.

Οι θεμελιώδεις κοινωνικοί στόχοι της ΕΕ περιλαμβάνουν γενικά τη δέσμευση για την κοινωνική προστασία όλων των πολιτών, την κοινωνική ένταξη, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη δημοκρατία.

Εντός αυτού του πλαισίου, η ΕΕ ενισχύει τις προσπάθειες για την προώθηση ίσων ευκαιριών για όλους. Από πολύ νωρίς, η ΕΕ έχει λάβει μέτρα, ιδιαίτερα για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

! Από το 1991, μέσω του προγράμματος του Τάμπερε, η ΕΕ καταβάλλει προσπάθειες για τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και για τη συνεργασία όσον αφορά την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών. Μια σειρά από άλλα προγράμματα έχουν ακολουθηθεί μέχρι σήμερα.

➔ Το 2005, η ΕΕ ενέκρινε την Κοινή Ατζέντα για το Πλαίσιο – Ένταξης για την Ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στην ΕΕ.

ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- Η προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, η εξάλειψη των διακρίσεων και οι ίσες ευκαιρίες για όλους αποτελούν βασικά ζητήματα ενσωμάτωσης
- Βασικά στοιχεία για την ένταξη: Απασχόληση, γνώση της γλώσσας, της ιστορίας, των θεσμών, της εκπαίδευσης, της πρόσβασης σε ιδρύματα - αγαθά και υπηρεσίες
- Να διασφαλίζεται πρακτική των διαφορετικών πολιτισμών και θρησκειών

➔ Ένα σχέδιο δράσης για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών εγκρίθηκε το 2016, ακολουθούμενο από την ατζέντα του 2011:

ΚΥΡΙΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- Η ΕΕ ορίζει τις ακόλουθες προτεραιότητες πολιτικής: μέτρα προ της αναχώρησης /προ της άφιξης, εκπαίδευση, ένταξη στην αγορά εργασίας και πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση, πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, ενεργό συμμετοχή και κοινωνική ένταξη.
- Η ΕΕ δεσμεύεται να δρομολογήσει σχέδια για όλους αυτούς τους τομείς προκειμένου να προωθήσει την ένταξη και να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να λάβουν ειδικά μέτρα για την ενίσχυση των ενταξιακών πολιτικών τους

? Σταματήστε και σκεφτείτε. Σε ποιες πολιτικές πρέπει να δοθεί προτεραιότητα;

i 2.3. ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Έχουν γίνει σημαντικά βήματα προς την ανάπτυξη κοινών πολιτικών, προσεγγίσεων και εργαλείων για την ένταξη σε όλα τα κράτη μέλη και οι πολιτικές υποδοχής για τους αιτούντες άσυλο έχουν σχεδιαστεί για να ελαχιστοποιήσουν την απομόνωση και το διαχωρισμό από τις κοινότητες υποδοχής.

Τα κύρια μονοπάτια είναι:

➔ Εργασία

Η πρόσβαση στην εργασία είναι βασική για να γίνουν οι πρόσφυγες μέρος της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας υποδοχής, εξασφαλίζοντας πρόσβαση σε αξιοπρεπή στέγη και συνθήκες διαβίωσης καθώς και στην οικονομική ένταξη. Οι πρόσφυγες είναι συχνά πολύ μορφωμένοι σε σύγκριση με άλλες ομάδες μεταναστών, αν και η μη αναγνώριση των προσόντων τους και της προηγούμενης επαγγελματικής τους εμπειρίας αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την ένταξή τους.

Προκειμένου να ενισχύσουν τις πολιτικές ένταξης, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να υποστηρίξουν την ταχεία ένταξη των προσφύγων στην αγορά εργασίας, να άρουν τα εμπόδια για την εξασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση και στην αγορά εργασίας και, τέλος, να αξιολογήσουν, να επικυρώσουν και να αναγνωρίσουν το συντομότερο δυνατό τα προσόντα και τις πιστοποιήσεις των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο αξιοποιώντας πλήρως τα διαθέσιμα εργαλεία σε επίπεδο ΕΕ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

➔ Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας για την ένταξη ενός πρόσφυγα καθώς παρέχει δεξιότητες και ικανότητες ικανές να κάνουν τους ανθρώπους πιο επικοινωνητικούς και ενεργά μέλη της κοινωνίας. Στην Ευρώπη παρέχονται γλωσσική εκπαίδευση και σχολεία για τα παιδιά προσφύγων και παίζουν σημαντικό ρόλο στην ένταξή τους.

➔ Στέγαση

Η πρόσβαση στη στέγαση αποτελεί βασική προϋπόθεση για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο, έτσι ώστε να ξεκινήσουν μια νέα ζωή στη νέα χώρα, καθώς επιτρέπει την αλληλεπίδραση με την κοινότητα υποδοχής και είναι επίσης σημαντική για μελλοντική ένταξη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει τα κράτη μέλη τόσο για την αντιμετώπιση των άμεσων προκλήσεων όσον αφορά τη στέγαση που συνδέονται με την προσφυγική κρίση όσο και για τη χρηματοδότηση κατάλληλων και προσιτών κοινωνικών κατοικιών. Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί τη χρήση πόρων της ΕΕ για τη στέγαση.

➔ Υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης

Η πλήρης πρόσβαση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα για τους πολίτες της ΕΕ. Αυτό είναι ακόμα σημαντικότερο για τους πρόσφυγες, οι οποίοι αντιμετώπισαν κακές συνθήκες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους στην ΕΕ και υποφέρουν από διαταραχές στην υγεία τους. Στις χώρες υποδοχής, η έλλειψη πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας μπορεί να αποτελέσει ένα τεράστιο εμπόδιο για την ένταξη, με αντίκτυπο σχεδόν σε όλους τους τομείς της ζωής.

➔ Συμμετοχή σε κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες

Οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να δραστηριοποιούνται στη χώρα υποδοχής,

να αναπτύσσουν πραγματικές επαφές μέσω κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων αλλά και μέσω πολιτικής δέσμευσης. Η συμμετοχή στον εθελοντισμό, στις πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες διευκολύνει το διάλογο και την αμοιβαία κατανόηση. Οι νεοεισερχόμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών αισθάνονται μέρος της νέας κοινότητας, κατανοούν τους κανόνες και τις αξίες, καθώς και, στη χώρα υποδοχής, η αποδοχή και η φιλόξενη στάση αυξάνονται.

Σταματήστε και σκεφτείτε άλλες σημαντικές πτυχές της κοινωνικής ένταξης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

2.4. ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ: ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ

Στη **Δανία** το "staircase" model έχει ως στόχο την εισαγωγή των προσφύγων στην αγορά εργασίας της Δανίας μέσω μιας σταδιακής διαδικασίας. Το πρώτο στάδιο είναι η αξιολόγηση των ικανοτήτων του κάθε πρόσφυγα, σε συνδυασμό με μαθήματα της Δανέζικης γλώσσας. Το δεύτερο στάδιο είναι η τοποθέτηση των ασκούμενων σε θέσεις απασχόλησης σε μία επιχείρηση χωρίς κανένα κόστος για τον εργοδότη, που ακολουθείται από περισσότερα μαθήματα της Δανέζικης γλώσσας. Σε αυτό το στάδιο, ο πρόσφυγας είναι έτοιμος να προληφθεί σε μία θέση εργασίας με επιδοτούμενο μισθό.

Η **Νορβηγία** έχει αναπτύξει ένα παραδειγματικό σύστημα εκμάθησης ξένων γλωσσών μέσω συνεχούς ροής, καθώς και ένα σύστημα εθνικής αναγνώρισης για πρόσφυγες με λίγες ή καθόλου έγγραφες αποδείξεις πιστοποιητικών. Ένα ερωτηματολόγιο αιτούντων υποδεικνύει ότι περισσότεροι από το 50% των προσφύγων των οποίων οι ικανότητες αναγνωρίστηκαν το 2013, είτε βρήκαν σχετική εργασία είτε εισήχθησαν σε περαιτέρω εκπαίδευση.

Στη **Σουηδία** το "Step-in jobs", ένα πρόγραμμα ειδικών δράσεων στην αγορά εργασίας, έχει εισαχθεί για να προωθήσει την ένταξη νεοεισερχομένων μεταναστών σε αυτήν. Οι θέσεις εργασίας που προσφέρει το πρόγραμμα Step-in jobs επιδοτούνται από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, με αποτέλεσμα να προσφέρονται δυνατότητες για νέες αφίξεις που θα συνδυάζουν τη γλωσσική κατάρτιση με τη μερική απασχόληση.

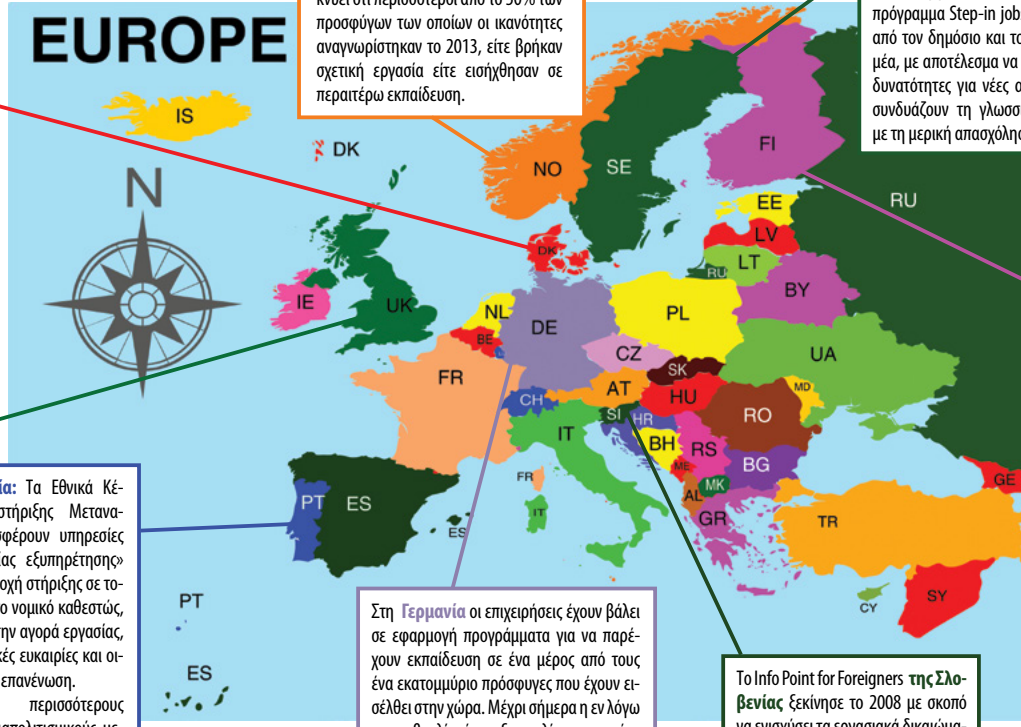
Στη **Φινλανδία** τέθηκαν σε εφαρμογή τα εξατομικευμένα σχέδια ένταξης στο πλαίσιο της Πράξης για την ένταξη των μεταναστών και την υποδοχή των αιτούντων άσυλο, που τέθηκε σε ισχύ το 1999. Σύμφωνα με τα στοιχεία, η παρέμβαση είχε μία μεγάλη θετική απήχηση στις αποδοχές των μη προνομιούχων μεταναστών.

Το **Ηνωμένο Βασίλειο** παρέχει εκπαίδευση σε πρόσφυγες για να εργαστούν ως σύμβουλοι, οι λεγόμενοι link officers. Προσέφερε εξατομικευμένη στήριξη σε πρόσφυγες που αναζητούν εργασία, με τη συμμετοχή των εργοδοτών, των κοινοτήτων των προσφύγων και άλλων κοινωνικών εταίρων. Οι Link officers- πρόσφυγες, είναι εκπαιδευμένοι σύμβουλοι στην αγορά εργασίας του Μπέρμιγχαμ.

Πορτογαλία: Τα Εθνικά Κέντρα Υποστήριξης Μεταναστών προσφέρουν υπηρεσίες μίας «ενιαίας εξυπηρέτησης» για την παροχή στήριξης σε τομείς όπως το νομικό καθεστώς, η ένταξη στην αγορά εργασίας, εκπαιδευτικές ευκαιρίες και οικογενειακή επανένωση. Φιλοξενούν περισσότερους από 100 διαπολιτισμικούς μεσολαβητές οι οποίοι δρουν ως διαμεσολαβητές μεταξύ των μεταναστών, των δημοσίων υπηρεσιών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Στη **Γερμανία** οι επιχειρήσεις έχουν βάλει σε εφαρμογή προγράμματα για να παρέχουν εκπαίδευση σε ένα μέρος από τους ένα εκατομμύριο πρόσφυγες που έχουν εισέλθει στην χώρα. Μέχρι σήμερα η εν λόγω πρωτοβουλία έχει εξασφαλίσει προγράμματα πρακτικής κατάρτισης για περίπου 1.800 πρόσφυγες και μαθητίες για 300. Στα μέλη περιλαμβάνονται πολλά δημοφιλή ονόματα. Μία εταιρία έχει δημιουργήσει ένα δωρεάν εκπαιδευτικό πρόγραμμα 10 εβδομάδων για τους πρόσφυγες κατά την άφιξη τους.

Το Info Point for Foreigners της **Σλοβενίας** ξεκίνησε το 2008 με σκοπό να ενισχύσει τα εργασιακά δικαιώματα των αλλοδαπών και να επιτρέψει στους μετανάστες να εισαχθούν στην αγορά εργασίας της Σλοβενίας. Το έργο σχεδιάστηκε ως μία υπηρεσία «ενιαίας αντιμετώπισης» και παρέχει δωρεάν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε νομικά και πρακτικά θέματα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

Παρακαλούμε μοιραστείτε τώρα επιτυχημένες πρακτικές αναφορικά με την κοινωνική ένταξη των προσφύγων.

Τώρα είστε έτοιμοι να σχεδιάσετε το δικό σας έργο!

Παρακαλούμε γράψτε τώρα μία πρόταση έργου που στοχεύει στην κοινωνική ένταξη των προσφύγων, σε κοινοτικό επίπεδο ή στο επίπεδο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Ο βασικός στόχος αυτής της ενότητας ήταν να διαμορφώσετε μία εικόνα για την έννοια της κρίσης και να κατανοήσετε την έννοια της κοινωνικής ένταξης. Παρουσιάστηκαν θέματα που αφορούν την κοινωνική ένταξη καθώς και μερικά επιτεύγματα, ώστε να είσαστε σε θέση να αναρωτηθείτε και για άλλα ζητήματα και να σχεδιάσετε απλά έργα στην τοπική σας κοινότητα ή σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Commission of the European Communities (2005). A Common Agenda for Integration - Framework for the Integration of Third-Country Nationals in the European Union. Διαβάστηκε στις 31 Αυγούστου, 2017, [ηλεκτρονική έκδοση]

European Commission (2016). Action Plan on the integration of third country nationals. Διαβάστηκε στις 31 Αυγούστου, 2017, [ηλεκτρονική έκδοση]

European Commission (2016). The EU and the refugee crisis. Διαβάστηκε στις 11 Σεπτεμβρίου, 2017, από

<http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/refugee-crisis/en/> European Commission, (2017). Common European Asylum System.

Διαβάστηκε στις 11 Σεπτεμβρίου, 2017 από

https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/asylum_en

Konle-Seidl, R., Bolits, G. (2016). Labour market integration of refugees: Strategies and good practices. European Parliament. Διαβάστηκε στις 11 Σεπτεμβρίου, 2017 [ηλεκτρονική έκδοση]

Kovacheva, S. (n.d), EU-CoE youth partnership: Social Inclusion, EU – Council of Europe. Διαβάστηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, 2017 [ηλεκτρονική έκδοση]

Syrianrefugees.eu (2016). The Syrian refugee crisis and its repercussions for the EU. Διαβάστηκε στις 14 Σεπτεμβρίου, 2017, από <http://syrianrefugees.eu/>

The World Bank (2017). Social Inclusion. Διαβάστηκε στις 14 Σεπτεμβρίου, 2017, από <http://www.worldbank.org/en/topic/socialdevelopment/brief/social-inclusion>

UNHCR (2001). European Union Declaration on the 50th Anniversary of the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees. Διαβάστηκε στις 11 Σεπτεμβρίου, 2017, από <http://www.unhcr.org/protection/globalconsult/3b83ca998/european-union-declaration-50th-anniversary-1951-convention-relating-status.html>

UNHCR (2013). A new beginning: Refugee integration in Europe.

Διαβάστηκε στις 7 Σεπτεμβρίου, 2017 [ηλεκτρονική έκδοση]

UNICEF (2017). Refugee and Migrant Crisis in Europe. Διαβάστηκε στις 15 Σεπτεμβρίου, 2017, από <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/53856>

ENAR (2016). Racism and discrimination in the context of migration in Europe:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΕΕ: ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

ENAR shadow report 2015-2016. Διαβάστηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, 2017, από http://enar-eu.org/IMG/pdf/shadowreport_2015x2016_long_low_res.pdf

Bordignon, M., Moriconi, S. (2017). The case for a common European refugee policy. Bruegel Policy Contribution (Issue no 8, 2017). Διαβάστηκε στις 15 Σεπτεμβρίου, 2017, από <http://bruegel.org/wp-content/uploads/2017/03/PC-08-2017.pdf>

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Η ιστοσελίδα του UNHCR. Διαθέσιμη στον ιστότοπο: <http://www.unhcr.org/>

Η ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Διαθέσιμη στον ιστότοπο:

http://ec.europa.eu/echo/what-we-do/humanitarian-aid/refugees-and-internally-displaced-persons_en

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Συνέντευξη, αφήγηση, βιογραφική έρευνα, μελέτες περιπτώσεων, διήγηση

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στο τέλος αυτής της ενότητας θα μπορείτε να κατανοήσετε, να ερμηνεύσετε και να αφηγηθείτε την βιογραφία σας από την οπτική γωνία του 'θέματος'. Σε δεύτερη φάση, μέσω ανεπίσημων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, θα λάβετε παρότρυνση ώστε να καλλιεργήσετε την αντίληψη σας για το πως να γράφετε μία ιστορία ή αφήγηση και να διεξάγετε μία εις βάθος συνέντευξη.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Η ενότητα διαρκεί 20 ώρες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα αυτή αποτελεί μία εισαγωγή στη λογική και το υπόβαθρο για τη σύνταξη και την ερμηνεία αληθινών βιογραφιών και την διεξαγωγή εις βάθος συνεντεύξεων. Η αφήγηση θα παρουσιαστεί στους συμμετέχοντες ως ένα πλαίσιο για την κατανόηση του θέματος και θα αναφερθούν παραδείγματα αφηγηματικής προσέγγισης. Θα ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να διερευνήσουν την αυτό-αφήγηση και τη δυναμική της αυτό-έρευνας ως προς την δομή. Θα χωριστούν σε δύο κύρια μέρη: 'Εισαγωγή στις αφηγηματικές προσεγγίσεις' και 'Εισαγωγή στις διεξοδικές συνεντεύξεις'.

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Η Αφήγηση αποτελεί ένα είδος αναδιήγησης, συχνά μέσω των λέξεων, ενός γεγονότος (μίας ιστορίας). Η αφήγηση δεν είναι η ίδια η ιστορία αλλά η διήγηση της ιστορίας - γι' αυτό το λόγο συχνά χρησιμοποιείται σε φράσεις όπως «η γραπτή αφήγηση» και «η προφορική αφήγηση». Ενώ μία ιστορία είναι μία αλληλουχία γεγονότων, η αφήγηση επανεξετάζει αυτά τα γεγονότα, μερικές φορές εξαιρώντας κάποια περιστατικά επειδή βασίζονται πάνω σε μία ασήμαντη οπτική, και πιθανόν δίνοντας έμφαση σε άλλα. Επομένως, οι αφηγήσεις διαμορφώνουν την Ιστορία.

Οι αφηγήσεις πρέπει να είναι κατανοητές, αρθρωτές και με συνοχή. Για την υλοποίηση αυτού του σκοπού, στον δυτικό πολιτισμό, οι αφηγήσεις δομούνται προσωρινά, με μία αρχή, μία μέση και ένα τέλος. Αφορούν το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Διασυνδέονται και συσχετίζονται σταδιακά' (Anderson, 1997).

Οι αφηγήσεις βρίσκονται σε κάθε μορφή της ανθρώπινης δημιουργικότητας, της τέχνης και της ψυχαγωγίας, σε αυτά περιλαμβάνονται ο λόγος, η λογοτεχνία, το θέατρο, η μουσική και τα τραγούδια, τα κόμικς, η δημοσιογραφία, ο κινηματογράφος, η τηλεόραση και τα βίντεο, το ραδιόφωνο, τα παιχνίδια, η μη δομημένη ψυχαγωγική δραστηριότητα και γενικά η ερμηνεία, καθώς επίσης και η ζωγραφική, η γλυπτική, το σχέδιο, η φωτογραφία και οι υπόλοιπες εικαστικές τέχνες, εφόσον παρουσιάζεται μία αλληλουχία γεγονότων' (Anderson, 1997).

Σταματήστε και σκεφτείτε. Φανταστείτε ότι πρέπει να γράψετε μία μικρή ιστορία χρησιμοποιώντας μία από τις αναφερόμενες μορφές αφήγησης. Προσδιορίστε ποια μορφή σας ταιριάζει περισσότερο. Υπάρχουν ομοιότητες ή διαφορές στον τρόπο αφήγησης των δυτικών πολιτισμών με τον δικό σας;

3.1.1. ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΗΓΗΣΗ

Η βιογραφική διήγηση συνίσταται στον συσχετισμό βασικών γεγονότων, περιστατικών και σημαντικών εμπειριών κατά τη διάρκεια της ζωής του συγγραφέα.

Παρακολουθείστε το βίντεο που ακολουθεί σχετικά με το πως να γράψετε μια αυτοβιογραφία: <https://www.youtube.com/watch?v=XNWtdMiuGnQ>

Πρακτικές ασκήσεις: Συντάσσοντας μία αυτοβιογραφική διήγηση

Ξεκινήστε τώρα, βασιζόμενοι στις πληροφορίες του βίντεο, μία ομαδική συζήτηση και καταγράψτε σε ένα μεγάλο χαρτί όλα τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσετε για την σύνταξη μίας αυτοβιογραφικής διήγησης. Ύστερα, συντάξτε μία σύντομη αυτοβιογραφική διήγηση.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Εντοπίστε σκηνές σε συγκεκριμένες τοποθεσίες.
- Περιγράψτε τις αισθητικές λεπτομέρειες, τις εικόνες, τους ήχους και τις οσμές μίας σκηνής, καθώς και τις συγκεκριμένες ενέργειες, τις κινήσεις, τις χειρονομίες και τα συναισθήματα.

• Ορίστε τον ρυθμό της παρουσίασης των ενεργειών για να μπορείτε να διαχειριστείτε αλλαγές στο χρόνο και τη διάθεση.

• Είναι μία αναδρομή στο παρελθόν: εκφράστε την εμπειρία και λάβετε υπόψη τη σημασία της.

Κάντε ένα διάλειμμα. Μερικές φορές είναι καλό να ξεφεύγουμε για λίγο από το γράψιμο. Πηγαίστε για ένα περίπατο, επικεντρωθείτε σε άλλες σκέψεις. Αργότερα, επιστρέψτε στο έργο σας αναζωογονημένοι και συνεχίστε να γράφετε την αυτοβιογραφία σας.

Θυμηθείτε. Η σύνταξη μίας αυτοβιογραφίας αποτελεί δημόσια εμπειρία, ότι γράφετε αποκαλύπτει κάτι για εσάς - σε εσάς τους ίδιους και στους αναγνώστες σας. Επιλέξτε ένα θέμα που νιώθετε άνετα να μοιραστείτε.

Ομαδική δραστηριότητα. Μοιραστείτε την αυτοβιογραφία σας. Πώς σας φάνηκε η εμπειρία; Ποιες προκλήσεις συναντήσατε; Τι αποκομίσατε από την εμπειρία;

3.1.2. ΑΦΗΓΗΣΗ

‘Η τέχνη της αφήγησης ασχολείται με τη χρήση λέξεων και ενεργειών για να αποκαλύψει τα στοιχεία και τις εικόνες μίας ιστορίας, ενώ παράλληλα διεγείρει την φαντασία του ακροατή. Συνιστά μία αμφίδρομη αλληλεπίδραση μεταξύ του αφηγητή και ενός ή περισσότερων

ακροατών. Η αποτελεσματική αφήγηση μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την προσοχή των ανθρώπων και να υποδαυλίσει σκέψεις και συναισθήματα. Υπάρχουν πολλοί πολιτισμοί στον κόσμο, ο καθένας με ξεχωριστές παραδόσεις, έθιμα και δυνατότητες για αφήγηση. Όλες οι μορφές αφήγησης είναι πολύτιμες. Όλες αποτελούν ίσους πολίτες στον ποικιλόμορφο κόσμο της αφήγησης. (Εθνικό Δίκτυο Αφήγησης)

Παρακολουθείστε το βίντεο για να εμπνευστείτε: 'Storytelling with Heart'
<https://vimeo.com/84297572>

Στρατηγικές αφήγησης για να προσελκύσετε τη προσοχή

- Αξιοποιήστε την δύναμη των πολυμέσων: φωτογραφίες, βίντεο, γραφικά.
- Κάντε την ιστορία σας απλή αλλά ενδιαφέρουσα.
- Προσθέστε προσωπική χροιά στην επιλογή σας.
- Διατηρείστε άθικτο το περιεχόμενο.

Πρακτικές ασκήσεις: Όλοι έχουν να πουν μία ιστορία. Ας γράψουμε μία ιστορία! Γράψτε μία ιστορία σε διαφορετική μορφή από την αυτοβιογραφική διήγηση και εξερευνήστε την ιδέα του να γράψετε μια ιστορία που θα μπορούσε να παρουσιαστεί σε ντοκιμαντέρ. Αυτό είναι το αρχικό στάδιο της δημιουργικής-καλλιτεχνικής διαδικασίας που οδηγεί στην ταυτοποίηση των ιστοριών που θα διαμορφωθούν σε σενάριο για ντοκιμαντέρ.

Παρακολουθείστε την ιστορία της Ίμπα για να εμπνευστείτε: Μία πρόσφυγας δέκα ετών από την Συρία

https://www.youtube.com/watch?v=7QVmXX62_H0

Πριν ξεκινήσετε την επικοινωνία, πρέπει πρώτα να σχηματίσετε μία εικόνα για τους ανθρώπους που θέλετε να επηρεάσετε. Γιατί; Ζούμε σε μία θάλασσα πληροφοριών. Πώς θα κερδίσετε την προσοχή του κοινού σας όταν αυτό βομβαρδίζεται σε καθημερινή βάση από πληροφορίες; Συλλογιστείτε πάνω σε αυτό.

Η Αφήγηση είναι διαδραστική, χρησιμοποιεί λέξεις, παρουσιάζει μια ιστορία: διεγείρει την φαντασία των ακροατών. Μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την προσοχή των ανθρώπων και να υποδαυλίσει σκέψεις και συναισθήματα.

3.2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΕΙΣ ΒΑΘΟΣ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

3.2.1. ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΕΞΑΓΕΤΕ ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Οι εις βάθος συνεντεύξεις προσφέρουν την ευκαιρία να συλλέγουμε πλούσια, περιγραφικά δεδομένα σχετικά με τις ανθρώπινες συμπεριφορές, τις στάσεις και τις αντιλήψεις καθώς και με περίπλοκες διαδικασίες που εξελίσσονται σταδιακά. Μία εις βάθος συνέντευξη είναι μία ελεύθερα δομημένη συνέντευξη. Προσφέρει ελευθερία στο πρόσωπο

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ: ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΕ ΒΑΘΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

που διεξάγει τη συνέντευξη και στον ερωτώμενο για να μπορέσουν να εξερευνήσουν περαιτέρω σημεία και αν θεωρηθεί απαραίτητο, να αλλάξουν κατεύθυνση.

Η μορφή των εις βάθος αφηγηματικών συνεντεύξεων θέτει ερωτήσεις που θα βοηθήσουν τους ανθρώπους να πουν τις ιστορίες των εμπειριών τους με τον δικό τους τον τρόπο και από την δική τους οπτική γωνία, επαναφέροντας τες στην μνήμη τους. Είναι μία ανοιχτή συνέντευξη που βασίζεται στην αναγνώριση της ισότητας και της αξιοπρέπειας. Οι βασικές ερωτήσεις δεν πρέπει να είναι σχεδιασμένες για να ξεγελάσουν κάποιον και να τον οδηγήσουν σε μία «εξομολόγηση». Η απόφαση για το αν θα απαντηθεί μία ερώτηση εξαρτάται από το άτομο που δίνει τη συνέντευξη και όχι το άτομο που τη διεξάγει. Το άτομο που διεξάγει τη συνέντευξη δίνει μία σύντομη εξήγηση και κάνει μερικές ερωτήσεις για να χαλαρώσει το άτομο που δίνει τη συνέντευξη και μετέπειτα απαντάει με τον τρόπο που κρίνει ότι αρμόζει. Το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη ασφαλώς και μπορεί να κάνει σε βάθος ερωτήσεις αλλά πρέπει να περιμένει μέχρι να φτάσει στο τέλος το νήμα της αφήγησης (RefugeesIN: 'Φυλλάδιο').

Η αφηγηματική συνέντευξη μπορεί να χωριστεί σε πέντε στάδια:

• **Το στάδιο της εξήγησης:** Το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη εξηγεί τον σκοπό, την περαιτέρω χρήση της συνέντευξης και τα περιεχόμενα της και ζητάει συναίνεση. Αυτός/αυτή εξηγεί ότι δεν πρόκειται απλά και μόνο για μία μέθοδο ερώτησης/απάντησης, αλλά ότι το άτομο που δίνει τη συνέντευξη θα αφηγηθεί μερικά βιογραφικά κομμάτια της ζωής του/της, αναφορικά με το υπό συζήτηση

θέμα. Η προστασία των δεδομένων πρέπει να είναι εγγυημένη.

• **Το στάδιο της εισαγωγής:** Το άτομο που διεξάγει τη συνέντευξη ξεκινάει με μία ερώτηση η οποία οδηγεί στα σχετικά κομμάτια της ιστορίας, για παράδειγμα μπορείτε να μου μιλήσετε για την εμπειρία σας; Αυτές οι ανοιχτές ερωτήσεις είναι σχεδιασμένες για να ξεκινήσουν την αφήγηση και να την συνεχίσουν και πρέπει να γίνουν με ουδέτερο τρόπο.

• **Το στάδιο της αφήγησης:** Το άτομο που δίνει τη συνέντευξη αφηγείται την ιστορία του/της και την ολοκληρώνει στο δικό του/της χρόνο και στο σημείο που θέλει. Το άτομο που διεξάγει τη συνέντευξη οφείλει να υπομείνει διακοπές στην αφήγηση.

• **Το στάδιο της έρευνας:** Σε αυτό το στάδιο το άτομο που διεξάγει τη συνέντευξη μπορεί να κάνει ερωτήσεις αναφορικά με ορισμένες πτυχές, αγγίζοντας περισσότερο βάθος

• **Το στάδιο της περίληψης:** Το άτομο που διεξάγει και το άτομο που δίνει τη συνέντευξη μπορούν να συζητήσουν σχετικά με τη συνέντευξη, το κλίμα, τους στοχασμούς και τα συναισθήματα που αφυπνίστηκαν ή επέστρεψαν στη μνήμη. Αυτό είναι το τέλος της συνέντευξης.

Χωριστείτε σε ζευγάρια και συζητήστε:

Έχετε βρεθεί ποτέ στη θέση να πάρετε συνέντευξη από κάποιο άτομο ή να πάρουν από εσάς; Αναφέρετε από ποιον/ποια θα θέλατε να πάρετε συνέντευξη και ποιες ερωτήσεις θα θέλατε να κάνετε.

Δείτε πρώτα το μικρού μήκους ντοκιμαντέρ για τη Malala.

<https://www.youtube.com/watch?v=vE5gSHJkusU>

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ: ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΕ ΒΑΘΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

και μετά παρακολουθείτε προσεκτικά τη συνέντευξη:

<https://www.youtube.com/watch?v=qEUCP3InFNw>

Σε μία μικρή ομάδα συζητήστε σχετικά με την συνέντευξη και σημειώστε τους συλλογισμούς σας για τη διεξαγωγή της. Τι μάθατε παρατηρώντας το άτομο που διεξάγει τη συνέντευξη και το άτομο που τη δίνει;

Πρακτικές ασκήσεις: «Οι ιστορίες από τις οποίες αποτελείται το Φυλλάδιο». Μπείτε σε μικρές ομάδες και **ρίξτε μια ματιά στο αυθεντικό υλικό** που δημιουργήθηκε από το πρόγραμμα RefugeesIN από διάφορες χώρες και μοιραστείτε την προσωπική σας άποψη σχετικά με τη δομή του αποτελέσματος (Παράρτημα 1). Τι βρίσκετε αξιοσημείωτο; Μπορείτε να εντοπίσετε ομοιότητες μεταξύ τους;

Ομαδική δραστηριότητα: Με βάση τις συμβουλές που δόθηκαν και χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα της συνέντευξης (Παράρτημα 2), επιλέξτε ένα πρόσωπο για να υποβληθεί σε συνέντευξη στην κοινότητα σας ή από τον κύκλο των μαθημάτων και πραγματοποιείστε μία εις βάθος αφηγηματική συνέντευξη. Προσδιορίστε τον σκοπό σας; Ποιος είναι ο στόχος σας; Τι πληροφορίες μπορείτε να αποσπάσετε από το άτομο που θα δώσει τη συνέντευξη; Πώς θα σας βοηθήσουν οι πληροφορίες αυτές να κάνετε πραγματικότητα άλλους στόχους σας;

Χρησιμοποιείτε τις υποδείξεις των εισαγωγικών ερωτήσεων στην αρχή των συνεντεύξεων σας για να ησυχάσετε και να χαλαρώσετε τον/την

ερωτώμενο/η, για να δημιουργηθεί μία επαφή και να ανοίξει διάλογος. Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο ουδέτερες. Αποφύγετε λέξεις που μπορεί να επηρεάσουν τις απαντήσεις, π.χ. λέξεις αρχηγίας, υπαινιγμού και κριτικής. Οι ερωτήσεις πρέπει να τίθενται μία κάθε φορά και να αρθρώνονται με σαφήνεια.

Δώστε προσοχή στις ερωτήσεις του 'γιατί'. Ο τύπος αυτής της ερώτησης συνεπάγεται μία σχέση αιτίας-αποτελέσματος που μπορεί να μην υφίσταται στην πραγματικότητα. Οι ερωτήσεις αυτές πιθανόν να φέρουν σε αμυντική θέση τους, π.χ., να νιώσουν ότι οφείλουν να αιτιολογήσουν την απάντησή τους, με αποτέλεσμα να μην εκφράζονται ελεύθερα σε μελλοντικές ερωτήσεις.

Expert Interviews: Are You Ready?

Ώρα για συνέντευξη: Περάστε στη δράση! Διεξάγετε τις συνεντεύξεις και προχωρήστε στη διαδικασία της διόρθωσης.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ: Παραμείνετε ψύχραιμοι. Προσπαθήστε να μη φανερώσετε πολλά συναισθήματα αν το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη αποφασίσει να αναφερθεί σε δύσκολες περιόδους της ζωής σας. Δημιουργήστε μία ήρεμη και ατάραχη ατμόσφαιρα.

Ομαδική συζήτηση: Τι πήγε καλά κατά τη διάρκεια της συνέντευξης; Τι δεν απέδωσε;

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Ο βασικός στόχος αυτής της ενότητας ήταν να αποκτήσετε μία ευρύτερη αντίληψη για τη σύνταξη και την ερμηνεία πραγματικών ιστοριών και τη διεξαγωγή εις βάθος συνεντεύξεων. Θα πρέπει να έχετε να έχετε αξιολογήσει συνοπτικά τις πραγματικές ιστορίες των προσφύγων, να έχετε αντιληφθεί τις διαφορετικές αφηγηματικές προσεγγίσεις, να έχετε δημιουργήσει μία ιστορία και να έχετε διεξάγει εις βάθος ομαδικές συνεντεύξεις.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- Ορισμός της αφήγησης από <http://www.units.miamioh.edu/technologyandhumanities/nardef.htm>
- Anderson, (1997), *Self: Narrative, Identity, and Agency*
- The power of narrative by <http://niemanstoryboard.org/stories/power-of-narrative-conference-three-ways-to-tell-a-story/>
- National story telling network: <https://storynet.org/what-is-storytelling/>
- Strategies for storytelling: 8 classic storytelling techniques for engaging by <http://www.sparkol.com/engage/8-classic-storytelling-techniques-for-engaging-presentations/>
- Brochure preparation: 'How to carry out an interview and the narrative phases' by the RefugeesIN project.

- Conducting In-depth-interviews από http://www2.pathfinder.org/site/DocServer/m_e_tool_series_indepth_interviews.pdf

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΗΓΕΣ

About Storytelling από <http://www.tracscotland.org/tracs/storytelling/about-storytelling>

Narrative interviews από <http://www.case-stories.org/narrative-interviews-1/>
General guidelines for Conducting research interviews από

<http://managementhelp.org/businessresearch/interviews.htm#anchor667314>

Preparing for the interview από <http://www.cesdp.nmhu.edu/drawing-from-the-well/lowering-the-bucket/preparing-for-interviews.html>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1: 'The 26 stories within the Brochure' produced by the RefugeesIN project. Διαθέσιμο στον ιστότοπο:

<https://www.refugeesinproject.eu/el/pack/brochure.html>

Παράρτημα 2: 'Script for interview: Role model' template used by the project to collect the stories'.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 - ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: ΠΡΟΤΥΠΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΑΣΤΗΣ	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΑΖΟΜΕΝΟΣ/-Η
ημιουργείστε το σκηνικό: Καλωσόρισμα, εισαγωγή, εξήγηση	
Ρωτήστε διάφορα βιογραφικά στοιχεία (ηλικία, χώρα καταγωγής, επάγγελμα...) και ξεκινήστε με την πρώτη ερώτηση: Θα ήθελα να μου πείτε την ιστορία της φυγής σας, τι έγινε πριν και τι μετά.	
Ακούστε για: <ul style="list-style-type: none"> • σημαντικά γεγονότα • εμπόδια που ξεπεράστηκαν • στρατηγικές που εφαρμόστηκαν • δεξιότητες που αποκτήθηκαν • βοήθεια και υποστήριξη που υπήρξε 	Πείτε την ιστορία όπως θέλετε να την πείτε.
Αν θέλετε να ξεκαθαρίσετε κάποια σημεία, ζητείστε περισσότερες λεπτομέρειες: Πως βρήκατε τη δύναμη να συνεχίσετε; Τι σχέδια έχετε για το μέλλον;	
	Αν θέλετε απαντάτε σε αυτές τις ερωτήσεις, αν όχι συνεχίζετε λέγοντας τη δική σας ιστορία.
Κάνετε μια σύνοψη της συνέντευξης, ευχαριστείτε τον/την συνεντευξιαζόμενο/η και πείτε του/της τι θα συμβεί με αυτή τη συνέντευξη.	

Διάρκεια: περίπου 1 ώρα ή περισσότερο.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Διαφορετικότητα, εξορία, φόβος, μηχανισμοί άμυνας, ταυτότητα, ανισότητα, επισφάλεια σχέσεων, κοινωνικός ρόλος, κοινωνική ένταξη, ντοκιμαντέρ, κινηματογράφος, αναπαράσταση

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στο τέλος της ενότητας αυτής, (1) θα γνωρίσετε το φαινόμενο των προσφύγων/ αιτούντων άσυλο και τα αισθήματα που νιώθουν οι πρόσφυγες και οι άνθρωποι που τους υποδέχονται, (2) θα κατασιγαστούν οι φόβοι για τη διαφορετικότητα και τις μεγάλες κοινωνικές αλλαγές, (3) θα αμβλυνθούν τα στερεότυπα, οι προκαταλήψεις και η ενδεχόμενη μεροληπτική στάση έναντι των προσφύγων, (4) θα αναγνωρίσετε τον κινηματογραφικό λόγο και (5) θα κατανοήσετε τις διαφορετικές λειτουργίες μιας ταινίας που στηρίζουν την κοινωνική ένταξη.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Απαιτούνται 12 ώρες για την παρακολούθηση της ενότητας αυτής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα στο σύνολό της είναι αφιερωμένη στα εξής: στην προβολή και στην ανάλυση επιλεγμένων Ευρωπαϊκών ταινιών μεγάλου μήκους και ντοκιμαντέρ για τους πρόσφυγες: στη δική μας και τη δική τους προσαρμογή στις αναπόφευκτες

πολιτισμικές αλλαγές: στους φόβους μας και στους φόβους τους, στους μηχανισμούς άμυνας και σε άλλους μηχανισμούς (γλώσσα, πολιτισμικός κώδικας) οι οποίοι είτε επιταχύνουν την κοινωνική ένταξη είτε την καθυστερούν.

Πιο συγκεκριμένα, είναι αφιερωμένη σε αυτά που παρατηρούν, αισθάνονται, βιώνουν οι πρόσφυγες κατά την άφιξή τους στη χώρα φιλοξενίας και κατά τη διάρκεια της εξορίας τους. “Ποιοι είναι οι πρόσφυγες” είναι η ερώτηση στην οποία θα επικεντρωθούμε στην πρώτη αυτή ενότητα. (4.1.)

Επιπλέον, στην ενότητα αυτή εξετάζονται τα θέματα της κοινωνικής ένταξης έναντι του κοινωνικού αποκλεισμού στις σημερινές πολυπολιτισμικές κοινωνίες και το πώς αλλάζει η ταυτότητα στις μεταβαλλόμενες αυτές συνθήκες. Δώδεκα ταινίες προβάλλονται και αναλύονται από την οπτική αυτών των εννοιών (4.2.).

Στην τελευταία ενότητα αναλύεται ο ρόλος των ντοκιμαντέρ στη στήριξη της ένταξης (4.3).

4.1. ΑΣ ΜΠΟΥΜΕ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

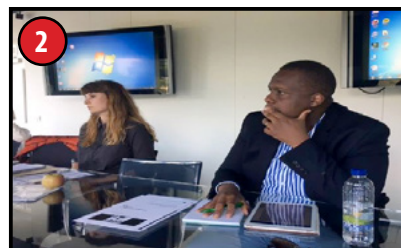

ΑΣΚΗΣΗ 1

Δραστηριότητα επικέντρωσης της προσοχής: Με ποιόν θα μπορούσατε να ταυτιστείτε πιο εύκολα και γιατί;

Επιλέξτε σε αυτή τη σελίδα ή εναλλακτικά διαλέξτε από το τραπέζι την εικόνα ενός πρόσφυγα και πείτε στους άλλους γιατί την επιλέξατε.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

4.1.1. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΣΤΑΓΜΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ

? Διαβάζοντας τη νουβέλα της Judith Kerr *Bombs on Aunt Dainty* που περιγράφει τη δική της ζωή μέσα από τα μάτια του χαρακτήρα της, μίας νεαρής Γερμανίδας πρόσφυγα στη Μεγάλη Βρετανία κατά το Δεύτερο

Παγκόσμιο Πόλεμο, συναντήσαμε τις ακόλουθες προτάσεις που περιγράφουν τα συναισθήματα των προσφύγων. Οι πρόσφυγες βασανίζονται ως προς την ταυτότητά τους, την ανάγκη τους να ανήκουν. Θεωρούν ότι η διαφορετικότητα μπορεί να είναι ελκυστική, ενώ σε άλλες στιγμές μπορεί να προκαλεί αποστροφή. Έχω σιχαθεί το ότι πρέπει να είμαι πάντα διαφορετική.

Η Απα αναρωτήθηκε πού ανήκει. Εδώ, στο ξενοδοχείο, ανάμεσα στους άλλους πρόσφυγες;

Δεν έχεις ίχνος προφοράς, θα ορκιζόμουν ότι είσαι απλά μία καλή, συνηθισμένη Αγγλιδούλα. Το σχόλιο έγινε ως φιλοφρόνηση. Η Απα χαμογέλασε ευσυνειδήτα. Ο Μαχ μισούσε το ότι προσπαθούσαν να τον στριμώξουν σε κάποιου είδους γερμανική ταυτότητα την οποία είχε απορρίψει εδώ και καιρό.

Συνήθως, όταν ρωτούσαν την Απα από πού κατάγεται, εκείνη έλεγε «από το Λονδίνο», αυτή τη φορά ωστόσο, έπιασε τον εαυτό της να λέει “Βερολίνο”, και το μετάνιωσε αμέσως.

Ο μπαμπάς θα βγάλει πιθανότατα Βρετανικό διαβατήριο. Χαμογέλασαν στην ιδέα ότι ο μπαμπάς θα ήταν Βρετανός.

? Στη Γαλλική ταινία *l'Italien*, του Oliver Baroux Mourad, ένας Μαροκινός πρόσφυγας προσποιείται ότι είναι ένας Ιταλός ονόματι Ντίνο. Αντιμετωπίζοντας θετική διάκριση, καταλαβαίνει ότι είναι καλύτερο να είσαι Ιταλός από το να είσαι Άραβας. Η μητέρα του Μουράντ εξηγεί στο γιο της: “Όταν ο πατέρας σου κι εγώ φτάσαμε στη Γαλλία, είχαμε

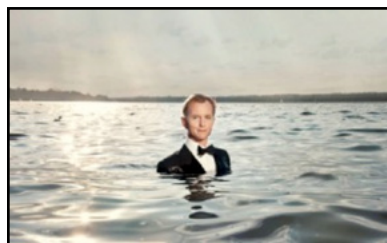
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση. Καταλαβαίναμε ότι δεν ήθελαν να μας εντάξουν. Το μόνο που ήθελαν από μας ήταν να μην τους ενοχλούμε (...). Όταν πήγαμε σε ένα εστιατόριο, ο πατέρας σου έκλεισε τραπέζι χρησιμοποιώντας το όνομα Κύριος & Κυρία Ferrand. Και ευχαρίστησε το σερβιτόρο πάνω από είκοσι φορές. Όταν γεννήθηκες, Mourad Ben Saoud, ήμασταν έτοιμοι να σε ονομάσουμε Francois. Εγώ όμως δεν το ήθελα. Είναι σημαντικό να ξέρεις από πού προέρχεσαι. Έτσι σε ονομάσαμε Mourad. Περισσότερα: <https://www.youtube.com/watch?v=vj8JYtfeHZs>

ΑΣΚΗΣΗ 2

Γιατί; Πώς αισθάνονται οι πρόσφυγες; Βασισμένοι στο παραπάνω κείμενο, περιγράψτε την παρακάτω εικόνα ή ενδεχομένως ανατρέξτε στις δικές σας προηγούμενες εμπειρίες ή σε καταστάσεις όπου θέλατε απελπισμένα να γίνετε αποδεκτοί. Πώς συμπεριφερόσασταν;

ΑΣΚΗΣΗ 3

Σχηματίστε ομάδες των τριών και ανατρέξτε στις αναμνήσεις σας. Όταν ταξιδέψατε σε μία ξένη χώρα για πρώτη φορά ή όταν αρχίσατε να ζείτε σε μία ξένη χώρα, τι σας εξέπληξε; Επιλέξτε έναν εισηγητή για να κάνει μια παρουσίαση σε ολόκληρη την ομάδα.

1. Πού ταξιδέψατε, για πόσο χρονικό διάστημα και για ποιο λόγο;
2. Τι σας εξέπληξε;
3. Τι σας άρεσε;

4. Τι δεν σας άρεσε;
5. Υπήρξαν στιγμές που νιώσατε ότι σας αναγνωρίζουν, σας επαινούν, σας αποδέχονται; Περιγράψτε τις.
6. Αντιμετώπισατε δυσκολίες; Περιγράψτε τις.
7. Μπορείτε να φανταστείτε τον εαυτό σας να ζείτε εκεί; Εάν ναι, εξηγήστε το γιατί. Εάν όχι, εξηγήστε το γιατί.
8. Σας αντιμετώπισαν ποτέ μέσω στερεοτύπων για την εθνικότητα ή τη χώρα σας; Εάν ναι, μιλήστε στους συναδέλφους σας για το γεγονός αυτό και για τα αισθήματα που νιώσατε.

4.1.2. Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ. Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ, ΤΑ ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΑ ΧΩΡΑ.

Τι σημαίνει διωγμός, δραπέτευση από τις φρικαλεότητες του πολέμου; Μπορούμε να μιλήσουμε για το διωγμό των Ισπανών (εκείνοι οι “περίεργοι ξένοι” όπως είπε ο Γάλλος ποιητής Jacques Prevert) το 1936 ή μήπως θα έπρεπε καλύτερα να χρησιμοποιήσουμε τον πληθυντικό “διωκόμενοι;” Με άλλα λόγια,

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

η εξορία δεν είναι κάποια γενικευμένη έννοια, ο διωγμός μπορεί να είναι προσωπικός, ατομικός, επισφαλής, εξαρτάται από μία σειρά χαρακτηριστικών των προσφύγων: ηλικία, φύλο, μόρφωση, επάγγελμα, πολιτική δράση, συνδικαλιστική δράση, καταγωγή (από ποια χώρα, θρήσκευμα, πόλη προέρχεται;) και εξαρτάται από τις πολιτικές και άλλες εξελίξεις στη χώρα φιλοξενίας. Εξαρτάται από εξωτερικές συνθήκες στον ίδιο βαθμό που εξαρτάται από το πώς είναι δομημένη η προσωπικότητα του πρόσφυγα. Μπορούμε να μιλήσουμε μόνο για κάθε πρόσφυγα μεμονωμένα και όχι για τους πρόσφυγες, για κάθε μεμονωμένο διωκόμενο και όχι για διωκόμενους στον πληθυντικό. Μπορούμε να δούμε και να κατανοήσουμε τους πρόσφυγες με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, όχι μόνο έναν! Η διοίκηση προσπαθεί να οργανώσει στρατιώτες που αντιμετωπίζουν τους πρόσφυγες με τον δικό τους στρατιωτικό τρόπο, προσπαθώντας να τηρήσουν πειθαρχία φυλακής στα κέντρα φιλοξενίας. Οι τοπικές αρχές μπορεί να επιδείξουν ψυχρότητα έναντι των προσφύγων. Οι κάτοικοι της περιοχής μπορεί επίσης να αντιμετωπίσουν τους πρόσφυγες με διαφορετικό τρόπο: φιλικά, με συμπόνια, μίσος, περιφρόνηση, φόβο... Μπορεί επίσης να υπάρξει αρρωστημένη περιέργεια, όπου ορισμένες οικογένειες παρατηρούν τους πρόσφυγες μέσα από το φράχτη των κέντρων φιλοξενίας.

Σε κάθε περίπτωση, οι πρόσφυγες που έχουν εξοριστεί από τη χώρα τους σε καιρό πολέμου είναι μαθημένοι σε ένα ορισμένο είδος φωτός, σε ορισμένους θορύβους και σε ορισμένα φαγητά που δεν μπορούν να βρουν στη νέα χώρα. Αισθάνονται ότι κατά κάποιο τρόπο ενοχλούν τους ντόπιους, μισούν το να είναι διαφορετικοί και να τους βλέπουν ως διαφορετικούς, ωστόσο δεν μπορούν απλά να χαθούν μέσα στη νέα κουλτούρα και εμείς δεν μπορούμε απλά να χαθούμε μέσα στη δική τους

κουλτούρα. Στα νέα μέρη με τους νέους ανθρώπους, αναζητούν κάτι που μπορεί να τους είναι γνώριμο. Καταβάλουν προσπάθεια να ακούσουν, καθώς οι μακροσκελείς προτάσεις, πόσο μάλλον οι μεμονωμένες λέξεις δεν υπάρχουν γι' αυτούς στην αρχή, ακόμα και το φυσικό περιβάλλον με όλα τα καταστήματα, τις επιγραφές κτλ. μπορεί να είναι επιθετικό. Το έχετε σκεφτεί αυτό ποτέ

Παραμένουν συνδεδεμένοι με τις οικογένειές τους μέσω των νέων τεχνολογιών και αποφασίζουν ευκολότερα να γίνουν πρόσφυγες. Α, και ακόμα μία σκέψη: "Ο διωγμός κληροδοτείται στους απογόνους τους, από τον παππού στον πατέρα και στο γιο...»

4.1.3. ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ ΤΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΑΣΚΗΣΗ 4

Αισθανθήκατε ποτέ ότι κινδυνεύετε, νιώσατε ποτέ ότι απειλείστε;

Εάν ναι, περιγράψτε πότε και που συνέβη και περιγράψτε τα συναισθήματα και τη συμπεριφορά σας.

Η κατάσταση του πρόσφυγα δεν είναι φυσιολογική. Έχει αποσταθεροποιητικές συνέπειες καθώς κάποιος ενδέχεται να αισθανθεί απειλή. Υπάρχουν όμως διαφορές ως προς τους τύπους φόβου που ενδέχεται να βιώσουν οι πρόσφυγες/εμείς. Γι' αυτό ο Riemann (2003) διαχωρίζει τέσσερις διαφορετικούς τύπους φόβου.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Τύπος Α - Σχιζοφρενικός φόβος. Πρόκειται για τον φόβο της αυτοεγκατάλειψης, τον φόβο ότι κάποιος δεν είναι πια ο εαυτός του. Για να παραθέσουμε ένα παράδειγμα, ας εξετάσουμε την περίπτωση του Salih ο οποίος εγκατέλειψε τον πόλεμο στη Βοσνία, μελέτησε φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο της Λουμπλιάνα και αποφοίτησε από το Σλοβενικό Πανεπιστήμιο. Οι σπουδές του έγιναν στη Σλοβενία. Έπιασε δουλειά στη Σλοβενία. Η Σλοβενική γλώσσα είναι Σλαβική γλώσσα, ωστόσο ο Salih τριάντα χρόνια αργότερα αρνείται ακόμα να μιλήσει Σλοβενικά με το φόβο ότι δεν θα μείνει πιστός στον εαυτό του.

Τύπος Β – Ψυχαναγκαστικός φόβος που είναι ο φόβος της αλλαγής. Κατά τη διάρκεια των ετών ο Salih έτρωγε μόνο φαγητά της Βοσνίας. Ονειρευόταν να διατηρήσει τις τοπικές συνήθειες της Βοσνίας. Πηγαίνει στη λαϊκή αγορά, αγοράζει πάπρικα, διαλέγει πεπόνια Πάνω απ’ όλα απολαμβάνει την αίσθηση της συνέχειας. Υπάρχει επίσης ο

Τύπος C Υστερικός φόβος. Ο Salih σίγουρα δεν αισθάνεται αυτό το είδος φόβου, τον φόβο της σταθερότητας, του να κατασταλάξει, να αποκτήσει συνήθειες, να λαχταρά τις αλλαγές.

Τύπος D Καταθλιπτικός φόβος, που είναι ο φόβος της μοναξιάς που οδηγεί τους ανθρώπους στην αυτοθυσία.

ΤΥΠΟΣ Α
ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΚΟΣ
ΦΟΒΟΣ:
Φόβος της αυτοεγκα-
τάλειψης

ΤΥΠΟΣ Β
ΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ
ΦΟΒΟΣ:
Φόβος της
αλλαγής

ΤΥΠΟΣ C
ΥΣΤΕΡΙΚΟΣ
ΦΟΒΟΣ:
Φόβος του
σταθερότητα

ΤΥΠΟΣ D
ΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΟΣ
ΦΟΒΟΣ:
Φόβος του
μοναξιά

ΑΣΚΗΣΗ 5

Ποιος τύπος φόβου σας αντιστοιχεί; Σχηματίστε ομάδες των τεσσάρων ατόμων, ανακατέψτε κάρτες με τους τύπους φόβου, μοιράστε τις κάρτες. Καθένας από τους συμμετέχοντες δίνει ένα παράδειγμα του φόβου που αναγράφεται στην κάρτα του και το οποίο του έτυχε στη διάρκεια της ζωής του.

Τί κουβαλούν οι πρόσφυγες μαζί τους στο νέο κοινωνικό και πολιτιστικό τους περιβάλλον; Μπορούμε να βρούμε ορισμένες απαντήσεις στη θεωρία της συναλλακτικής ανάλυσης του Eric Berne, η οποία αποτελεί μία μελέτη συμπεριφοράς, σχέσεων και συναισθηματικών αντιδράσεων. Ο τρόπος με τον οποίο οι πρόσφυγες προσαρμόζονται με τη νέα τους ζωή μπορεί να γίνει κατανοητός μέσω οργάνων ανάλυσης όπως: καταστάσεις του Εγώ, στάσεις ζωής, σενάρια ζωής, το πλαίσιο αναφοράς, ψυχολογικά παιχνίδια (Berne, 1972). Όταν πλησιάζουμε άλλους ανθρώπους, δεν μετράει μόνο η συμπεριφορά μας που γίνεται αντιληπτή. Υπάρχουν επίσης συναισθήματα τα οποία μπορεί να φοβόμαστε. Μπορεί να αισθανόμαστε απειλή όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με τις ιστορίες των προσφύγων, και οι πρόσφυγες μπορεί να αισθανθούν ενοχή που μας έκαναν δυστυχισμένους, μπορεί να νιώσουμε αβοήθητοι μπροστά σε τόσους πολλούς πρόσφυγες, μπορεί να αισθανθούμε θυμό. “Δεν είμαστε σε θέση να συμπάσχουμε με τόσους πολλούς ανθρώπους που χρήζουν βοήθειας,” είπε ένα από τα μέλη των ομάδων εστίασης μας. Η συμπεριφορά μας απέναντι στους πρόσφυγες δεν είναι φυσική, δεν μπορούμε απλά να λέμε γεια και να είμαστε αυτοί που είμαστε (Berne, 1971). Η προσωπικότητα είναι ένας συνδυασμός του συνειδητού και του ασυνειδητού ή του προ-συνειδητού.us.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

4.1.4. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ Η ΕΠΙΒΡΑΔΥΝΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΝΕΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

 Είναι γενικά αποδεκτό ότι το εγώ έχει στη διάθεσή του ορισμένους μηχανισμούς άμυνας. Αυτοί είναι υποκειμενικοί και κατά συνέπεια πολυάριθμοι, πιθανότατα πολύ μεγαλύτεροι σε αριθμό από εκείνους που είχε αρχικά αναγνωρίσει ο Σίγκμουντ Φρόιντ και η κόρη του Άνα. Ο Φρόιντ ανέφερε κάποτε ότι οι μηχανισμοί άμυνας που χρησιμοποιούμε εξαρτώνται και από άλλες δυνάμεις: πραγματικότητα, κοινωνία, πολιτισμός αλλά επίσης και βιολογία. Το πώς προσαρμόζομαστε στις αλλαγές, το πώς αντιμετωπίζουμε και υπερνικούμε τις δυσκολίες εξαρτάται από το πόσο δυνατοί και ευέλικτοι είμαστε σωματικά και συναισθηματικά. Οι αλλαγές απαιτούν πράγματα από μας, από το εγώ μας, κι εάν αυτές οι απαιτήσεις είναι αντικρουόμενες, είναι απόλυτα κατανοητό το να νιώθουμε απειλή, ότι χάνουμε την αυτοκυριαρχία μας, ενδέχεται να αισθανθούμε ότι θα καταρρεύσουμε υπό το βάρος όλων αυτών. Το συναίσθημα αυτό ονομάζεται άγχος, και χρησιμεύει ως προειδοποιητικό σήμα για το εγώ: η επιβίωσή του ενδέχεται να βρίσκεται σε κίνδυνο.

Ο Φρόιντ δήλωσε ότι το εγώ χρησιμοποιεί *μία σειρά από αμυντικούς μηχανισμούς* για να αντιμετωπίσει τις συγκρούσεις και τα προβλήματα της ζωής. Οι αμυντικοί μηχανισμοί είναι υποσυνείδητοι και εμφανίζονται για να εξουδετερώσουν δυσάρεστα συναισθήματα (π.χ. άγχος) ή για να κάνουν το άτομο να αισθανθεί πολύ καλύτερα με τα καλά πράγματα. Εάν το εγώ υποχρεωθεί να παραδεχθεί τις αδυναμίες του, ξεσπάει σε άγχος του τύπου «είναι αυτό ηθικό» σε ότι αφορά το υπερεγώ (εντολές, κουλτούρα, οι πιο ενδόμυχες αρχές μας) (Freud 1933, p. 78).

Γιατί θα πρέπει να υπερασπιστούμε το εγώ μας;

Μπορούμε να φανταστούμε ότι στη ζωή των προσφύγων ή των αιτούντων άσυλο πολλές καταστάσεις είναι αγχωτικές και, εάν συνεχιστούν για ένα μικρό χρονικό διάστημα, ενδέχεται να έχουν σωρευτικό αποτέλεσμα. Σε διαφορετικές ηλικίες της ζωής, τα αγχωτικά συμβάντα των προσφύγων είναι διαφορετικά και γίνονται αντιληπτά κατά τρόπο διαφορετικό. Για τα παιδιά ο διωγμός μπορεί να έχει πλάκα, να είναι ένα μεγάλο ταξίδι, για τους γονείς τους μια περίοδος αγώνα, για τους παππούδες μια περίοδος νοσταλγίας. Ο βαθμός στον οποίο τα συμβάντα καθίστανται αγχωτικά εξαρτάται από το φύλο, την ηλικία, τη μόρφωση, τη θρησκεία κτλ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΜΥΝΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ

Καταστολή: Αυτός ήταν ο πρώτος αμυντικός μηχανισμός που ανακάλυψε ο Φρόιντ. Ο ασυνείδητος αυτός μηχανισμός τίθεται σε εφαρμογή από το εγώ για να αποτρέψει ενοχλητικές ή απειλητικές σκέψεις από το να γίνουν συνειδητές. (Οι αλκοολικοί δεν αντιλαμβάνονται τους εαυτούς ως αλκοολικούς). Οι σκέψεις που καταστέλλονται συχνά είναι εκείνες που θα μπορούσαν να καταλήξουν σε αισθήματα ενοχής επιβαλλόμενα από το υπερεγώ. Οι πρόσφυγες ενδέχεται να βιώσουν ενοχή επειδή άφησαν τη χώρα τους, επειδή άφησαν πίσω τις οικογένειες και τους φίλους τους. Η καταστολή μπορεί να προκαλέσει άγχος. (Sealy και Murphy)

Μετάθεση: Η μετάθεση είναι η ανακατεύθυνση μίας παρόρμησης (συνήθως της επιθετικότητας) προς ένα ασθενέστερο υποκατάστατο. Κάποιος που είναι θυμωμένος με τους ανωτέρους του/της μπορεί να γυρίσει σπίτι και να κλωτσήσει το σκύλο, να χτυπήσει ένα μέλος της οικογένειάς του ή να βιάσει ένα κορίτσι.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Μετουσίωση: Ο μηχανισμός αυτός μας βοηθάει να μετουσιώσουμε τα συναισθήματά μας σε μία εποικοδομητική δραστηριότητα παρά σε μία καταστροφική δραστηριότητα. Αυτές μπορεί, για παράδειγμα, να είναι οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες, οι σπουδές, ο εθελοντισμός, ο αθλητισμός. Ο αθλητισμός είναι άλλο ένα παράδειγμα όπου διοχετεύουμε τα συναισθήματά μας (π.χ. την επιθετικότητα) σε κάτι δημιουργικό. Ο Boris Cyrulnik, θύμα των Ναζί και διάσημος Γάλλος ψυχολόγος, ψυχοθεραπευτής και νευρολόγος υποστήριξε ότι υπό φυσιολογικές συνθήκες θα είχε γίνει μαραγκός σαν τον πατέρα του. Αντίθετα, έγινε κάτι άλλο, γιατί πάλεψε για τη ζωή του, διοχέτευσε τα συναισθήματά του σε δημιουργικές δραστηριότητες και σχέδια. Ο Victor Frankl φαντάστηκε τις σκληρές συνθήκες του στρατοπέδου συγκέντρωσης ως ένα εργαστήριο εκμάθησης. Αυτό τον βοήθησε. Στη νουβέλα της Judith Kerr, ο Μαξ ήθελε να μάθει, να γίνει ο καλύτερος, και στην πραγματική ζωή έγινε ο πρώτος δικαστής (μη γεννημένος στη Βρετανία) στο Βρετανικό Συνταγματικό Δικαστήριο.

Άρνηση: Η άρνηση περιλαμβάνει τη φραγή εξωτερικών γεγονότων από την αντίληψη. Παίρνοντας συνέντευξη από πρόσφυγες, ανακαλύψαμε το μηχανισμό άμυνας πολλές φορές. «Δεν θέλω να το συζητήσω» ή «Δεν έχω μιλήσει γι' αυτό σε κανέναν ως τώρα». Η άρνηση ενδέχεται επίσης να προκληθεί από τις αντιδράσεις του περιβάλλοντος τις οποίες δεν μπορούν να αντέξουν. «Δεν θέλω να δημοσιευτεί η φωτογραφία μου».

Μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν οι άνθρωποι επέστρεφαν από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, κανείς δεν τους άκουγε, παρότι ονειρεύονταν για πολύ καιρό ότι θα κάθονταν στο τραπέζι με τις οικογένειές τους, τα αγαπημένα τους πρόσωπα και θα τους μιλούσαν. Εφόσον κανείς δεν ήταν προετοιμασμένος να ακούσει για εκείνες τις φρικαλεότητες, [οι επιζήσαντες] τις αρνήθηκαν. Ο Boris Cyrulink έγραψε το βιβλίο *La*

honte de dire (Η ντροπή του να μιλάς). Θεωρούσε ότι θα πεθάνει εάν έλεγε την ιστορία της διαφυγής του από το θάνατο. Πολλοί πρόσφυγες δεν λένε τις ιστορίες τους.

Παλινδρόμηση: Πρόκειται για κίνηση προς τα πίσω σε ψυχολογικό χρόνο όταν κάποιος έρχεται αντιμέτωπος με στρες. Όταν κάτι μας προβληματίζει ή μας φοβίζει, η συμπεριφορά μας συχνά γίνεται παιδιάστικη ή πρωτόγονη. Βιώνουμε παλιά και ήδη ξεχασμένα συναισθήματα. (Είμαστε ξανά φοβισμένοι, αβοήθητοι, ανώριμοι).

Εκλογίκευση: Η εκλογίκευση είναι η συνειδητή στρέβλωση «των γεγονότων» για να καταστεί ένα γεγονός ή μία παρόρμηση λιγότερο απειλητική. Το κάνουμε αρκετά συχνά σε σχετικά συνειδητό επίπεδο όταν ψάχνουμε δικαιολογίες. «Ο θάνατος ήταν λύτρωση γι' αυτόν... Τουλάχιστον δεν υπέφερε, ο φουκαράς». Χρησιμοποιούμε το μηχανισμό της εκλογίκευσης για να παρηγορηθούμε.

ΑΣΚΗΣΗ 6

Σχηματίστε ομάδες των τριών. Μπείτε στη θέση των προσφύγων και φανταστείτε αγχωτικές καταστάσεις που μπορεί να βίωσαν. Σκεφθείτε πώς θα είχατε αντιδράσει και αισθανθεί στη θέση τους. Ποιούς μηχανισμούς άμυνας θα χρησιμοποιούσατε;

ΑΣΚΗΣΗ 7

Αστο τέλος της ενότητας αυτής, οι συμμετέχοντες θα παρακολουθήσουν την ταινία **Das Kind** και θα σκεφτούν σχετικά με τους μηχανισμούς άμυνας της Irma, σε συνάρτηση και με τις εξωτερικές περιστάσεις. (Šerbedjija, R: Moja slovenska. <https://www.youtube.com/watch?v=Ado9ceeFZVo>)

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

4.2. ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ; ΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΟΥΜΕ;

Προβολή / παρακολούθηση της ταινίας **Fatima** και συζήτηση στα πλαίσια της παρούσας ενότητας από την οπτική του κοινωνικού αποκλεισμού/ κοινωνικής ένταξης και της μεταμόρφωσης της ταυτότητας. Ο σύγχρονος κοινωνικός αποκλεισμός σχετίζεται με την οικονομική και συναισθηματική επισφάλεια και η κοινωνική ένταξη με την υπέρβαση αυτών.

4.2.1. ΑΣ ΣΥΖΗΤΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ FATIMA ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Η ανισότητα, τα στερεότυπα, οι προκαταλήψεις, οι διακρίσεις, η έλλειψη κοινωνικής ισότητας αποτελούν εμπόδια για την κοινωνική ένταξη των προσφύγων. “Ποιοι είναι οι μηχανισμοί που στηρίζουν την κοινωνική ένταξη των προσφύγων” είναι η τελική ερώτηση γύρω από την οποία οργανώνεται η παρούσα ενότητα. Κατανοώντας τη δική μας συμπεριφορά απέναντι στους πρόσφυγες (στερεότυπα, είτε θετικά είτε αρνητικά, προκαταλήψεις και ενδεχόμενη μεροληπτική στάση). Ο βαθμός στον οποίο η συμπεριφορά μας απέναντι στους πρόσφυγες εξαρτάται από την προσωπικότητα του καθενός μας και τους κοινωνικούς μας ρόλους. Κάτοικοι, άτομα που εργάζονται με πρόσφυγες, κυβερνητικοί υπάλληλοι, στρατιώτες κτλ. ενδέχεται να έχουν διαφορετική στάση απέναντι στους πρόσφυγες.

ΑΣΚΗΣΗ 8

Εισαγωγική προβολή της **Fatima** και συζήτηση σχετικά με τους

διαφορετικούς τρόπους κοινωνικής ένταξης και δόμησης της ταυτότητας που εφαρμόζουν οι πρόσφυγες στο περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

Η **Fatima** είναι μία ταινία που ωθείται από τη λαχτάρα για ζωή. Οι χαρακτήρες προχωρούν, θέλουν να πάνε παραπέρα και όντως πάνε παραπέρα. Είναι γυναίκες που άφησαν τη χώρα τους, τις μυρωδιές, τον ήλιο, που δεν έμειναν για καιρό στο σχολείο και θέλουν να ενταχθούν. Μπορεί να συναντήσουμε τους ηρωικούς αυτούς χαρακτήρες μεταξύ των γυναικών προσφύγων. Μια τέτοια γυναίκα είναι η 45χρονη Φατίμα, μία μόνη μητέρα δύο κοριτσιών στην ανάπτυξη, χωρισμένη από το σύζυγό της και σκληρά εργαζόμενη καθαρίστρια. Οι τρεις γυναίκες παλεύουν ενάντια στην υπεραπλουστευμένη και στερεοτυπική άποψη που έχουν οι άλλοι γι' αυτές. Οι τρεις γυναίκες, καθεμία με το δικό της τρόπο, προσπαθούν να αποδείξουν ότι δεν ανταποκρίνονται στην εικόνα τους, ότι μπορούν να υποβαθμίσουν τη λογική της αποτυχίας στην οποία θα ήθελαν να τις εγκλωβίσουν οι άλλοι.

Η **Fatima** μεγαλώνει μόνη της τις δύο κόρες της, με τις οποίες είναι κοντά, αλλά από τις οποίες ταυτόχρονα τη χωρίζουν πολλά. Η περιβάλλουσα κουλτούρα και γλώσσα, το γεγονός ότι εκείνη ανήκει στη δική της γενιά, τη διαφοροποιούν από τα παιδιά της. Δεν διαθέτει τους πολιτιστικούς κώδικες που θα έπρεπε να έχει. Δεν μιλάει την ίδια γλώσσα με τις κόρες της. Ωστόσο, η **Fatima** κατανοεί γιατί η μικρή της κόρη είναι θυμωμένη. “Όταν οι γονείς είναι πληγωμένοι, τα παιδιά θυμώνουν”. Υπάρχουν τρεις διαφορετικές γλώσσες στην ταινία: η γλώσσα της μικρότερης κόρης, που είναι η αργκό των νέων, η πιο εξεζητημένη γλώσσα της μεγαλύτερης κόρης που σπουδάζει ιατρική, και η γλώσσα της **Fatima**, η Αραβική, στην οποία γράφει το ημερολόγιό της. Αυτό είναι το πολυτιμότερο αγαθό της. Μετά από πολλές

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

ώρες εργασίας (φεύγει για τη δουλειά τη νύχτα και επιστρέφει πάλι νύχτα), κάθεται για να γράψει, διατηρώντας με τον τρόπο αυτό την ιδιωτικότητά της, σκέψεις που δεν θα μπορούσε να μοιραστεί με τις κόρες της οι οποίες δεν μιλούν αρκετά καλά τα Αραβικά. Η ταινία παρουσιάζει τρεις χαρακτήρες, όπως και τους τρόπους ενσωμάτωσης και κοινωνικής ένταξής τους: υπάρχει η επιφανειακή υποταγή της Fatima, υπάρχει ο αγώνας της μεγαλύτερης κόρης για αριστεία, και υπάρχει και η επανάσταση της μικρότερης κόρης. [*Fatima, heroine du quotidien* (Fatima, μια καθημερινή ηρωίδα) - Philippe Faucon και Fatima Elayoubi στο TLCDM

<https://www.youtube.com/watch?v=Wx6tf3s4Q9I>)

Η Φατίμα θα ήθελε να μπορούσε να πει ότι κατανοούσε ως ένα βαθμό την κοινωνία, ότι συμμετείχε σ' αυτήν, αλλά δεν μπορούσε να το πει γιατί δεν μιλούσε τη γλώσσα. "Εκείνη την ημέρα, η κόρη μου μου είπε: Μητέρα, δεν είσαι ικανή να... Επειδή η κόρη μου και οι φίλοι της ζουν σε μία κοινωνία..., και εγώ δεν μιλάω Γαλλικά. Οι άνθρωποι σαν εμένα δεν χαίρουν εκτίμησης. Υποτιμώνται λόγω της γλώσσας. Κι αυτό είναι που καταστρέφει τα παιδιά μας. Ψάχνουν ευκαιρίες να αισθανθούν περήφανα. Και τώρα, καταρχάς, λόγω της γλώσσας, δεν έχουν γονείς. Πώς να μιλήσεις με τον πατέρα ή τη μητέρα εάν δεν μιλάς τη γλώσσα τους; "Από την άλλη, οι γονείς αισθάνονται ενταγμένοι μόνο όταν είναι με τα παιδιά τους. Τότε δεν έχουν την αίσθηση ότι είναι πρόσφυγες, υποστηρίζει η Judith Kerr στο *Bombs on Aunt Dainty*.

Οι σκέψεις που θα αναπτύξουν οι συμμετέχοντες κατά τη συζήτηση θα αναφερθούν στα νέα κεφάλαια του παρόντος εγχειριδίου, τα οποία θα εξηγήσουν επιστημονικά τις έννοιες της ενσωμάτωσης, της κοινωνικής ένταξης και της δόμησης ταυτότητας στο περιβάλλον της χώρας φιλοξενίας.

4.2.2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Οι πρόσφυγες υποτίθεται ότι πρέπει να ενταχθούν στην κοινωνία για να αποφύγουν το διαχωρισμό στα πλαίσια της κοινωνίας. Η ένταξη στην κοινωνία και ο αποκλεισμός από αυτήν μετρούνται βάσει του βαθμού στον οποίο οι ζωές των προσφύγων συνδέονται με τις ζωές άλλων ανθρώπων. Η πρώτη βιομηχανική επανάσταση είχε ως αποτέλεσμα τις ανισότητες και τη φτώχεια. Ο όρος κοινωνικός αποκλεισμός δημιουργήθηκε το 1960 και σύντομα (1980) τον ακολούθησε ένας άλλος όρος και η έννοια της κοινωνικής ένταξης. Το 1960, το ποσοστό ανεργίας ήταν μετά βίας 3% και οι ανισότητες στην κοινωνία υπερνικούνταν εισάγοντας αδύναμα άτομα στην ισχυρή κοινωνία. Σήμερα, η κατάσταση έχει αλλάξει. Ουσιώδεις κοινωνικές αλλαγές (η διάλυση των οικογενειακών δεσμών, τα αυξημένα ποσοστά διαζυγίων, η διάλυση των δεσμών της γειτονιάς, η έντονη αστικοποίηση και τα μεγάλα κτηριακά συγκροτήματα) οδήγησαν σε διαχωρισμό στα πλαίσια της κοινωνίας και σε ανισότητες. Ο κοινωνικός αποκλεισμός που κάποτε ήταν συνδεδεμένος με την οικονομική επισφάλεια (φτώχεια) τώρα αφορά και την επισφάλεια σε επίπεδο σχέσεων. Πώς θα ενσωματώσουμε πίσω στην κοινωνία τους πρόσφυγες και τους πρόσφυγες, πώς θα προωθήσουμε την ένταξή τους;

ΑΣΚΗΣΗ 9

Χωριστείτε σε ομάδες των τριών. Σκεφθείτε τα διάφορα μέτρα που γνωρίζετε και που προορίζονται για την ένταξη άλλων μη προνομιούχων ομάδων: γυναικών, φυλακισμένων, χρηστών ουσιών, συνταξιούχων, άστεγων κτλ. και δώστε παραδείγματα δράσεων ένταξης μέσω των τεχνών, του αθλητισμού, της δημόσιας εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της κοινωνικής εργασίας, της κοινωνικής

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

επιχειρηματικότητας, της απασχόλησης στα πλαίσια κοινωνικής εργασίας κτλ. Τα παραδείγματα αυτά θα σας εμπνεύσουν για να σκεφθείτε για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες.

i Η κοινωνική ζωή κρίνεται στα πλαίσια των ψυχολογικών διαδικασιών της ένταξης και του αποκλεισμού, στα πλαίσια των οποίων τα άτομα προσπαθούν να βρουν τη θέση που τους ανήκει. Η κοινωνική ζωή χρειάζεται άτομα και η ένταξη χρειάζεται άτομα, ωστόσο η ένταξη ενδέχεται να θέσει όρια κατά ορισμένων ανθρώπων. Για την κοινωνική ένταξη έχουν σημασία τα ατομικά κίνητρα, οι διαδικασίες των μικρών ομάδων, οι διακομματικές σχέσεις ή ο στιγματισμός. Όλα αυτά παρέχουν μία ολοκληρωμένη κοινωνική ψυχολογική αναφορά κοινωνικής ένταξης και κοινωνικού αποκλεισμού.

Εκείνοι που «επιτίθενται» απειλούν την ταυτότητα των ατόμων. Αυτά είναι τα όρια που προκαλούν κοινωνικό αποκλεισμό. Προβάλλετε τη fatima για να κατανοήσετε καλύτερα και τα δύο φαινόμενα, την ένταξη και τον αποκλεισμό.

Η ευρώπη έρχεται αντιμέτωπη με το μαζικό και διαφοροποιημένο φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού, το οποίο είναι εντελώς διαφορετικό από τον κοινωνικό αποκλεισμό του παρελθόντος, όπου ένταξη σήμαινε την εισαγωγή αδύναμων ατόμων στην ισχυρή κοινωνία. Σήμερα, ο κοινωνικός αποκλεισμός έχει διαφορετικές όψεις. Πώς μπορούμε να επιτύχουμε την κοινωνική ένταξη των προσφύγων, π.χ. Υψηλό βαθμό διασύνδεσης με τις ζωές των άλλων; η κοινωνική ένταξη των προσφύγων είναι εφικτή εφόσον αυτοί κατανοούν σε κάποιο βαθμό τους κοινωνικούς κώδικες, εφόσον μιλούν και γράφουν τη γλώσσα της χώρας, εφόσον αυτοί έχουν ενταχθεί στην οικονομική, κοινωνική, πολιτική ζωή της χώρας φιλοξενίας, εάν έχουν όραμα

για τη ζωή τους, εάν συναντούν ανθρώπους που μπορούν να δράσουν ως γέφυρες γι' αυτούς στη χώρα φιλοξενίας.

4.2.3. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ;

i Η έννοια της ταυτότητας εισήχθη στις ανθρωπιστικές επιστήμες το 1950 από τον Eric Erikson στο έργο του Παιδική Ηλικία και Κοινωνία. Σήμερα, όροι όπως κρίση ταυτότητας, ανασυσταθείσες ταυτότητες και πολλαπλές ταυτότητες ακούγονται συχνά, σε βαθμό που έχει καταστεί δύσκολος ο ορισμός της έννοιας της ταυτότητας στις ανθρωπιστικές και στις κοινωνικές επιστήμες.

Οι ευρέως γνωστές ανησυχίες σε θέματα ταυτότητας οφείλονται σε πολυάριθμες αλλαγές και πολιτιστικές επαφές. Συναντούμε πρόσφυγες, η ταυτότητα των οποίων δεν είναι ξεκάθαρη σε μας. Επιπλέον, η αντιπαράθεση γλωσσών, παραδόσεων και τρόπου ζωής, η μετατροπή του καταμερισμού εργασίας καθιστούν τόσο τη δική μας όσο και τη δική τους ταυτότητα ασαφή.

Όμως τί είναι ταυτότητα; Φανταστείτε να φτάνετε σε ένα διεθνές αεροδρόμιο στο ΗΒ. «Η υπάλληλος της υπηρεσίας μετανάστευσης ζητά το διαβατήριό σου. Κοιτάζει την εθνικότητά σου, το πού γεννήθηκες. Το όνομά σου. Ελέγχει τη βίζα σου. Κοιτάζει τη φωτογραφία, κοιτάζει εσένα. Ρωτάει το σκοπό της επίσκεψής σου. Τέλος, σφραγίζει το διαβατήριό και σου εύχεται μία ευχάριστη διαμονή.» (Jenkins, 2013, σελ.1.)

ΑΣΚΗΣΗ 10

Δημιουργήστε ομάδες των τριών ατόμων. Συζητήστε παρόμοιες δικές σας καταστάσεις. Πείτε στους άλλους πως νιώσατε. Τι ανταπόκριση θα θέλατε να έχετε από τους άλλους; Τι άλλο είχε σημασία;

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

 Όλες οι ανθρώπινες ταυτότητες είναι ως ένα βαθμό κοινωνικές ταυτότητες. Είναι πολλαπλές και ποτέ δεν είναι οριστικές. Η ταυτότητα μπορεί να γίνει κατανοητή μόνο ως μία διαδικασία. Ορισμένες ταυτότητες επιτυγχάνονται ακόμα και μετά θάνατον! (Σκεφτείτε εκείνους, οι ηρωικές πράξεις των οποίων αναγνωρίστηκαν μόνο μετά το θάνατό τους! Σκεφτείτε τους καλλιτέχνες που πέθαναν φτωχοί και ξεχασμένοι).

Η κοινωνική ζωή των ανθρώπων είναι εφικτή υπό την προϋπόθεση ότι γνωρίζουμε ποιοι είμαστε εμείς και ποιοι είναι οι άλλοι. Ένα από τα πρώτα πράγματα που προσπαθούμε να κάνουμε όταν συναντούμε κάποιον είναι να τον τοποθετήσουμε στους κοινωνικούς μας χάρτες, να τον ταυτοποιήσουμε. Και δεν είμαστε πάντοτε καλοί σ' αυτό (π.χ. νομίζουμε ότι κάποιος είναι Γάλλος ενώ είναι Βέλγος).

Η κοινωνική ταυτότητα είναι επίσης σημαντική σε ευρύτερο επίπεδο. Φανταστείτε μία αμφισβητούμενη παραμεθόριο περιοχή. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να επιλύσουμε το ζήτημα: διεθνής διαιτησία, πόλεμος, δημοψήφισμα. Το αποτέλεσμα έχει επιπτώσεις για τις ταυτότητες των ατόμων.

Μπορούμε να συγκρίνουμε άτομα βάσει των κοινών τους σημείων και βάσει των διαφορών τους.

 ΑΣΚΗΣΗ 11
Πάρτε τη φωτογραφία ενός διάσημου ηθοποιού και πείτε στην ομάδα ποιές είναι οι ομοιότητές σας με τον ηθοποιό αυτό.

Σήμερα, οι πάντες, άτομα, ομάδες, εταιρείες, ιδρύματα προσπαθούν εκ νέου να βρουν πού ανήκουν λόγω των πολυάριθμων κοινωνικών μεταβολών. Βιβλία και

άρθρα αποσκοπούν στο να εδραιώσουν ταυτότητες. Ωστόσο, έχει καταστεί σαφές ότι η έννοια της ταυτότητας συνδέεται αναπόφευκτα με κοινωνικούς παράγοντες, όμως κάθε κοινωνικός παράγοντας έχει και άλλα χαρακτηριστικά πέραν της κοινωνικής του πτυχής: έχουν συναισθήματα, αισθήματα που προκαλούνται από καταστάσεις κτλ.

Σε καθημερινές καταστάσεις, η ταυτότητά μας και πολύ περισσότερο η ταυτότητα του πρόσφυγα τίθεται υπό αμφισβήτηση και είτε εδραιώνεται είτε όχι. Επιπρόσθετα, προκειμένου να εδραιώσουν την ταυτότητά τους, οι πρόσφυγες υποτίθεται ότι πρέπει να αποκτήσουν ψήγματα της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής ταυτότητας χρησιμοποιώντας Ευρωπαϊκές πολιτιστικές πηγές. Οι πηγές αυτές είναι διαθέσιμες στις Ευρωπαϊκές γλώσσες, στις Ευρωπαϊκές παραδόσεις σε ένα δεδομένο περιβάλλον, σε ένα τοπίο κτλ. Είναι διαθέσιμες σε όλους - συμπεριλαμβανομένων και των προσφύγων, αλλά δεν ανήκουν σε κανέναν. "Οι βάσεις της ατομικής και της κοινωνικής μας ταυτότητας βρίσκονται στην ταυτότητα των άλλων και στη δική μας ταυτότητα", υποστηρίζει ο Alex Mucchielli.

 ΑΣΚΗΣΗ 12
Σκεφθείτε τρεις σημαντικές αλλαγές στη ζωή σας και σκεφθείτε πώς επηρέασαν την ταυτότητά σας (για παράδειγμα ο γάμος, το διαζύγιο, η συνταξιοδότηση, μία σοβαρή ασθένεια, η ζωή σε μία ξένη χώρα κτλ.) Συζητήστε το θέμα ανά δύο και αναφέρετε στην ομάδα.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

i **DAS KIND** - ένα δραματοποιημένο ντοκιμαντέρ
Η Ίρμα, ο βασικός χαρακτήρας της ταινίας **Das Kind** αντιμετωπίζει δυσκολίες στο να καθορίσει τον εαυτό της και την ταυτότητά της.

“Γεννήθηκα στην Αυστρο-Ουγγρική Αυτοκρατορία. Όταν αυτή κατέρρευσε βρεθήκαμε χωρίς ταυτότητα. Το Cernowitch έγινε Ρουμανικό ωστόσο ήταν Αυστριακό. Υπεγράφη μία Συνθήκη, οι μειονότητες συγκεντρώθηκαν, και δημιουργήθηκε η Ρουμανία.”

Ως Εβραία, δεν ήταν Ρουμάνα, δεν ήταν Αυστριακή, δεν ήταν Γαλλίδα, όμως αποτελούσε μέρος όλων αυτών. Η μουσική της δεν ήταν η δική τους μουσική, η ποίησή της δεν ήταν η δική τους ποίηση. *“Αγάπη μου, ακόμα και σήμερα δεν αισθάνομαι καθόλου Γαλλίδα. Τί είμαι λοιπόν; Ρουμάνα; Αυστριακή; Γαλλίδα;*

Λίγο απ’ όλα...” Επιπλέον, δεν έχει μία δική της γλώσσα: τα Γίντις, τα Γερμανικά, τα Γαλλικά, τα Ρουμανικά, ποια γλώσσα είναι η δική της; Λέει ότι ποτέ δεν ένωσε τελείως Γαλλίδα παρότι ο δεύτερος σύζυγός της ήταν Γάλλος, παρότι τα παιδιά της γεννήθηκαν και ανατράφηκαν στο Παρίσι.

Ο πρόσφυγας παραμένει πρόσφυγας, χωρίς να γνωρίζει πού είναι το σπίτι του/της. Το αίσθημα του να μην έχεις σπίτι, του να είσαι «από αλλού» μεταφέρεται και στα παιδιά των προσφύγων. Η ιστορία των γονιών τους, οι αγωνίες των γονιών τους γίνονται δικές τους αγωνίες ακόμα από πριν γεννηθούν. Η ταυτότητα του πρόσφυγα συνίσταται επίσης στη μετάδοση ορισμένων πολιτιστικών στοιχείων και

συναισθημάτων στις επόμενες γενιές. Χρειάζεται να περάσουν αρκετές γενιές για να εξαφανιστούν τα αισθήματα αυτά. Ένας πρόσφυγας δεν χρειάζεται να προσαρμοστεί απαραίτητα στην κοινωνία που τον υποδέχεται, αυτός/αυτή θα πρέπει κατά κύριο λόγο να προσαρμοστεί στον εαυτό του/της και στα συναισθήματά του/της μέσα στις νέες συνθήκες.

ΑΣΚΗΣΗ 13

Παρακολουθήστε τις **ταινίες που προτείνονται** από τις **ομάδες εστίασης** του RefugeesIN και καταγράψτε αυτά που λέγονται (ακόμα και έμμεσα) σχετικά με τους μηχανισμούς ένταξης (γλώσσα, πολιτιστικός κώδικας, κτλ.), τα αισθήματα κοινωνικής ένταξης, την ταυτότητα κτλ.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

4.2.4. ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΑΙΝΙΩΝ

Τίτλος ταινίας	Μηχανισμοί/ ένταξη: γλωσσικός, πολιτιστικός κώδικας	Κοινωνική ένταξη / συναισθήματα	Ταυτότητα Πρόσφυγα
			
			
			
			
			
			

Τίτλος ταινίας	Μηχανισμοί/ ένταξη: γλωσσικός, πολιτιστικός κώδικας	Κοινωνική ένταξη / συναισθήματα	Ταυτότητα Πρόσφυγα
			
			
			
			
			

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

4.3. Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΧΤΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Η εισαγωγή στην ενότητα αυτή θα γίνει με την προβολή του *Lampedusa*, μίας ταινίας ντοκιμαντέρ από τη λίστα των ταινιών που επελέγησαν από τις ομάδες εστίασης του έργου. Η προβολή θα οδηγήσει σε μία συνολική συζήτηση σχετικά με τα ντοκιμαντέρ και τα χαρακτηριστικά τους.

4.3.1. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ

 Στον 20ο αιώνα, εκτός από μία ιδιαίτερη μορφή τέχνης, η οποία συνδυάζει εικόνα, ήχο και κείμενο, ο κινηματογράφος αποτελεί επίσης μία πολιτισμική πρακτική και ένα σύστημα αναπαραστάσεων. Κατά συνέπεια, μεταδίδει σαφώς πιο δυναμικά από άλλα μέσα εικόνες για τους πρόσφυγες και επηρεάζει τους τρόπους με τους οποίους τους αντιμετωπίζουμε. Θα έπρεπε και θα μπορούσε ο κινηματογράφος να συνεισφέρει στη καλύτερη συνύπαρξη ή τουλάχιστον συμβίωση αυτοχθόνων και προσφύγων σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες; Η απάντηση είναι ναι. Θα έπρεπε, ωστόσο οι εικόνες που μεταφέρει να είναι εικόνες αδυναμίας, ζωής στα περιθώρια της κοινωνίας κτλ.

Ο κινηματογράφος είναι μία τέχνη που επιτρέπει στους κινηματογραφιστές να κάνουν πραγματικότητα τις προσδοκίες τους. Όλοι οι καλλιτέχνες επιθυμούν κάτι και έχουν ο καθένας τις φιλοδοξίες του. Όλοι οι καλλιτέχνες θέλουν να εκφραστούν. Αυτό που θέλουν να πουν είναι εκείνο που σε μεγάλο βαθμό δημιουργεί μία ταινία ντοκιμαντέρ.

4.3.2. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

 Μία ταινία ντοκιμαντέρ προφανώς προϋποθέτει ότι θα κινηματογραφήσουμε πρώτα τον εαυτό μας προτού ξεκινήσουμε να φτιάχνουμε την ταινία με τον πιο αυθεντικό τρόπο. Η αυθεντικότητα είναι σημαντική στις ταινίες ντοκιμαντέρ. Είναι δυνατόν να αποφύγουμε οι ταινίες ντοκιμαντέρ να κάνουν προπαγάνδα; Οι ταινίες ντοκιμαντέρ μεταφέρουν τουλάχιστον μία αλήθεια, την αλήθεια του δημιουργού. Αναμφίβολα, στις ταινίες αυτές πολλά πράγματα δεν εκφράζονται φανερά, και οι ταινίες ντοκιμαντέρ έχουν τη δική τους φύση και πολλαπλούς στόχους. Είναι σαφές ότι οι σκηνοθέτες και όλοι οι υπόλοιποι πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί να μην εισβάλουν στην ιδιωτική ζωή των ατόμων που κινηματογραφούν περισσότερο απ' ό,τι θα ήθελαν, ακόμα κι αν έχουν την άδεια να το κάνουν. Πρέπει να είναι παρατηρητικοί και πρέπει να προσαρμόζουν διαρκώς την κάμερα. Κάθε άνθρωπος έχει το δικό του μικρόκοσμο. Οι ταινίες ντοκιμαντέρ ανταμείβουν καθώς σε «αποζημιώνουν» σε μεγάλο βαθμό.

Μία ταινία ντοκιμαντέρ θα πρέπει να δημιουργήσει στο κοινό μία συγκεκριμένη πνευματική ατμόσφαιρα. Οι ταινίες πρέπει να είναι αυθεντικές, ειλικρινείς, ενημερωτικές, χρήσιμες, να μεταδίδουν νόημα και γνώση.

Ο χώρος είναι σημαντικός στις ταινίες αυτές, ο χώρος και η μουσική. Οι κινηματογραφιστές θα πρέπει να φανταστούν ποιο θα είναι το κοινό τους. Κάθε θεατής βλέπει ταινίες από τη δική του οπτική γωνία. *Τέλος, ένα ντοκιμαντέρ θα πρέπει να γίνεται κατανοητό και να έχει νόημα. Στην περίπτωση μας, θα πρέπει να συμβάλλει στην αμοιβαία κατανόηση και στην καλύτερη συνύπαρξη όλων των ατόμων σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.*

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Οι συμμετέχοντες έμαθαν πώς οι ίδιοι και πώς οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν τη διαφορετικότητα. Έμαθαν να κατανοούν καλύτερα τόσο τα δικά τους συναισθήματα όσο και εκείνα των προσφύγων, όπως και την επίδραση των διαφορετικών τύπων φόβου στις δική μας συμπεριφορά/ στη συμπεριφορά των προσφύγων. Έμαθαν να σκέφτονται αναφορικά με τους μηχανισμούς άμυνας κατά τη διαδικασία προσαρμογής.

Οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με τις έννοιες της κοινωνικής ένταξης και του κοινωνικού αποκλεισμού στη σημερινή κοινωνία εν γένει και σε ότι αφορά τους πρόσφυγες. Έγινε μνεία στη σημασία της γλώσσας και της κατανόησης των πολιτιστικών κωδίκων. Οι συμμετέχοντες εισήχθησαν στην έννοια της φύσης και της μεταμόρφωσης της ταυτότητας.

Οι συμμετέχοντες έμαθαν σχετικά με τη δύναμη και τη φύση του κινηματογράφου και των ταινιών ντοκιμαντέρ στο να οικοδομούν εικόνες που έχουμε για τους πρόσφυγες. Έμαθαν επίσης για τη σχετική αυθεντικότητα των ταινιών ντοκιμαντέρ.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Berne, E. (1972) *What do say after you say hello? The psychology of human destiny.*

[Τί λέμε μετά το γειά; Η ψυχολογία του ανθρώπινου πεπρωμένου]

Jenkins, R. (1996) *Social Identity [Κοινωνική Ταυτότητα]* London: Routledge

Kerr, J.: **When Hitler Stole Pink Rabbit · Bombs On Aunt Dainty**

Rieman's four basic forms of fear

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΗΓΕΣ

Abrams, D. et all: (2005) *Social Psychology of Inclusion and Exclusion [Κοινωνική Ψυχολογία της Ένταξης και του Αποκλεισμού]*. New York: Psychology Press.

Bauman, Z. (2015) *Strangers at our Door [Ξένοι στην πόρτα μας]*

Kerr, J: *A Small Person Far Away*

Kovačič, L. *Prišleki.*

Sealy, K and Murphy, M: *Face it and fix it. A three - Step Plan To Break Free From Denial and Discover The Life you Deserve [Αντιμετώπισέ το και διόρθωσέ το. Τα τρία στάδια για να ελευθερωθείτε από την Άρνηση και να Ανακαλύψετε τη Ζωή που σας Αξίζει]*. Kindle Edition.

Riemann,R.(2003) *Grundformen des Angst, (35η έκδοση)* München: Reinhardt Verlag

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Ντοκιμαντέρ, Αφήγηση, Ηθικές Αξίες, Συγγραφή, Σκηνοθεσία, Παραγωγή, Κοινό, Έρευνα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της ενότητας αυτής, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να (1) Αναγνωρίζουν βασικές έννοιες και προσεγγίσεις στη δημιουργία μίας ταινίας ντοκιμαντέρ, (2) Αναπτύξουν μία πρόταση για ένα ντοκιμαντέρ μικρού μήκους της επιλογής τους, (3) Διερευνήσουν το ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο της εργασίας τους και να (4) Κρατήσουν μία στοχαστική έκθεση της δουλειάς που έκαναν και της γνώσης/ των διδαγμάτων που αποκόμισαν.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Η παρακολούθηση της ενότητας αυτής θα διαρκέσει 30 ώρες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα αυτή θα εξετάσει τη νέα συναρπαστική μορφή των ντοκιμαντέρ, από τις ταινίες στα βιντεομηνύματα (podcasts), από τη φωτογραφία στην τέχνη. Σήμερα, τα ντοκιμαντέρ περνούν τον χρυσό αιώνα τους, από το συναρπαστικό ραδιοφωνικό podcast *Serial* έως τη σπαραξικάρδια ταινία κινουμένων σχεδίων *Βαλς με το Μπασίρ* έως το παράξενο *Jiro Dreams of Sushi*. Τα ντοκιμαντέρ ανοίγουν την πόρτα σε ζωές

και εμπειρίες και προσκαλούν τους θεατές να μπουν και να δουν τον κόσμο από μία διαφορετική προοπτική.

Η ενότητα αυτή θα εισάγει τα 6 βασικά στοιχεία της δημιουργίας ταινιών ντοκιμαντέρ. Παρουσιάζει το περιεχόμενο του ντοκιμαντέρ ως μέσο κινηματογραφικής έκφρασης, ως πλαίσιο που περικλείει τη συγγραφή επιχειρημάτων - ένα κινηματογραφικό δοκίμιο με μία πιο υποκειμενική, διαλεκτική προσέγγιση. Η ενότητα αυτή αποτελεί ένα καθαρά πρακτικό κεφάλαιο που καλύπτει τη κινηματογραφική Σκηνοθεσία - τις τεχνικές ικανότητες που απαιτούνται από ένα σκηνοθέτη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας κινηματογράφησης. Επίσης, καλύπτονται οι πρακτικές πτυχές της Κινηματογραφικής Παραγωγής, της σύλληψης και οργάνωσης των κινηματογραφικών σκηνικών στις μυριάδες μορφές τους. Επίσης, η Ενότητα 5 φέρνει τους εκπαιδευόμενους σε επαφή με πρακτική τεχνογνωσία σχετικά με πώς λειτουργεί η κάμερα, πώς καταγράφεται ο ήχος και ποιες είναι οι βασικές αρχές του φωτισμού. Ο ρόλος του σκηνοθέτη κινηματογραφικών ταινιών και οι τεχνικές γνώσεις που απαιτούνται αποτελούν επίσης αναπόσπαστο τμήμα της Ενότητας 5, η οποία χωρίζεται σε 6 επιμέρους τμήματα.

5.1. ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΩΣ ΜΕΣΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ

Τί είναι ντοκιμαντέρ και ποια η σημασία του μέσα σε ένα κινηματογραφικό πλαίσιο;

5.1.1. ΓΙΑΤΙ ΓΥΡΙΖΟΥΜΕ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ;

ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Ο καθένας μπορεί να γυρίσει ένα ντοκιμαντέρ. Με το κινητό σας ή χρησιμοποιώντας μία φθηνή κάμερα και ένα λάπτοπ, μπορείτε να φορτώσετε το έργο σας στο διαδίκτυο πολύ εύκολα. Ωστόσο, τί ακριβώς είναι το ντοκιμαντέρ και ποια η θέση του ως κινηματογραφικό είδος; Σε αυτή την ενότητα, κάνουμε μία εισαγωγή στο είδος και εξερευνούμε τη θέση του στην κινηματογραφική ιστορία.

ΟΙ 5 ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Κατέχοντας τα βασικά στοιχεία όλων των ντοκιμαντέρ, θα αρχίσετε να κατανοείτε τη θέση του ντοκιμαντέρ στην κοινωνία – τί είναι όμως αυτό που κάνει ένα ντοκιμαντέρ καλό; Εδώ θα εξερευνήσουμε σε ομάδες τις ικανότητες που πρέπει να διαθέτει ο δημιουργός του ντοκιμαντέρ.

ΑΣΚΗΣΗ 14

Οι μαθητεύομενοι θα παρακολουθήσουν αποσπάσματα από μία σειρά ντοκιμαντέρ και θα τα διαχωρίσουν στα σχετικά μέρη τους.

ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ – ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ & ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ

Κατέχοντας τα βασικά στοιχεία όλων των ντοκιμαντέρ, θα αρχίσετε να κατανοείτε τη θέση του ντοκιμαντέρ στην κοινωνία – τί είναι όμως αυτό που κάνει ένα ντοκιμαντέρ καλό; Εδώ θα εξερευνήσουμε σε ομάδες τις ικανότητες που πρέπει να διαθέτει ο δημιουργός του ντοκιμαντέρ.

5.1.2. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Μία καλή ιστορία: Ποια είναι η καλή ιστορία και πώς την αναγνωρίζουμε; Στη διάρκεια των συναντήσεων των ομάδων και μελετώντας μία ποικιλία πηγών εξερευνούμε διαφορετικές ιδέες για ιστορίες. Οι καλύτερες ιστορίες έχουν δυνατό θέμα, συναρπαστική πλοκή, κατάλληλη υποδομή, δυνατούς χαρακτήρες, ένα προσεκτικά επιλεγμένο σκηνικό και ελκυστικό ύφος. Δοκιμάστε να συνδυάσετε όλα τα παραπάνω.

Δυνατοί χαρακτήρες: Οι μεγάλες ιστορίες έχουν πάντοτε δυνατούς χαρακτήρες και το ντοκιμαντέρ δεν αποτελεί εξαίρεση. Οι εκπαιδευόμενοι αφιερώνουν χρόνο στην εξερεύνηση του τί είναι μεγάλος χαρακτήρας και τί αντιπροσωπεύει. Οι διαφορετικοί χαρακτήρες λειτουργούν με διαφορετικούς τρόπους σε ένα ντοκιμαντέρ και μελετώνται σε συνάρτηση με τα άτομα που λένε τη δική τους ιστορία και στη συνέχεια με εκείνους που δίνουν πληροφορίες σχετικά με μία ιστορία. Οι εκπαιδευόμενοι θα μάθουν επίσης πώς να βρίσκουν χαρακτήρες, πώς να συνδιαλέγονται με το κοινό και να διασφαλίζουν την συμμετοχή του στην ταινία σας.

Ποια είναι η ιστορία σας; Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν τις ιδέες τους για πρώτη φορά. Εξερευνούμε κάθε μία ιδέα ως ομάδα και επισημαίνουμε τα θετικά και τα αρνητικά της καθεμίας. Κάνουν οι ιδέες αυτές για ένα καλό ντοκιμαντέρ;

ΑΣΚΗΣΗ 15

Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να αρχίσουν να εξερευνούν τις δικές τους ιδέες στην τάξη με σκοπό να τις παρουσιάσουν στην τάξη στην επόμενη συνάντηση. Δημιουργώντας κολλάζ ιδεών στον τοίχο, οι συμμετέχοντες ξεκινούν να χτίζουν μία εικόνα των στοιχείων που θα χρειαστούν για να πουν τις δικές τους ιστορίες.

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Αυτά τα κολλάζ έμπνευσης/ ιδεών θα βρίσκονται στους τοίχους όλης της τάξης και θα αναπτύσσονται και θα μεταβάλλονται συνεχώς καθώς οι εκπαιδευόμενοι θα αναπτύσσουν και θα διαμορφώνουν τις ιδέες τους. Ο στόχος είναι να αποκτήσουν όλοι έναν οπτικό τρόπο διαμόρφωσης της ιστορίας και να δουν πώς αλληλοεπιδρά κάθε στοιχείο με τα υπόλοιπα.

Στάδια παραγωγή: Υπάρχει μία συγκεκριμένη διαδικασία για το γύρισμα οποιουδήποτε ντοκιμαντέρ - μεγάλου ή μικρού μήκους. Υπάρχει μία λογική βήμα προς βήμα διαδικασία που ξεκινάει με μία λευκή σελίδα χαρτιού και τελειώνει με μία ταινία. Εδώ θα δούμε μία επισκόπηση και των 5 σταδίων παραγωγής και του τί πρέπει να γίνει πότε.

Ανάπτυξη // Προ-παραγωγή // Παραγωγή // Μετα-παραγωγή // Προώθηση & Διανομή

ΑΥΤΟ-ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Κάθε εκπαιδευόμενος θα πρέπει να συγκεντρώσει πιθανές πηγές, τις οποίες να μπορεί να χρησιμοποιήσει για να αναπτύξει την ιστορία του. Οπτικό υλικό, αποκόμματα εφημερίδων και άλλες πηγές που θα τον βοηθήσουν να χτίσει την αρχική του ιδέα για ένα ντοκιμαντέρ. Οι συμμετέχοντες κάνουν πλέον τα πρώτα τους βήματα στην έρευνα της ιστορίας τους.

Με την ολοκλήρωση κάθε ενότητας του παρόντος κεφαλαίου, οι εκπαιδευόμενοι θα έχουν νέες ικανότητες τις οποίες θα προσθέσουν σε εκείνες που απέκτησαν από την προηγούμενη ενότητα.

Καθώς θα προχωρούν, θα συγκεντρώνουν όσο περισσότερο υλικό μπορούν, το οποίο θα τους βοηθήσει να αναπτύξουν την ιδέα τους. Μέχρι το τέλος της διαδικασίας, θα πρέπει να είναι έτοιμοι να ξεκινήσουν την παραγωγή στο επόμενο κεφάλαιο.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Παρότι οι κινηματογραφιστές μαθαίνουν πώς γίνονται οι ταινίες κάνοντας ταινίες, το ίδιο μπορούμε να πούμε ότι ισχύει και όταν τις παρακολουθούμε. Αυτό ισχύει και για τα ντοκιμαντέρ.

Πρέπει να ξεπεράσουμε τη λανθασμένη εντύπωση ότι τα ντοκιμαντέρ είναι κουραστικές, βαρετές ταινίες. Όταν γίνουν σωστά, είναι το ίδιο ψυχαγωγικά με μία κανονική ταινία.

Ακολουθεί μία λίστα με μερικά καλά παραδείγματα και πού μπορούμε να τα βρούμε δωρεάν online:

Το **HyperNormalisation** είναι ένα ντοκιμαντέρ του BBC γυρισμένο το 2016 από το Βρετανό κινηματογραφιστή Adam Curtis. Η ταινία προβλήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2016. <https://www.youtube.com/watch?v=-fny99f8amM>

Το **The Shock Doctrine** [Το Δόγμα του Σοκ] είναι το συνοδευτικό κομμάτι της Καναδής συγγραφέα και κοινωνικής ακτιβίστριας Naomi Klein στο ομώνυμο δημοφιλές βιβλίο της που εκδόθηκε το 2007. Εν ολίγοις, το δόγμα του σοκ είναι μία θεωρία που εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο ο καταναγκασμός, οι υπόγειες ενέργειες και η κρίση χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή νεοφιλελεύθερων οικονομικών πολιτικών, όπως η ιδιωτικοποίηση, η απορρύθμιση της αγοράς και οι περικοπές των κοινωνικών παροχών.

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Το βίντεο είναι μετατροπή από PAL DVD και αναβαθμίστηκε από 576i σε 720p.

Η ταινία αυτή υπόκειται σε δικαιώματα δημιουργού της Shock Films Ltd για το 2009.

<https://www.youtube.com/watch?v=B3B5qt6gsxY>

This Changes Everything [Αυτό αλλάζει τα πάντα]

Η Naomi Klein δεν θεωρούσε ότι η κλιματική αλλαγή την αφορούσε, αλλά όταν συνειδητοποίησε τη στενή σχέση μεταξύ της περιβαλλοντικής καταστροφής και της ανισότητας άλλαξαν όλα. <https://www.youtube.com/watch?v=Rqw99rJYq8Q>

5.2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΩΝΤΑΣ

Η γραφή επιχειρημάτων και η αλληλεπίδρασή της με το οπτικό-ακουστικό και το κινηματογραφικό κομμάτι.

5.2.1. ΙΔΕΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ

Ερευνώντας μία ιστορία: Σε συνέχεια της προηγούμενης ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι παρουσιάζουν τα στοιχεία που συγκέντρωσαν ως τμήμα της αυτό-αναφορικής τους δραστηριότητας και προσθέτουμε τα στοιχεία αυτά στο κολλάζ έμπνευσης στον τοίχο μας. Μέσω της εκμάθησης με την επικοινωνία μαθητή με μαθητή και με την κατάλληλη υποστήριξη, κάθε εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να ψάξει βαθύτερα μέσα στην ιστορία και να σκεφθεί πώς θα την αναπτύξει.

Ένα σημαντικό στοιχείο για την επιτυχία της ιστορίας σας είναι να έχει κάτι το μοναδικό. Ένα σημείο μοναδικής πρόσβασης σε κάτι ή ένα μοναδικό ταλέντο - αυτά θα αποτελέσουν ισχυρά θεμέλια για ένα ντοκιμαντέρ.

Η Σημασία της Αφήγησης: Η καλή αφήγηση βρίσκεται στην καρδιά της δημιουργίας

όλων των ντοκιμαντέρ και η δημιουργία μίας αφήγησης που βγάζει νόημα είναι σημαντική για μία καλή ταινία. Ο στόχος είναι πώς να δημιουργήσουμε μία ιστορία με συνοχή που να είναι ευχάριστη και, βλέποντας παραδείγματα άλλων φιλμ μικρής διάρκειας, η ομάδα να αρχίσει να εξερευνά το πώς δομούνται και παρουσιάζονται τα επιχειρήματα αυτά κατά τρόπο κατανοητό σε ένα κοινό.

Οπτική ανάπτυξη ενός επιχειρήματος: Από τη στιγμή που θα ξεκινήσουμε να αναπτύσσουμε μία ιστορία με συνοχή, μπορούμε να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε πώς θα την παρουσιάσουμε οπτικά. Ανατρέχοντας στα δομικά στοιχεία του ντοκιμαντέρ, διακρίνουμε τύπους μέσων απεικόνισης που θα μας βοηθήσουν να πούμε κάθε μια από τις ιστορίες μας.

ΑΣΚΗΣΗ 16

Ανατρέξτε στις αρχικές σας ιδέες. Ξεκινήστε μία ανοιχτή συζήτηση και διατυπώστε ερωτήσεις για το πώς αυτές οι ιδέες θα γίνουν επιχειρήματα και πώς μπορούν να οπτικοποιηθούν.

5.2.2. ΔΟΜΩΝΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Χτίζοντας ένα επιχειρήμα: Ο εκπαιδευόμενος γίνεται ο συγγραφέας της δικής του/της ιστορίας και αναπόφευκτα θα προβάλλει μία συγκεκριμένη άποψη. Εδώ εξερευνούμε τους τρόπους δόμησης ενός επιχειρήματος το οποίο αποδεικνύει ή, τουλάχιστον, παρουσιάζει μία συγκεκριμένη άποψη. Η υιοθέτηση μίας ισορροπημένης προοπτικής είναι συχνά ο πιο πειστικός τρόπος διαμόρφωσης απόψεων. Το να μπορείς να κάνεις πράξη το «δείξε, μη λες» είναι πολύ σημαντικό σε μία ταινία.

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Αναλογιστείτε τα παρακάτω βήματα καθώς χτίζετε ένα επιχείρημα:

- Είστε σαφής ως προς το θέμα που θα εξετάσετε/ αναπτύξετε;
- Μπορείτε να στηρίξετε το επιχείρημά σας με τη λογική;
- Είναι τα παραδείγματά σας σαφή και αμερόληπτα;
- Εξετάσατε μία εναλλακτική άποψη;
- Συμπερασματικά, καταφέρατε να αποδείξετε την άποψή σας;

Ηθική & αντικειμενικότητα: Οι δημιουργοί ταινιών ντοκιμαντέρ πρέπει να είναι δίκαιοι, ακριβείς και ορισμένες φορές θαρραλέοι κατά την μετάδοση και ερμηνεία των πληροφοριών. Φέρουν σημαντική ευθύνη: οφείλουν να είναι έντιμοι και το έργο τους να διέπεται από ειλικρίνεια. Ένα άλλο θέμα που πρέπει να διερευνήσουν από νομικής άποψης είναι οι νόμοι περί δυσφήμισης και ιδιωτικότητας. Ο τρόπος αντιμετώπισης και εκπροσώπησης των παιδιών ή των ευάλωτων ενηλίκων είναι ένα άλλο σημαντικό θέμα.

ΑΣΚΗΣΗ 17

Εξερευνήστε διάφορα σενάρια – η ομάδα θα πρέπει να αποφασίσει ποια θα είναι η πιο δίκαιη προσέγγιση.

Κοινό: Κατά τη δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ, θα πρέπει να κατανοήσετε ποιο είναι το κοινό σας, ώστε να διαμορφώσετε την ταινία σας για το συγκεκριμένο κοινό. Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που εισέρχονται και διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζετε την ταινία σας.

ΑΣΚΗΣΗ 18

Ομαδική εργασία – αναπτύξτε διαφορετικές ιδέες και προσεγγίσεις ειδικά για διαφορετικούς τύπους κοινού.

5.2.3. ΕΡΕΥΝΑ

Αναπτύσσοντας την ιδέα σας: Η δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ είναι μία συστηματική, μεθοδική και δημιουργική διαδικασία που ξεκινάει με την έρευνα, την ανάπτυξη και τη συγγραφή του σεναρίου. Συμφωνούμε ποια ιστορία θέλουμε να πούμε και την αποτυπώνουμε στο χαρτί. Στη συνέχεια μεταφέρεται στην οθόνη. Κατά τρόπο ακόμα πιο εμφανή απ' ότι ένα σενάριο ταινίας, εξελίσσεται συνεχώς, εξευγενίζεται και υφίσταται βελτιώσεις μέχρι την τελευταία στιγμή κατά την εγγραφή της τελικής αφήγησης στο τελικό στάδιο της μετά-παραγωγής.

Προχωρούμε στα επόμενα βήματα αναπτύσσοντας τις ιδέες των εκπαιδευόμενων μέσω επιπρόσθετης έρευνας και διερεύνησης ιδεών. Αρχίζουμε να εξετάζουμε τι χρειάζεται για να προωθήσουμε περαιτέρω την ιδέα έτσι ώστε θεωρείται έτοιμη για παραγωγή.

Γράφοντας την πρότασή σας: Η συγγραφή της πρότασής σας ή το μονοσέλιδο σχεδιάγραμμα της ιδέας σας είναι ένα βασικό στοιχείο που απαιτείται για τη δημιουργία μίας ταινίας ντοκιμαντέρ. Εδώ θα δούμε παραδείγματα προτάσεων για ντοκιμαντέρ και τα στοιχεία κλειδιά που απαιτούνται για τη συγγραφή μίας καλής πρότασης.

ΑΥΤΟ-ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Οι συμμετέχοντες διαθέτουν πλέον μία νέα σειρά από στρατηγικές τις οποίες στη συνέχεια θα πρέπει να εφαρμόσουν στις δικές τους ιδέες. Ως μέρος των

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

συναντήσεων και των δραστηριοτήτων μας, θα ξεκινήσουμε να τις εφαρμόζουμε και να βλέπουμε πώς αυτές βοηθούν την ανάπτυξη των ιδεών. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να αφιερώσουν χρόνο στη μελέτη των δικών τους προτάσεων και να ξεκινήσουν να σχεδιάζουν ένα σενάριο στο χαρτί, το οποίο να παραθέτει το επιχειρήμα που θέλουν να υποστηρίξουν.

5.3. ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ

Ο ρόλος του σκηνοθέτη σε μία ταινία. Ο τρόπος με τον οποίο ο σκηνοθέτης συμβάλλει στην τελική ταινία. Οι τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία μίας ταινίας. Η συνεργασία και η επικοινωνία ανάμεσα στο συνεργείο κινηματογράφησης.

5.3.1. ΤΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ

Ανάλυση των Βασικών Ρόλων: Η κατανόηση του τί κάνει κάποιος ως μέλος μίας ομάδας είναι σημαντική για μία επιτυχημένη παραγωγή. Εδώ θα συζητήσουμε για το βασικό προσωπικό, τους ρόλους και τις αρμοδιότητές τους.

- Ο Παραγωγός
- Ο Σκηνοθέτης
- Ο Ερευνητής
- Ο Εικονολήπτης
- Ο Ηχολήπτης

Ο Σκηνοθέτης: Ο Σκηνοθέτης είναι το πρόσωπο που φέρει τη κύρια ευθύνη για τη συγγραφή και παράδοση του ντοκιμαντέρ με τη σημαντική συμβολή ολόκληρης

της ομάδας. Η έρευνα και το κοινό όραμα της ομάδας παραγωγής δημιουργούν τα αρχικά προσχέδια, τα οποία δουλεύονται και τροποποιούνται όσες φορές χρειαστεί, έως ότου όλοι να είναι ευχαριστημένοι.

- Η δημιουργική διαδικασία βήμα προς βήμα
- Ξεκινάει με την έρευνα
- Η ομάδα συμφωνεί ποια θα είναι η ιστορία
- Καταλήγουν στο πώς θα πουν την ιστορία
- Στη συνέχεια τη μεταφέρουν στην οθόνη
- Διαδικασία που εξελίσσεται συνεχώς - μέχρι την τελευταία στιγμή

Τα Εργαλεία του επαγγέλματος: Το περιεχόμενο του ντοκιμαντέρ προκύπτει από το συνδυασμό ενός αριθμού στοιχείων. Εδώ θα διερευνήσουμε τα διάφορα αφηγηματικά εργαλεία που διαθέτει η εργαλειοθήκη του δημιουργού ντοκιμαντέρ και πώς θα τα χρησιμοποιήσουμε.

- Οπτικά μέσα
- Περιεχόμενο – παρέχεται από τους χαρακτήρες
- Πραγματικότητα/ Επικαιρότητα – πράγματα που γίνονται ή που έγιναν
- Σπικάζ – αφηγητής
- Φυσικός Ήχος
- Μουσική
- Αρχείο

2 τύποι ειδικών παροχής πληροφόρησης

- Μάρτυρες των πραγματικών περιστατικών – απλοί άνθρωποι
- Ειδικοί

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

2 τύποι οπτικού υλικού

- Πραγματικότητα
- Αφηρημένες εικόνες

Επίπεδα του ντοκιμαντέρ

Τα πιο εξεζητημένα ντοκιμαντέρ αποκαλύπτουν πολλά επίπεδα νοήματος. Εδώ θα εξερευνήσουμε πώς να το επιτύχουμε.

ΑΣΚΗΣΗ 19

Η ομάδα παρακολουθεί αποσπάσματα ντοκιμαντέρ και συζητάει για τα διάφορα επίπεδα σε κάθε ιστορία.

Τεχνικές συνέντευξης²

Ως τμήμα ενός ντοκιμαντέρ, θα βρεθείτε να παίρνετε συνέντευξη από ένα άτομο ή μία πηγή. Εδώ εξερευνούμε τις βασικές ικανότητες που θα πρέπει να διαθέτει το πρόσωπο που παίρνει τη συνέντευξη.

Συνέντευξη για ντοκιμαντέρ: Φάσεις μίας συνέντευξης. Ρόλος του συνεντευξιαστή.

Η Συνέντευξη: Προετοιμασία. Τύποι ερωτήσεων. Επεξηγηματικές ερωτήσεις.

Επισκόπηση: Τι επιτρέπεται και τί απαγορεύεται σε μία συνέντευξη. Πώς αντιμετωπίζουμε το αναπάντεχο. Λίστα του συνεντευξιαστή.

ΑΣΚΗΣΗ 20

Παιχνίδι ρόλων μέσα στην τάξη όπου οι συμμετέχοντες παίρνουν συνέντευξη ο ένας από τον άλλο

ΑΥΤΟ-ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Οι συμμετέχοντες διαθέτουν πλέον μία νέα σειρά από στρατηγικές τις οποίες στη συνέχεια θα πρέπει να εφαρμόσουν στις δικές τους ιδέες. Ως μέρος των συναντήσεων και των δραστηριοτήτων μας, θα ξεκινήσουμε να τις εφαρμόζουμε και να βλέπουμε πώς αυτές βοηθούν την ανάπτυξη των ιδεών. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να αφιερώσουν χρόνο στη μελέτη των δικών τους προτάσεων και να ξεκινήσουν να σχεδιάζουν ένα σενάριο στο χαρτί, το οποίο να παραθέτει το επιχείρημα που θέλουν να υποστηρίξουν.

5.4. ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η σύλληψη και η οργάνωση της προετοιμασίας ενός ντοκιμαντέρ μικρού μήκους (διαχείριση της τεχνικής και καλλιτεχνικής ομάδας) και των πρακτικών πτυχών του (αναζήτηση τοποθεσιών, διευκολύνσεις στην παραγωγή, βεστιάριο, μακιγιάζ κτλ.).

5.4.1. Ο ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ

Ο Ρόλος του Παραγωγού: Η δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ είναι πολύ περισσότερα από το γυρίσω μία σειρά από σκηνές, τις βάζω όλες μαζί, προσθέτω και μία αφήγηση και περιμένω να δημιουργηθεί αναγκαστικά μία ταινία. Κάθε άλλο: ένα ντοκιμαντέρ ενσωματώνει τόσο την κλασική αφήγηση που έχει αρχή, μέση και τέλος όσο και την λεπτομερή αναφορά της σύγκρουσης και μία κάποια λύση/κατάληξη.

Προκειμένου να τα κάνετε όλα αυτά, θα πρέπει να σχεδιάσετε διεξοδικά κάθε λήψη και αυτό καθ' εαυτό το μήνυμα που θα περάσετε. Αυτός είναι ο ρόλος του παραγωγού.

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

- Σχεδιάζει και συντονίζει όλες τις πτυχές μίας ταινίας
- Έχει την ευθύνη του να παραδώσει την τελική ταινία
- Οι ρόλοι ποικίλουν από έργο σε έργο

Κάθε παραγωγός θα πρέπει να κάνει ερωτήσεις κλειδιά προτού ξεκινήσει το γύρισμα - 'ποιός, τί, πότε, που και γιατί' είναι οι πρώτες 5 ερωτήσεις που θα πρέπει να κάνετε στον εαυτό σας.

- ΠΟΙΟΣ; ΔΙΑΝΟΜΗ – Ποιός λέει την ιστορία και πώς
- ΤΙ; Προ-απεικόνιση - ΤΙ ΘΑ ΔΟΥΜΕ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΟΘΟΝΗ;
- ΠΟΤΕ; Ξεκινήστε να συγκροτείτε το χρονοδιάγραμμα του πότε μπορεί και πρέπει να γίνει το καθετί.
- ΠΟΥ; Τοποθεσίες – που θα πραγματοποιηθούν τα γυρίσματα;
- ΓΙΑΤΙ; Ποιο είναι το όραμά σας για την ταινία – για ποιο λόγο την γυρίζετε;

Διεύθυνση της ομάδας: Ως παραγωγός, ο ρόλος σας είναι να συγκεντρώσετε την ομάδα και να τη διευθύνετε. Δεν μπορείτε να υποτιμήσετε τις ανάγκες της ομάδας, αντίθετα να διασφαλίσετε ότι και εκείνοι και οι ανάγκες τους είναι καλυμμένοι. Να βεβαιωθείτε ότι υπάρχει χρόνος για διαλείμματα, εφόσον το πιο απλό πράγμα μπορεί να διαρκέσει για πολύ, για να διασφαλίσετε ένα ευχάριστο γύρισμα.

Ο Προϋπολογισμός: "Δείξε μου τον προϋπολογισμό και θα σου δείξω την ταινία" είναι η περίφημη ρήση του Ζαν Λυκ Γκοντάρ. Εδώ θα δούμε τα βασικά στοιχεία του προϋπολογισμού για ένα ντοκιμαντέρ μικρού μήκους. Ακόμα και αν δεν έχετε χρήματα – αυτός θα είναι ο προϋπολογισμός σας και θα πρέπει να κάνετε την ταινία σας βάσει αυτού.

Τοποθεσίες & άλλες πηγές: Οι τοποθεσίες και άλλες πηγές, όπως οι διευκολύνσεις παραγωγής (props) και οι ηθοποιοί, αποτελούν συχνά μέρος της διαδικασίας κινηματογράφησης. Όσο καλύτερη η τοποθεσία τόσο πιο ενδιαφέρουσα η σκηνή, ωστόσο για ειδικές τοποθεσίες μπορεί να χρειάζεστε άδεια. Εδώ θα εξετάσουμε πώς προγραμματίζουμε όλα τα παραπάνω.

Το Όρντινο: Ο διευθυντής παραγωγής ή ο παραγωγός δημιουργεί το όρντινο. Αυτό γνωστοποιεί στον καθένα που θα πρέπει να είναι και ποια ώρα της ημέρας θα πρέπει να βρίσκεται στο γύρισμα. Επίσης περιλαμβάνει όλες τις σημαντικές πληροφορίες που χρειάζεται το συνεργείο, όπως:

- Τον Χρόνο Έναρξης – πότε ξεκινάει το γύρισμα
- Το σημείο συνάντησης
- Τις σκηνές και τις σελίδες του σεναρίου που θα γυριστούν
- Τα στοιχεία επαφών όλου του συνεργείου
- Την πρόγνωση του καιρού
- Οδηγίες για την τοποθεσία
- Ρυθμίσεις μεταφοράς

Χρηματοδοτήστε το ντοκιμαντέρ σας: Το να βρείτε χρήματα για το ντοκιμαντέρ σας μπορεί να αποδειχθεί δύσκολο. Εδώ εξετάζουμε κάποιες από τις επιλογές, όπου περιλαμβάνονται κρατικά προγράμματα χρηματοδότησης, χορηγίες ή διαδικτυακή μικρό-χρηματοδότηση («χρηματοδότηση από το πλήθος»).

Υγεία & Ασφάλεια: Ρε παραγωγοί πρέπει να διασφαλίσουν ότι το συνεργείο δεν θα εκτεθεί σε αδικαιολόγητους κινδύνους. Ένα μέλος του συνεργείου είναι υπεύθυνο για την υγεία και την ασφάλεια όλων. Πριν από το γύρισμα κάθε σκηνής, θα πρέπει

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

να γίνεται αξιολόγηση των κινδύνων. Πρόκειται για πάγια πρακτική. Η ασφαλιστική κάλυψη προϋποθέτει τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

ΑΣΚΗΣΗ 21

Άσκηση εντός τάξης, όπου οι συμμετέχοντες εργάζονται σε ομάδες για να ετοιμάσουν τον προϋπολογισμό και την υπόλοιπη γραφειοκρατία που απαιτείται για μία ημέρα γυρισμάτων ντοκιμαντέρ.

ΑΣΚΗΣΗ 22

Εξετάστε μία πρόταση για ντοκιμαντέρ με την ομάδα και η ομάδα από κοινού θα βάλει την ιδέα αυτή στο χαρτί. Ο στόχος είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι μία ιδέα του τι απαιτείται κατά την παραγωγή μίας ιδέας για ντοκιμαντέρ.

5.5. ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Βασικές δεξιότητες χειρισμού της κάμερας, του ήχου και του εξοπλισμού φωτισμού.

5.5.1. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ 1

Η Κάμερα: Ένας εξειδικευμένος τεχνικός θα σας εξηγήσει τη δομή της κάμερας και πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις βασικές λειτουργίες της. Υπάρχει μία τεράστια γκάμα από κάμερες. Στο σωστό πλαίσιο, η κάμερα του τηλεφώνου σας μπορεί να αποδειχθεί τόσο δυνατή όσο χρειάζεται. Βρείτε μία που σας ταιριάζει και μάθετε τη λειτουργία της. Αυτό που χρειάζεται πάντα είναι διαφορετική κάμερα για διαφορετικές δουλειές. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει επίσης να μάθουν πώς να

φροντίζουν το κινηματογραφικό υλικό όπως και τη σημασία των παρακάτω:

Βασικός φωτισμός τριών σημείων & η χρήση του διαθέσιμου φωτισμού: Οι σπουδαστές εισάγονται στις αρχές του φωτισμού για ντοκιμαντέρ και μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το διαθέσιμο φωτισμό όσο καλύτερα γίνεται.

Η Οπτική Γλώσσα του Ντοκιμαντέρ: Το κινηματογραφικό ντοκιμαντέρ είναι ένα οπτικό μέσο. Οι εικόνες μεταδίδουν πάρα πολλά μηνύματα και εδώ θα δούμε ποιες εικόνες λένε τί και ποιο μήνυμα μπορούμε να εξάγουμε από τις πιο απλές καταστάσεις.

ΑΣΚΗΣΗ 23

Επιλέξτε μία κάμερα που είναι κατάλληλη για την εργασία σας. Οι συμμετέχοντες πίνουν στα χέρια τους την κάμερα και μαθαίνουν τις βασικές ρυθμίσεις για μια συνέντευξη.

5.5.2. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ 2

Ηχογράφηση των φυσικών ήχων: Ένας εξειδικευμένος τεχνικός θα σας ξεναγήσει στις λειτουργίες του βασικού εξοπλισμού ηχογράφησης και θα σας εξηγήσει πώς να χρησιμοποιείτε τις βασικές λειτουργίες του. Οι βασικές αρχές της ηχογράφησης των φυσικών ήχων είναι οι ίδιες, είτε γυρίζετε τη δέκατη ανεξάρτητη ταινία σας είτε το πρώτο σας έργο με την πρώτη σας καινούρια φορητή βιντεοκάμερα. Ο ήχος φαίνεται να είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις τόσο για τους πρωτάρηδες όσο και για τους έμπειρους κινηματογραφιστές. Οι επαγγελματίες δημιουργοί βίντεο θεωρούν συνήθως τον ήχο ως μία από τις πιο προκλητικές πτυχές της παραγωγής. Ο ήχος

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

προσδίδει στο οπτικό μέσο σχεδόν ολόκληρο το συναισθηματικό του αντίκτυπο. Είναι γεγονός. Εάν παρακολουθήσετε την αγαπημένη σας σκηνή από οποιαδήποτε ταινία ή τηλεοπτική σειρά με κλειστό τον ήχο, σύντομα θα ανακαλύψετε ότι οι κινούμενες εικόνες από μόνες τους δεν φέρουν ιδιαίτερο συναισθηματικό φορτίο.

Η σημασία του ηχητικού σχεδιασμού: Τέσσερα είναι τα σημεία που πρέπει να θυμόμαστε σχετικά με τον ήχο ταινιών: (1) Οι αρχές της καταγραφής των ήχων του περιβάλλοντος ισχύουν για σχεδόν οποιονδήποτε κινηματογραφεί οτιδήποτε, (2) Ανεξάρτητα με το ποιο είναι το κοινό μας, αυτό που περιμένουν είναι ένας ήχος τουλάχιστον «διαυγής», (3) Ο ήχος μεταφέρει συναίσθημα - η εικόνα μεταφέρει πληροφορία και (4) Όσο καλύτερη κάνετε την εγγραφή του ήχου, τόσο λιγότερο αντιληπτή θα γίνεται συνειδητά.

ΑΣΚΗΣΗ 24

Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν για την ηχογράφιση στο χώρο γυρίσματος. Πρακτική εξάσκηση.

5.6. MONTAZ

Αναγνωρίζουμε το ρόλο του μοντέρ σε μία ταινία. Τα διάφορα στάδια του μοντάζ μίας ταινίας, και ποιες είναι οι τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για το μοντάζ. Η ικανότητα συνεργασίας και επικοινωνίας με την ομάδα θα ενισχυθεί με πρακτικές δραστηριότητες.

Ο Ρόλος του Μοντέρ: Αφού γυρίσετε την ταινία σας, είστε σχεδόν έτοιμοι να κάνετε το μοντάζ της— είτε μόνοι σας είτε με έναν μοντέρ. Στο παρόν κεφάλαιο, θα

συζητήσουμε για τον ρόλο του μοντέρ. Είτε το κάνετε μόνοι σας είτε συνεργαστείτε με κάποιον άλλο, υπάρχουν κάποια τεχνικά και δημιουργικά στοιχεία που πρέπει να λάβετε υπόψη.

Προετοιμασία για το μοντάζ: Όπως και όλες οι υπόλοιπες πτυχές της κινηματογράφησης, το μοντάζ απαιτεί προετοιμασία και σχεδιασμό. Θα πρέπει να ξέρετε το υλικό σας και να σχεδιάσετε την ταινία σας στο χαρτί προτού καθίσετε στον υπολογιστή. (1) Ξεκαθάρισμα υλικού (2) Μοντάζ στο χαρτί.

5.6.1. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ 3

Το μοντάζ εικόνων και ήχου είναι μία ιδιαίτερως τεχνική διαδικασία που απαιτεί κατανόηση της χρήσης υπολογιστών και εξειδικευμένου λογισμικού. Στην παρούσα ενότητα θα εισάγουμε τον εκπαιδευόμενο πρώτα στις αρχές του μοντάζ και στη συνέχεια στο λογισμικό που χρειάζεται για να μπορέσει να φτιάξει την τελική ταινία. Από την ψηφιοποίηση του υλικού σας μέχρι την ένωση των σεκάνς – εδώ θα καλύψουμε όλα τα βασικά στοιχεία του μοντάζ

- Η Εργαλειοθήκη του Μοντάζ
- Χρήση του Λογισμικού Μοντάζ
- Οι Βασικές Αρχές του Μοντάζ
- Η Γραμματική του Μοντάζ
- Τελειοποίηση (Mastering) & Μίξη Ήχου

ΑΣΚΗΣΗ 25

Οι συμμετέχοντες κάνουν από κοινού το μοντάζ μικρών σεκάνς χρησιμοποιώντας λογισμικό για μοντάζ και το υλικό που τράβηξαν στο 5.5.

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Εισαγωγή στο είδος. Εξερεύνηση των δομικών στοιχείων ενός ντοκιμαντέρ – οπτικό υλικό, χαρακτήρες, πραγματικότητα/επικαιρότητα, συνεντεύξεις, ήχος & μουσική – και πώς αυτά αλληλοεπιδρούν. Οι σπουδαστές εξερευνούν τις ικανότητες που πρέπει να διαθέτει ένας δημιουργός ντοκιμαντέρ. Οι καλύτερες ιστορίες έχουν δυνατό θέμα, συναρπαστική πλοκή, κατάλληλη δομή, δυνατούς χαρακτήρες, ένα καλά επιλεγμένο σκηνικό και ελκυστικό στυλ. Οι μεγάλες ιστορίες πάντα έχουν δυνατούς χαρακτήρες και το ντοκιμαντέρ δεν αποτελεί εξαίρεση. Το να έχει η ιστορία μας κάτι το μοναδικό είναι βασικό στοιχείο για την επιτυχία της. Η μοναδική πρόσβαση ή ένα μοναδικό ταλέντο αποτελούν ισχυρά θεμέλια για οποιοδήποτε ντοκιμαντέρ. Η καλή αφήγηση βρίσκεται στην καρδιά της δημιουργίας κάθε ντοκιμαντέρ και η δόμηση μίας αφήγησης που βγάζει νόημα είναι σημαντική για μία καλή ταινία. Από τη στιγμή που θα αρχίσουμε να αναπτύσσουμε μία ιστορία με συνοχή, μπορούμε να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε πώς θα μπορούσαμε να την οπτικοποιήσουμε. Η εφαρμογή της αρχής του 'δείξε, μη λες' είναι βασική για οποιαδήποτε ταινία. Η κατανόηση του ποιος κάνει τι ως μέρος μίας ομάδας είναι σημαντική για μία επιτυχημένη παραγωγή. Ο Σκηνοθέτης είναι το πρόσωπο που φέρει τη κύρια ευθύνη για τη συγγραφή και παράδοση του ντοκιμαντέρ με τη σημαντική συμβολή ολόκληρης της ομάδας. Εξερεύνηση των βασικών δεξιοτήτων που απαιτούνται από ένα συνεντευξιαστή. Σχεδιασμός κάθε γυρίσματος και του μηνύματος που μεταδίδουμε. Οι βασικές αρχές του προϋπολογισμού ενός ντοκιμαντέρ μικρού μήκους. Ο διευθυντής Παραγωγής ή Παραγωγός δημιουργεί το όρντινο, το οποίο λέει στον καθένα που πρέπει να είναι και ποια ώρα κατά την ημέρα του γυρίσματος. Οι Παραγωγοί πρέπει να διασφαλίσουν ότι το συνεργείο δεν θα εκτεθεί σε τυχόν κινδύνους.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

<http://documentaryworkshop.com/>

<https://www.theguardian.com/film/2016/mar/27/50-best-documentaries-alex-gibney-joshua-oppenheimer-james-marsh>

<https://www.theguardian.com/books/2013/mar/15/john-yorke-best-screenwriting>

<http://www.pbs.org/pov/blog/>

<http://guru.bafta.org/crafts>

<https://justtv.wordpress.com/>

<https://www.theguardian.com/film/filmblog+documentary>

Κινηματογραφικοί & Τηλεοπτικοί ρόλοι

<https://www.film.vic.gov.au/glossary>

http://www.kenstone.net/fcp_homepage/location_sound.html

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΙΣΟΔΟΣ

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Ταινίες μικρού μήκους, κινηματογραφική παραγωγή, κινηματογραφική αφήγηση, αφήγηση.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στην ενότητα αυτή, θα ενώσουμε τη γνώση που αποκτήσαμε στις πέντε προηγούμενες ενότητες και θα την εφαρμόσουμε στην παραγωγή 2 ντοκιμαντέρ. Οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες που απέκτησαν κατά τις προηγούμενες ενότητες σε μία πρακτική εμπειρία γυρίσματος. Όλη η δουλειά θα γίνει σε ομάδες εργασίας. Ο συντονισμός και η αλληλεπίδραση μεταξύ των σπουδαστών θα είναι καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη της εργασίας.

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Η παρακολούθηση της ενότητας αυτής διαρκεί 30 ώρες.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετά από τη προετοιμασία που έχει γίνει, έρχεται επιτέλους η μέρα να γυριστούν οι ταινίες. Τώρα είναι η ώρα να δουλέψουμε απευθείας στο πλατό και να έρθουμε σε επαφή με το τεχνικό υλικό.

Ετοιμάστε την κάμερα, προσαρμόστε το πλάνο, ελέγξτε την εστίαση και τη θερμοκρασία του χρώματος. Ελέγξτε τον ήχο, ελέγξτε τα μικρόφωνα και

βεβαιωθείτε ότι επικρατεί σιωπή στο χώρο του γυρίσματος.

Η γνώση που αποκτήθηκε / αναπτύχθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια και όλες οι πρακτικές και θεωρητικές ασκήσεις αποσκοπούν στο να στηρίξουν αυτή τη φάση. Στην παρούσα ενότητα, όλη η θεωρία που διδάχθηκε στις προηγούμενες ενότητες τίθεται σε εφαρμογή!

6.1. ΠΡΟ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Η παραγωγή των ταινιών θα γίνει ψηφιακά (HD, 1080p - stereo, 16bits, 48 KHz) και θα διαρκέσουν περίπου 10/12 λεπτά η καθεμία.

Το μεγαλύτερο μέρος της προετοιμασίας έγινε στις προηγούμενες ενότητες: τα σενάρια γράφτηκαν και επελέγησαν για παραγωγή, έγινε η ανάθεση των ρόλων (τεχνικών και καλλιτεχνικών), οι εκπαιδευόμενοι εξοικειώθηκαν με την κάμερα, τον εξοπλισμό φωτισμού και ηχοληψίας, αποφασίστηκε πού θα γίνει το γύρισμα και η εργασία με την κάμερα, η ομάδα έκανε προσομοίωση κινηματογράφησης με συνεντεύξεις.

Σκοπός μας είναι να συμμετέχουν όλοι στην παραγωγή και των δύο ταινιών. Σε κάθε ένα από τα ντοκιμαντέρ, θα έχουν την ευκαιρία να εκτελέσουν διαφορετικά καθήκοντα προκειμένου να μάθουν περισσότερα και να γίνει η εμπειρία αυτή όσο πιο πλήρης γίνεται για όλους όσους συμμετέχουν σ' αυτήν. Θα διατεθεί επαγγελματικός εξοπλισμός για την κάλυψη των τεχνικών αναγκών της κινηματογράφησης.

Ορισμένες από τις λειτουργίες είναι συλλογικές, το οποίο σημαίνει ότι ορισμένοι από τους συμμετέχοντες μπορούν να δουλέψουν, για παράδειγμα, ως διευθυντές και μοντέρ ή διευθυντές φωτισμού και φωτογραφίας.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

6.2. ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

i Ο κινηματογράφος είναι μία συλλογική τέχνη. Μία ταινία δεν γίνεται μόνο από ένα πρόσωπο. Απαιτεί μία ομάδα ατόμων που εργάζονται μαζί. Χρειάζεται μεγάλος αριθμός ατόμων για να δημιουργηθεί το σωστό υλικό. Οι βασικές λειτουργίες της ομάδας είναι:

- 1 Σκηνοθέτης
- 1 Βοηθός Σκηνοθέτη
- 1 Σεναριογράφος
- 1 Συνεντευξιαστής
- 1 Παραγωγός
- 1 βοηθός Παραγωγού
- 1 Εικονολήπτης
- 1 Χειριστής ήχου
- 1 Ειδικός φωτισμού / Διευθυντής φωτογραφίας
- 1 Συντονιστής

i **Περιγραφή καθηκόντων:**

Σκηνοθέτης: πρόκειται για το βασικό στοιχείο της ομάδας. Αυτός/ αυτή έχει τον τελευταίο λόγο για οποιαδήποτε τελική απόφαση αφορά άμεσα την ταινία. Εκείνος/εκείνη θα πρέπει να συνεργάζεται και να επικοινωνεί με όλους τους συντελεστές της ομάδας.

Βοηθός Σκηνοθέτη: Το βασικό καθήκον του είναι να διασφαλίσει ότι όλες οι οδηγίες του σκηνοθέτη εκτελούνται σωστά και εγκαίρως.

Σεναριογράφος: Η δουλειά του σεναριογράφου, στην περίπτωση των ντοκιμαντέρ, είναι να κάνει εκτενή έρευνα σχετικά με το αντικείμενο της ταινίας. Μόλις ολοκληρωθεί η έρευνα αυτή, επαφίεται στο σεναριογράφο να δημιουργήσει ένα κατάλογο με ερωτήσεις και σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και ένα κατάλογο με ενέργειες. Εκείνος/εκείνη μπορεί επίσης να προτείνει επιπλέον κείμενα στο σκηνοθέτη και να τα συζητήσει μαζί του.

Συνεντευξιαστής: Κατά τη διάρκεια του γυρίσματος, ο συνεντευξιαστής θα πρέπει να βρίσκεται σε συνεχή επαφή με το σεναριογράφο. Αυτό-ή θα πρέπει επίσης να έχει εκτενή γνώση του αντικειμένου και του συνεντευξιαζόμενου. Αυτή η εργασία πρέπει να γίνει στην ώρα της. Κατά τη διάρκεια του γυρίσματος, είναι η μόνη φωνή που θέτει ερωτήματα στο συνεντευξιαζόμενο.

Παραγωγός: Ο παραγωγός φέρει την ευθύνη να διασφαλίσει ότι όλο το πρακτικό κομμάτι της κινηματογράφησης θα κυλήσει άψογα. Όλα τα πρακτικά προβλήματα θα αναφερθούν και θα επιλυθούν από τον επικεφαλής της παραγωγής.

Βοηθός παραγωγού: Θα στηρίξει τον επικεφαλής της παραγωγής. Θα βοηθήσει τον υπεύθυνο παραγωγής φροντίζοντας να κινηθούν τα πάντα ομαλά σε όλο το πλατό.

Εικονολήπτες: Υπεύθυνοι για το χειρισμό της κάμερας. Επίσης, έχουν την ευθύνη των μπαταριών και των καρτών μνήμης.

Υπεύθυνος ήχου: Είναι υπεύθυνος για τον εξοπλισμό εγγραφής ήχου (μικρόφωνα, μηχανήματα εγγραφής, κοντάρι μπούμας). Ο ρόλος του είναι να καταγράφει τον «καθαρό» ήχο και να διασφαλίζει ότι οι διάλογοι καταγράφονται καθαρά και χωρίς εξωτερικούς θορύβους.

Υπεύθυνος φωτισμού / Διευθυντής φωτογραφίας: Η δουλειά του υπεύθυνου

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

φωτισμού/ διευθυντή φωτογραφίας είναι να διασφαλίσει το σωστό φωτισμό του περιβάλλοντος και του συνεντευξιαζόμενου. Σε συνεργασία με τον εικονολήπτη και το σκηνοθέτη, ελέγχει ότι οι εγγραφές έχουν το σωστό χρώμα που έχει ήδη προσδιοριστεί.

Συntonιστής: Το συγκεκριμένο μέλος της ομάδας πρέπει να είναι γνώστης όλων των τεχνικών πεδίων του γυρίσματος (λειτουργία κάμερας, ήχος και φως), όπως και να γνωρίζει εις βάθος τις κινηματογραφικές τέχνες. Θα επιβλέψει την παραγωγή και θα λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει ένα ομαλό περιβάλλον εργασίας. Το άτομο αυτό θα παράσχει όλη την τεχνική υποστήριξη και θα συντονίζει το γύρισμα.

Απρόβλεπτες εξελίξεις: Κατά τη διάρκεια του γυρίσματος, υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο διαφωνιών στα πλαίσια της ομάδας. Αυτές θα πρέπει να επιλυθούν κατά τρόπο φιλικό προκειμένου να διατηρείται το καλύτερο δυνατό κλίμα κατά την κινηματογράφηση. Λόγω του ότι πρόκειται για συλλογική τέχνη, είναι φυσικό να υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις στο γύρισμα. Θυμηθείτε ότι ο σκηνοθέτης έχει τον τελευταίο λόγο, κι εκείνος φέρει την ευθύνη να προσπαθήσει να επιτύχει τη συναίνεση όλης της ομάδας.

Μία ομάδα ενωμένη, οργανωμένη, με συνοχή και ενθουσιασμό είναι το μεγάλο μυστικό για την επιτυχία της ταινίας.

6.3. ΣΥΛΛΟΓΗ & ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Προτού ξεκινήσει το γύρισμα, η ομάδα θα πρέπει να δημιουργήσει ένα φάκελο παραγωγής. Αυτός θα πρέπει να βγει σε 4 τουλάχιστον αντίγραφα

και να παραδοθεί στο σκηνοθέτη, το παραγωγό, το βοηθό παραγωγού και το διευθυντή φωτογραφίας.

Ο παραγωγός είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση του φακέλου. Πρέπει να έρθει σε επαφή με ολόκληρη την ομάδα για να συζητήσει, βελτιώσει και συγκεντρώσει όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται για να ολοκληρωθεί ο φάκελος. Κάθε ταινία θα έχει το δικό της φάκελο.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ομάδα που έχει την ευθύνη του φακέλου θα πρέπει να ξεκινήσει τη σύνθεσή του εισάγοντας τα ακόλουθα στοιχεία που θα πρέπει να δηλώνουν στο φάκελο:

Τεχνικό συνεργείο: το όνομα κάθε μέλους της ομάδας, δραστηριότητα & επαφές.

Σενάριο: σενάριο, ερωτήσεις και πρόσθετα κείμενα.

Εικονογραφημένο σενάριο: Το εικονογραφημένο σενάριο της ταινίας με το πλαίσιο της συνέντευξης, όπως και επιπρόσθετες εικόνες.

Πλάνο γυρίσματος: Τοποθεσία, ημερομηνία, χρόνος και η σειρά των σκηνών.

Τοποθεσίες: Ξεκάθαρες πληροφορίες για τους χώρους γυρισμάτων (διευθύνσεις, χάρτες). Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ενδείξεις για τη στάθμευση οχημάτων (για το τεχνικό προσωπικό και τον εξοπλισμό).

Γκαρνταρόμπα και αξεσουάρ (props): ο φάκελος θα πρέπει να περιέχει επαρκείς πληροφορίες. Θα πρέπει να υπάρχουν επαρκείς πληροφορίες για κάθε σκηνή, όπως επίσης εικόνες και σχέδια ενδυμάτων και αξεσουάρ.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Συμβουλές: Ο παραγωγός μπορεί να τυπώσει ένα πλέγμα σε χαρτί A5 με τα ονόματα των συμμετεχόντων, τις θέσεις τους στο συνεργείο και τα στοιχεία επαφής τους, και να το μοιράσει σε όλα τα μέλη. Μπορεί επίσης να τυπώσει επιπλέον σενάρια (ένα δίνεται στον συνεντευξιζόμενο). Επίσης, τυπώστε το εικονογραφημένο σενάριο και δώστε το στο διευθυντή φωτογραφίας και στους εικονολήπτες.

6.4. ΓΥΡΙΣΜΑ

Πριν από το γύρισμα, η ομάδα θα πρέπει να κάνει την προ-παραγωγή του υλικού. Ο παραγωγός (επικεφαλής παραγωγής) θα πρέπει να επικοινωνήσει με τον συνεντευξιζόμενο και να κανονίσει τις ώρες και τις τοποθεσίες όπου θα γυριστεί η συνέντευξη.

Η ομάδα θα πρέπει να ελέγξει εάν το υλικό θα γυριστεί σε εσωτερικό ή σε εξωτερικό χώρο.

Πάντα προτιμούμε γυρίσματα σε εσωτερικό χώρο, γιατί έτσι το γύρισμα γίνεται σε ένα πιο ελεγχόμενο περιβάλλον από άποψη επιπέδων ήχου και φωτισμού.

Αμέσως μόλις καθοριστούν οι χώροι γυρίσματος, ο παραγωγός θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία: αποστάσεις, χρόνοι μετάβασης, χώροι στάθμευσης, πρόσβαση (σκάλες έναντι ανελκυστήρα) για τη μεταφορά του τεχνικού εξοπλισμού.

Τα εξωτερικά γυρίσματα είναι περίπλοκα. Υπάρχει συνεχής αλλαγή στο φωτισμό και η κινηματογράφηση είναι πάντοτε εκτεθειμένη σε διάφορους περιβαλλοντικούς ήχους. Εάν ο σκηνοθέτης επιλέξει αυτό το γύρισμα, η ομάδα θα πρέπει να επιδείξει προσοχή σε ορισμένα σημεία:

Η παραγωγή θα πρέπει να κανονίσει το γύρισμα με το συνεντευξιζόμενο όσο πιο κοντά γίνεται στις μεσημεριανές ώρες. Εκείνη την ώρα ο φυσικός φωτισμός είναι πιο σταθερός και αλλάζει ελάχιστα εάν το γύρισμα διαρκέσει, για παράδειγμα, 2 ώρες. Στο σημείο αυτό, ο σκηνοθέτης θα πρέπει να συνεργαστεί με το διευθυντή φωτογραφίας.

Δε συνιστάται το γύρισμα αργά το απόγευμα, γιατί η αλλαγή του φωτός (θερμοκρασία και ένταση του φωτός) γίνεται ταχύτερα.

Το εξωτερικό γύρισμα συνεπάγεται επίσης ορισμένα προβλήματα. Όταν επιλέξουμε γύρισμα στην πόλη, ο ήχος θα εκτεθεί, για παράδειγμα, στο θόρυβο αυτοκινήτων, φορτηγών, αεροπλάνων, ατόμων, σε σφυρίχτρες και κόρνες. Όταν κάνουμε γύρισμα σε χωράφι, ο ήχος θα εκτεθεί σε ήχους ζώων. Και δεν πρέπει να παραβλέψουμε τον άνεμο που μπορεί να δημιουργήσει θόρυβο στο μικρόφωνο.

Εάν ο σκηνοθέτης, αφού συζητήσει το θέμα με ολόκληρη την ομάδα, επιλέξει να κάνει εσωτερικό γύρισμα, τόσο το καλύτερο! Τα εσωτερικά γυρίσματα είναι πάντα ευκολότερα.

Ωστόσο η ομάδα θα πρέπει και σ'αυτή την περίπτωση να φροντίσει κάποια πράγματα.

Φως και φωτογραφία

Ο διευθυντής φωτογραφίας θα πρέπει να εξακριβώσει ακριβώς πόσο φως υπάρχει στο περιβάλλον. Συνιστάται πάντα να χρησιμοποιείται ο (τεχνητός)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

φωτισμός που υπάρχει στο δωμάτιο. Ο διευθυντής φωτογραφίας μπορεί να επιλέξει να χρησιμοποιήσει φώτα οροφής, επιτραπέζιες λάμπες και κλασικές λάμπες. Μόλις γίνει αυτός ο έλεγχος, ο σκηνοθέτης θα κάνει τις απαραίτητες προσαρμογές στον εξοπλισμό φωτισμού που αποτελεί μέρος του τεχνικού εξοπλισμού.

Συμβουλές: Ελέγχετε πάντοτε εάν ο χώρος έχει επαρκές ηλεκτρικό φορτίο για να ανάψετε τους προβολείς φωτισμού (χρησιμοποιήστε λάμπες με φωτοδιόδους, γιατί έχουν μικρότερη κατανάλωση ρεύματος από τις συμβατικές λάμπες).

Ο ήχος και ο εξωτερικός θόρυβος

Τί προσέχουμε με τον ήχο: ο ηχολήπτης θα πρέπει να διασφαλίσει ότι όλα τα παράθυρα και οι πόρτες στο δωμάτιο όπου θα γίνει το γύρισμα είναι κλειστά. Μόλις κλείσει ο χώρος, θα προσπαθήσει να καταλάβει εάν το περιβάλλον γυρίσματος έχει ακόμα ηχητικές παρεμβολές: ρολόγια, ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, πόρτες που μπορεί να χτυπήσουν, θόρυβοι στο πάτωμα (ξύλινο πάτωμα), κλπ. ή οποιονδήποτε άλλο ήχο που θα μπορούσε να παρεμβληθεί ή να αποσπάσει την προσοχή του συνεντευξιαζόμενου.

Ο συνεντευξιαζόμενος

Αφού επιλέξετε το σημείο όπου θα στραφεί η κάμερα - κοινή απόφαση που θα ληφθεί από το σκηνοθέτη, τον εικονολήπτη και το διευθυντή φωτογραφίας - ο σκηνοθέτης θα πρέπει να διασφαλίσει ότι ο συνεντευξιαζόμενος θα καθίσει άνετα. Είναι σημαντικό να ληφθεί αυτό υπόψη, καθώς ο συνεντευξιαζόμενος θα μιλάει στο συνεντευξιαστή για πολύ ώρα. Η παραγωγή θα πρέπει να φροντίσει ο συνεντευξιαζόμενος να έχει στη διάθεσή του νερό.

Γύρισμα

Αφού κανονίσαμε τα πρώτα πράγματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη, ήρθε η στιγμή να αρχίσουμε το γύρισμα. Τί πρέπει να προσέξουμε κατά την έναρξη του γυρίσματος: Ο εικονολήπτης θα πρέπει να ελέγξει από πριν ότι όλες οι μπαταρίες είναι φορτισμένες (μπορείτε πάντα να τις φέρετε έτοιμες κατά τη διάρκεια της συνέντευξης). Επίσης ελέγξτε ότι οι φακοί είναι καθαροί. Η κάμερα θα πρέπει να τοποθετηθεί σε ένα στιβαρό τρίποδο - βεβαιωθείτε ότι είναι στο σωστό ύψος. Ελέγξτε με το διευθυντή φωτογραφίας εάν η θερμοκρασία του χρώματος και τα επίπεδα των λευκών είναι σωστά.

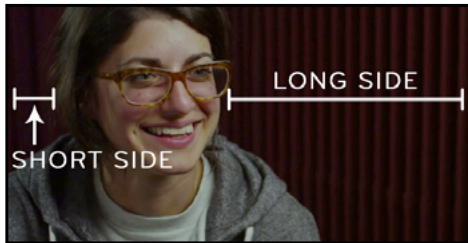
Συμβουλή: (εικονολήπτες) όταν ακούτε «πάμε» βεβαιωθείτε ότι η ένδειξη εγγραφής της κάμερας είναι ενεργοποιημένη (συνήθως ένα κόκκινο σήμα «rec»).

Σύνθεση εικόνας

Για να καταλάβουμε πώς διαμορφώνεται το πλάνο της συνέντευξης, θα πρέπει να κατανοήσουμε τη διαφορά μεταξύ της «μακριάς πλευράς» (long side) και της «στενής πλευράς» (short side) του πλάνου, στις περιπτώσεις που η ταινία έχει ένα μόνο χαρακτήρα στην οθόνη για συνέντευξη. Όταν δημιουργούμε ένα μακρύτερο διάστημα από τη μία πλευρά, μπορούμε πάντα να χρησιμοποιήσουμε το χώρο αυτό για την εισαγωγή γραφικών.

Με αυτό το είδος πλάνου, όταν διασταυρώνεται το βλέμμα μας με του συνεντευξιαζόμενου, στην περίπτωση αυτή από αριστερά προς τα δεξιά (κάτω εικόνα), δημιουργείται μία επέκταση του βλέμματός αυτού.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Η ίδια επέκταση θα βοηθήσει στην ισορροπία της εικόνας.

Επέκταση του βλέμματος

Θέση της κάμερας:

Συνήθως, στα ντοκιμαντέρ χρησιμοποιούνται δύο τύποι θέσεων: πρόσθια και υπό γωνία.

Πρόσθια: Στην περίπτωση αυτή, ο συνεντευξιζόμενος μιλάει απευθείας στην κάμερα. Με άλλα λόγια, παύει να υπάρχει συνεντευξιαστής στην ταινία διότι ο συνεντευξιζόμενος μιλάει απευθείας στην κάμερα, δηλαδή σε οποιονδήποτε παρακολουθεί στην ταινία, στο θεατή.

Υπό γωνία: Ο συνεντευξιζόμενος μιλάει στο συνεντευξιαστή, και ο τελευταίος είναι εκτός πλάνου. Συνήθως χρησιμοποιείται η τεχνική του μεγάλου/ σύντομου διαστήματος.

Υπάρχει πάντα η δυνατότητα γυρίσματος με δύο ή περισσότερες κάμερες. Για μία συνέντευξη δεν χρησιμοποιούνται πάνω από δύο κάμερες. Ο σκηνοθέτης μπορεί

επίσης να επιλέξει να χρησιμοποιήσει μία σταθερή και μία κινητή κάμερα, οι οποίες τοποθετούνται σε διαφορετικές θέσεις και αποστάσεις. Αυτές οι αποστάσεις και θέσεις θα δώσουν κάποια δυναμική στην εικόνα μετά το μοντάζ.

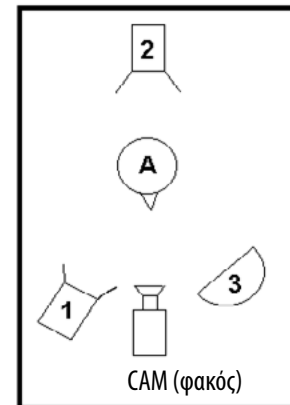
Σταθερή και κινητή κάμερα

Γύρισμα με δύο κάμερες

Φωτισμός (τεχνητός)

Ο «κανόνας του 1, 2, 3» είναι αυτός που χρησιμοποιείται περισσότερο για το φωτισμό συνεντεύξεων.

κανόνας του 1,2,3

1. Κύριος φωτισμός
 2. Κόντρα (οπίσθιος) φωτισμός
 3. Δευτερεύων φωτισμός
- A. Συνεντευξιζόμενος

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Πρόκειται για έναν πολύ απλό κανόνα. 3 προβολείς, συνήθως διαφορετικής ισχύος, τοποθετημένοι σύμφωνα με το παραπάνω σχέδιο.

1. Κύριος φωτισμός: φωτίζουμε τον συνεντευξιζόμενο, ειδικά το πρόσωπο. Δεν θα πρέπει να είναι πολύ ψηλότερα από το κεφάλι του συνεντευξιζόμενου. Αυτό είναι το φως που θα πρέπει να λειτουργεί ως αναφορά για τον καθορισμό της θερμοκρασίας του χρώματος της κινηματογράφησης.

2. Κόντρα (οπίσθιος) φωτισμός: πίσω από τον συνεντευξιζόμενο και ελαφρώς ψηλότερα από το επίπεδο του κυρίως φωτισμού. Το φως αυτό θα καθορίσει τις γραμμές, δηλαδή θα οριοθετήσει τη γραμμή στο σημείο όπου τελειώνει το σώμα του συνεντευξιζόμενου και ξεκινά το φόντο. Ένα φίλτρο διαφορετικού χρώματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για προσδώσει δυναμική (στην περίπτωση του παραδείγματος χρησιμοποιήθηκε πορτοκαλί φίλτρο).

3. Δευτερέων Φωτισμός: το φως τοποθετείται από την αντίθετη πλευρά του κυρίως φωτισμού, αλλά με μικρότερη ισχύ. Το φως αυτό χρησιμεύει για να δώσει μία μικρή ισορροπία στην εικόνα όπως και για να γεμίσει μερικές σκιές (αντίθετη πλευρά του κυρίως φωτισμού) που σχηματίζονται στο πρόσωπο / σώμα του συνεντευξιζόμενου.

Ηχογράφηση

Κανονικά χρησιμοποιούνται δύο τύποι μικροφώνων: μικρόφωνα πέτου ή τύπου shotgun (πουράκια).

Τα μικρόφωνα πέτου είναι αυτά που χρησιμοποιούνται κατά κόρον γιατί προσφέρουν μεγαλύτερη ασφάλεια στη λήψη του ήχου. Επειδή πρόκειται για κατευθυντικά

μικρόφωνα, ηχογραφούν μόνο τον ήχο που βρίσκεται δίπλα στο μικρόφωνο. Στην περίπτωση συνέντευξης, καταγράφει μόνο τη φωνή του προσώπου που δίνει τη συνέντευξη. Στα μειονεκτήματά του, κάθε πρόσωπο που μιλάει κατά την καταγραφή της σκηνής θα πρέπει να έχει το δικό του μικρόφωνο.

Στην περίπτωση μικροφώνου τύπου shotgun, υπάρχει άλλη δυναμική στη λήψη ήχου. Καθώς πρόκειται για πολυκατευθυντικό μικρόφωνο, καταγράφει τον ήχο που βρίσκεται γύρω μας. Με άλλα λόγια, καταγράφει ταυτόχρονα τη φωνή του συνεντευξιζόμενου και του συνεντευξιαστή. Ο ηχολήπτης θα πρέπει να είναι πιο προσεκτικός με τους περιβάλλοντες ήχους του χώρου.

Ηχογράφηση με μικρόφωνο τύπου shotgun

Αφού ελέγξαμε αυτά τα σημεία, ξεκινάμε: **Φώτα! Κάμερα! Πάμε...**

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

6.5. ΜΟΝΤΑΖ ΚΑΙ ΜΕΤΑ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Μοντάζ

Στο σημείο αυτό, έχοντας στην κατοχή τους όλες τις εικόνες και όλες τις σημειώσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια του γυρίσματος, ο μοντέρ μαζί με το σκηνοθέτη βλέπουν όλο το υλικό.

Τώρα είναι που η ταινία αρχίζει να αποκτά σώμα.

Από αυτό το σημείο και μετά, ο μοντέρ και ο σκηνοθέτης θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στην αφήγηση. Είναι η ώρα να αποφασίσουν τί θα μείνει και τί θα κοπεί. Αυτή η απόφαση είναι πάντοτε δύσκολη. Ένα κακό μοντάζ μπορεί να αχρηστεύσει ολόκληρο το ντοκιμαντέρ!

Κατά τη διάρκεια του μοντάζ (κοπής) ο μοντέρ και ο σκηνοθέτης θα πρέπει συνεχώς να βλέπουν το υλικό για να είναι απόλυτα σίγουροι ότι η ιστορία βγάζει νόημα και ότι υπάρχει συνέχεια. Η συνέχεια της αφήγησης θα περιέχει στιγμές έντασης. Οι στιγμές αυτές θα πρέπει να εναλλάσσονται με λιγότερο έντονες στιγμές, προσδίδοντας ευελιξία στην αφήγηση.

Μόλις δημιουργηθεί η βασική ακολουθία, εναπόκειται σε αυτούς τους δύο να σκεφτούν επεξηγηματικές εικόνες και διαχωριστικά σημεία (εάν η ιστορία λέγεται σε αφηγηματικές ενότητες).

Οι εικόνες αυτές μπορούν να δημιουργηθούν από την ίδια την ομάδα, ωστόσο μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθούν εικόνες αρχείου (τηλεοπτικές εικόνες ή παλιές ταινίες στην περίπτωση του ιστορικού πλαισίου), ή ακόμα και φωτογραφίες. Οι τελευταίες μπορούν επίσης να βρεθούν σε τράπεζες εικόνων ή να ζητηθούν από τον ίδιο το συνεντευξιαζόμενο.

Λογισμικό

Υπάρχουν πολλά είδη λογισμικού για μοντάζ. Τα πιο συνήθη είναι το Adobe Premiere CC και το FinalCut. Και τα δύο είναι περίπλοκα λογισμικά.

Το μεγάλο πλεονέκτημα της χρήσης των λογισμικών αυτών είναι ο τεράστιος αριθμός εργαλείων που διαθέτουν, τα οποία θα μας βοηθήσουν όταν θα χρειαστεί να κάνουμε τη μετά-παραγωγή της εικόνας και τη μετά-παραγωγή του ήχου.

Εκτός από την περιπλοκότητά τους, είναι λογισμικά με υψηλό κόστος, γεγονός που μπορεί να επιφέρει επιπρόσθετο κόστος στο έργο.

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε απλούστερο λογισμικό που να εκπληρώνει άψογα τους σκοπούς μίας όχι και τόσο περίπλοκης παραγωγής.

Εάν δεν είναι εφικτό να χρησιμοποιηθεί πιο επαγγελματικό λογισμικό, προτείνουμε τα ακόλουθα λογισμικά: το Windows Movie Maker (για περιβάλλον Windows) ή το iMovie (για περιβάλλον MacOS).

Και τα δύο είναι εύχρηστα και δωρεάν. Διαθέτουν όλα τα βασικά εργαλεία για μοντάζ.

Μετά-παραγωγή – εικόνα

Μόλις ολοκληρωθεί το κόψιμο και τελειώσει όλο το μοντάζ, είναι η ώρα να γίνει η μετά-παραγωγή των εικόνων. Το στάδιο αυτό αφορά το μοντέρ, το σκηνοθέτη, το διευθυντή φωτογραφίας και τον καλλιτέχνη χρώματος.

Στο στάδιο αυτό μπαίνει το χρώμα σε ολόκληρη την ταινία (ένα προκαθορισμένο χρώμα ορίζεται για την ταινία ή για μία ενότητα εικόνων). Στη συνέχεια η ταινία αποκτά ένα χρωματικό μοτίβο (θερμοκρασία χρώματος, καθαρότητα, κτλ.). Επίσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

θα διορθωθεί και ο φωτισμός. Θα δουλευτόν τα επίπεδα φωτός, η αντίθεση, η φωτεινότητα κτλ.

Επιπρόσθετες ρυθμίσεις θα γίνουν για να βελτιωθεί η εικόνα (μείωση θορύβου, οξύτητα κτλ.)

Τίτλοι τέλους

Τέλος, οργανώστε τους τίτλους τέλους. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν το όνομα του(των) πρωταγωνιστή(-ών) όπως και τα ονόματα όλων των ανθρώπων που εργάστηκαν στην ταινία. Μην παραλείψετε να αναφερθείτε επίσης στη μουσική επένδυση και αφήστε και χώρο για ευχαριστίες.

Γραφικά

Η ομάδα μετα-παραγωγής θα πρέπει να λάβει υπόψη την ευκολία ανάγνωσής τους από την πλευρά των θεατών. Είναι επίσης σημαντικό να επιλέξουμε πηγές που σχετίζονται με την ιστορία που διηγούμαστε.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ: Η χρήση λευκών γραμματοσειρών επάνω σε μαύρο φόντο λειτουργεί καλύτερα για τη παρακολούθηση και την ανάγνωση.

Μετά-παραγωγή – ήχος

Ο λόγος είναι πολύ σημαντικός στον κινηματογράφο και ειδικά στον κινηματογράφο των ντοκιμαντέρ. Για το λόγο αυτό, βεβαιωθείτε ότι καθ' όλη τη διάρκεια της ταινίας οι διάλογοι και οι αφηγήσεις είναι σαφείς και εύληπτες. Όταν προσθέτουμε εφέ ή τραγούδια, είναι σημαντικό αυτά τα τελευταία να μην υπερκαλύπτουν τη φωνή.

Ο κινηματογράφος αποτελείται από εικόνα και ήχο. Μπορούμε να δημιουργήσουμε

μέσα στην ταινία σχέδια ή περιβάλλοντα ήχου που να κατευθύνουν το θεατή σε ορισμένες εικόνες. Για παράδειγμα, ντύνοντας μία μαύρη εικόνα με ήχους πυροβολισμών ή εκρήξεων, τοποθετούμε το θεατή σε κατάσταση πολέμου. Άλλο παράδειγμα: οι σοβαροί ήχοι αυξάνουν την ένταση της εικόνας. Μπορούμε να λάβουμε τους ήχους αυτούς από τράπεζες ήχων, αντίστοιχες με τις τράπεζες εικόνων που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Η μουσική επένδυση είναι επίσης πολύ σημαντική για το χτίσιμο μίας ταινίας. Ο συνεντευξιαζόμενος μπορεί να προτείνει τραγούδια που συνδέονται με την ιστορία, την κουλτούρα, το παρελθόν του/της. Επίσης, εναπόκειται στον σκηνοθέτη να κάνει μία μουσική έρευνα σχετικά με το θέμα που κινηματογραφεί. Η ομάδα θα πρέπει να προσέξει τα πνευματικά δικαιώματα. Είναι πάντοτε σημαντικό να παίρνουμε έγκριση για τα τραγούδια που θα ακουστούν στις ταινίες. Υπάρχουν επίσης ελεύθερα τραγούδια διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

Λογισμικό

Συνήθως, το λογισμικό επιμέλειας εικόνων επιτρέπει και επεξεργασία ήχου, όπως επίσης διαθέτει χρήσιμα εργαλεία για την μετα-παραγωγή ήχου. Κάποια από αυτά είναι: εξισωτής, συμπτυκνωτής, καθυστερήσεις και κάποια ακόμα εφέ. Ωστόσο, υπάρχουν και εξειδικευμένα λογισμικά επεξεργασίας του ήχου.

Αυτά είναι τα: ProTools, Cubase, Logic, Studio One.

Ακριβώς όπως το λογισμικό εικόνων, τα πιο επαγγελματικά λογισμικά επιμέλειας ήχου είναι περίπλοκα.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΣΥΜΒΟΥΛΗ: Εάν θέλετε να χρησιμοποιήσετε απλούστερο λογισμικό, χρησιμοποιήστε το “Audacity”. Είναι εύκολο στη χρήση και δωρεάν. Διαθέτει όλα τα βασικά εργαλεία για επεξεργασία ήχου.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ

Η αναζήτηση μίας δυνατής ιστορίας για μια ταινία μπορεί να αποδειχθεί το κλειδί για την επιτυχία της ταινίας που θέλουμε να δημιουργήσουμε. Σημειώστε ότι ο κινηματογράφος είναι η τέχνη της αφήγησης ιστοριών με κινούμενες εικόνες. Συνεπώς, πέρα από τη δυνατή ιστορία, μη ξεχάσετε να έχετε πάντοτε το καλύτερο πλαίσιο, το σωστό φωτισμό και όση προσοχή μπορείτε να διαθέσετε. Εφαρμόστε όλα όσα μάθατε στις προηγούμενες ενότητες.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Audacity <http://www.audacityteam.org/>

Γυρίζοντας μία Συνέντευξη τύπου Ντοκιμαντέρ - Εκπαιδευτικό Βίντεο
<https://www.youtube.com/watch?v=k-2zrWh82iU>

Γυρίζοντας ένα Ντοκιμαντέρ Χωρίς Χρήματα
<https://www.youtube.com/watch?v=TYgT6vffWzs>

Εκπαιδευτικό Βίντεο Μοντάζ για Αρχαρίους | Adobe Premiere Pro CC 2017
<https://www.youtube.com/watch?v=Bg8-83heFRM>

Σεμινάριο Διόρθωσης Χρώματος και Ροής Εργασίας
<https://www.youtube.com/watch?v=xBcn0yDonoQ>

Σεμινάριο Σχεδιασμού Ήχου για Ταινίες: Ήχος & Προ-παραγωγή
<https://www.youtube.com/watch?v=BWN3RJGUetk>

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΗΓΕΣ

Katz, Steven – *Film Directing / Shot by Shot* – 1991 USA

Sonnenschein, David – *Sound Design* – 2001 USA

Goodman, Robert M. – *Editing Digital Video* – 2002 USA

Hampe, Barry – *Making Documentary films and videos* – 1997/2007 USA

Aufderheide, Patricia – *Documentary Film: Very short Εισαγωγή* – 2007 USA

Riley, Christopher – *The Hollywood standard* – 2009 USA

Lindenmuth, Kevin – *The Documentary moviemaking course* – 2010 UK

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

ΟΡΟΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
Αιτών/αιτούσα άσυλο	Ένα άτομο το οποίο έχει υποβάλει αίτημα ασύλου και περιμένει την απόφαση
Ντοκιμαντέρ	Ταινία τεκμηρίωσης που εξερευνά και καταγράφει τον πραγματικό κόσμο και χρησιμοποιεί αναπαραστάσεις πραγματικών περιστατικών ή ανθρώπων ως αμοντάριστο υλικό.
Είδος	Ένας τύπος ή κατηγορία ταινίας, όπως το Ντοκιμαντέρ, το Μιούζικαλ, το Γουέστερν, το Θρίλερ ή η Ταινία Επιστημονικής Φαντασίας.
Σκηνή/ές	Δραματική πράξη αποτελούμενη από ένα ή περισσότερα πλάνα που πραγματοποιείται κατά τρόπο περισσότερο ή λιγότερο συνεχή στον χρόνο και το χώρο. Σε ένα σενάριο γυρισμάτων, συγκεκριμένες τοποθεσίες, δομές & πλάνα ενδέχεται να απαριθμηθούν ως σκηνές.
Φωτισμός	Ο φωτισμός μπορεί να είναι φυσικός, ημέρας ή τεχνητός. Μπορεί να είναι επίπεδος, χωρίς ιδιαίτερες αντιθέσεις σε φωτεινά & σκοτεινά σημεία ή γεμάτος αντιθέσεις. Οι δυνατές αντιθέσεις θα δημιουργήσουν δραματικά κινηματογραφικά εφέ.
Σπικάζ	Η φωνή ενός αφηγητή, η οποία προστίθεται συνήθως στη μετα-παραγωγή.
Τοποθεσία	Ένα μέρος, πέραν του στούντιο, όπου γυρίζεται μία ταινία. Τα γυρίσματα σε εξωτερικούς χώρους ονομάζονται 'επιτόπια γυρίσματα'.
Διάκριση	Αρνητική ή άδικη μεταχείριση προς ένα άτομο ή μια ομάδα που βασίζεται στην φυλή, την εθνότητα, το χρώμα, την εθνική προέλευση ή καταγωγή, τη θρησκεία, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την εκπαίδευση, το γένος, την οικογενειακή κατάσταση, τη γονική κατάσταση, την πολιτική τοποθέτηση, τη γλώσσα, την ηλικία, το φύλο, τις φυσικές ή τις ψυχικές ικανότητες, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου.
Ευρωπαϊκό έργο	Ένα έργο που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση
Ταινίες φαντασίας	Ταινίες που δεν έχουν καμία ρεαλιστική βάση, αλλά έχουν εφευρεθεί από κάποιον. Δεν υπάρχει σύνδεση με αληθινά γεγονότα.

ΟΡΟΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
Ένταξη	Η πράξη του να δημιουργείς περιβάλλοντα στα οποία τα άτομα ή ομάδες ατόμων μπορούν να αισθάνονται καλοδεχούμενα, αξιολογούνται, υποστηριζόμενα και άξια να συμμετέχουν πλήρως. Ένα περιβάλλον που δεν αποκλείει κανένα άτομο και καλωσορίζει, αγκαλιάζει την διαφορετικότητα και δείχνει σεβασμό στα λόγια και στις πράξεις για όλους τους ανθρώπους.
Μετανάστης	Ένα άτομο που ζει σε μια ξένη χώρα, το οποίο μπορεί να ανήκει σε διαφορετικές νομικές κατηγορίες.
Πολιτική	Σχεδιασμένο σύστημα αξιών που καθοδηγεί αποφάσεις και πετυχαίνει λογικά αποτελέσματα. Πολιτική είναι μια δήλωση πρόθεσης και εφαρμόζεται σαν διαδικασία ή σαν πρωτόκολλο. Οι πολιτικές γενικά υιοθετούνται από το όργανο διακυβέρνησης εντός ενός οργανισμού.
Πρόσφυγας	Ένα άτομο που λόγω ενός βάσιμου φόβου δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα ή πολιτικές πεποιθήσεις, είναι εκτός της χώρας καταγωγής του και δεν μπορεί να προστατευτεί μέσα σε αυτή.
Αυτοβιογραφικές αφηγήσεις	Αφήγηση που αποτελείται από τα κύρια στοιχεία και γεγονότα και τις σημαντικές εμπειρίες της ζωής του συγγραφέα (http://staff.esuhd.org/danielle/english%20department%20lillage/Biographical.html)
Εξιστορίαση	Η τέχνη του να διηγείσαι ιστορίες χρησιμοποιώντας λέξεις και πράξεις για να αποκαλύψεις τα στοιχεία και τις εικόνες μιας ιστορίας ενώ ενθαρρύνεις τη φαντασία του ακροατή. Περιλαμβάνει μια σχέση διάδρασης μεταξύ ενός αφηγητή και ενός ή περισσότερων ακροατών. Η αποτελεσματική αφήγηση μπορεί να έχει έντονη επίδραση σε έναν άνθρωπο και να προκαλέσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του. Υπάρχουν πολλές κουλτούρες στον κόσμο, με πλούσιες παραδόσεις, έθιμα και ευκαιρίες για αφήγηση. Όλα αυτά τα είδη αφήγησης είναι πολύτιμα. Όλοι είναι ίσοι πολίτες στον ποικιλόμορφο κόσμο της αφήγησης» https://storynet.org/what-is-storytelling/
Αφήγηση	Είναι ένα είδος επανάληψης, συνήθως με λόγια, κάποιου γεγονότος που συνέβη (μια ιστορία). Η αφήγηση δεν είναι η ιστορία από μόνη της αλλά περισσότερο το να ειπωθεί η ιστορία – γι' αυτό και συχνά χρησιμοποιείται σε φράσεις όπως «γραπτή αφήγηση» και «προφορική αφήγηση». «Ενώ η ιστορία είναι απλώς μια αλληλουχία γεγονότων, η αφήγηση περιγράφει αυτά τα γεγονότα, πιθανώς αφήνοντας κάποια ασήμαντα περιστατικά καθώς από μια προοπτική είναι ασήμαντα και πιθανόν να τονίζει άλλα. Οι αφηγήσεις έτσι διαμορφώνουν την ιστορία». (http://www.units.miamioh.edu/technologyandhumanities/nardef.htm).

ΟΡΟΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
Σχεσιακή επισφάλεια	Ασταθείς και ανεπαρκείς σχέσεις μεταξύ ατόμων.
Κοινωνική Εκπροσώπηση	Συστήματα αξιών, ιδεών και πρακτικών που επιτρέπουν στα άτομα να προσανατολίζονται τους εαυτούς τους στον κοινωνικό κόσμο και να κυριαρχούν; Επίσης επιτρέπουν την επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας κοινότητας. (Moscovici, 1973)
Κοινωνικός αποκλεισμός	Η πράξη του να κάνεις κάποιες ομάδες ατόμων στα πλαίσια μίας κοινωνίας να αισθάνονται υποτιμημένες και ασήμαντες.
Κοινωνικός ρόλος	Ο δεσμός μεταξύ ατόμων και κοινωνίας βάσει των κοινωνικών προσδοκιών.
Κοινωνική ένταξη	Η πράξη του να κάνεις όλες τις ομάδες ανθρώπων εντός μιας κοινωνίας να αισθάνονται πολύτιμες και σημαντικές. Επιτυγχάνεται στη βάση της παροχής συγκεκριμένων δικαιωμάτων σε όλα τα άτομα και τις ομάδες μιας κοινωνίας, όπως η εργασία, επαρκής στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και κατάρτιση κτλ.
Ανισότητα	Η ύπαρξη άνισων οικονομικών και άλλων ευκαιριών και επιβραβεύσεων για διαφορετικά άτομα και κοινωνικές ομάδες.
Ταυτότητα	Η κατάσταση κατά την οποία κάποια/κάποιος έχει μοναδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα, τα οποία δεν τα έχει κανένα άλλο πρόσωπο ή πράγμα.
Εξορία	Η κατάσταση εκείνων που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την κοινότητα ή τη χώρα τους για πολιτικούς λόγους με δική τους απόφαση ή με απόφαση άλλων.
Φόβος	Η δυσάρεστη συναισθηματική κατάσταση που συνίσταται σε ψυχολογικές και ψυχοσωματικές αντιδράσεις μπροστά σε μία πραγματική/ ανύπαρκτη εξωτερική απειλή ή κίνδυνο.
Αυθεντικότητα	Η ιδιότητα του να είσαι πραγματικός ή αληθινός
Ταινία ντοκιμαντέρ	Ταινία που δομείται πάνω σε ντοκουμέντα (κείμενα, ταινίες, μαρτυρίες)

ΟΡΟΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
Μηχανισμός άμυνας	Μία διανοητική διαδικασία που πυροδοτείται ακούσια για την αποφυγή συναισθημάτων σύγκρουσης ή άγχους.
Διαφορετικότητα	Η ιδιότητα ή το γεγονός του να είσαι διαφορετικός
Συνέντευξη	Συζήτηση κατά την οποία διατυπώνονται ερωτήσεις και δίνονται απαντήσεις. Στην καθομιλουμένη η λέξη συνέντευξη αναφέρεται σε συζήτηση μεταξύ δύο ατόμων, με το ένα άτομο να παίρνει τη συνέντευξη και το άλλο να έχει το ρόλο του συνεντευξιαζόμενου. Αυτός που παίρνει τη συνέντευξη κάνει ερωτήσεις και ο συνεντευξιαζόμενος απαντά, με τους συμμετέχοντες να μιλάνε εκ περιτροπής. Οι συνεντεύξεις συνήθως περιλαμβάνουν μια ανταλλαγή πληροφοριών από αυτόν που δίνει τη συνέντευξη σε αυτόν που την παίρνει, το οποίο είναι συνήθως ο βασικός λόγος μιας συνέντευξης, αν και η μεταβίβαση πληροφοριών μπορεί να συμβεί και προς τις δύο κατευθύνσεις ταυτόχρονα. Θα μπορούσαμε να συγκρίνουμε μία συνέντευξη η οποία περιλαμβάνει αμφίδρομη επικοινωνία με μια μονόδρομη ροή πληροφοριών, όπως ένας λόγος ή μια αγόρευση. (https://en.wikipedia.org/wiki/Interview).
Ξενοφοβία	Φόβος και έλλειψη εμπιστοσύνης σε αυτό που θεωρείται ξένο ή παράξενο. Μπορεί να εκφραστεί με πολλούς τρόπους περιλαμβάνοντας τις σχέσεις και τις αντιλήψεις μιας ομάδας προς μια άλλη ομάδα, η οποία φοβάται ότι θα χάσει την ταυτότητά της, είναι καχύποπτη με τις δραστηριότητές της άλλης, επιθετική και θέλει να εξαλείψει την παρουσία της για να διασφαλίσει μια υποτιθέμενη καθαρότητα.
Πολίτες Τρίτων Χωρών (ΠΤΧ)	Όρος που συνήθως αναφέρεται στο πλαίσιο της μετανάστευσης. Αναφέρεται σε άτομα τα οποία βρίσκονται σε μετάβαση και/ή υποβάλλουν αίτημα για βίζα σε χώρες οι οποίες δεν είναι οι χώρες καταγωγής τους (δηλαδή χώρες μετάβασης), με στόχο να πάνε σε χώρα που δεν είναι η χώρα καταγωγής τους.
Προσφυγική κρίση	Μπορεί να αναφέρεται σε περιστατικά στη χώρα καταγωγής ή σε προβλήματα ενώ βρίσκονται σε κίνηση μεγάλες ομάδες εκτοπισμένων ανθρώπων, οι οποίοι μπορεί να είναι ή εσωτερικά εκτοπισμένα άτομα, ή πρόσφυγες ή άλλοι μετανάστες, εντός της χώρας καταγωγής τους, ή μπορεί να αναφέρεται σε προβλήματα στις χώρες υποδοχής μετά από την άφιξη μεγάλων ομάδων εκτοπισμένων ατόμων, αιτούντων άσυλο ή προσφύγων.
Κόψιμο	Η πράξη της διακοπής της κινηματογραφικής σεκάνς (μοντάζ)

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

ΟΡΟΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
Αντιανέμιο	Προστατευτικό κάλυμμα για μικρόφωνο
Πλάνο	Εικόνα / φωτογραφία που καταγράφεται στην ταινία
Καδράρισμα	Απόσταση (οπτική) και ύψος μεταξύ της κάμερας και του αντικειμένου που κινηματογραφείται.
Κοντάρι	Ράβδος όπου μπαίνει το μικρόφωνο σκηνής
Rig	Στήριγμα κάμερας ώμου
Γύρισμα	Κινηματογράφηση, η πράξη της κινηματογράφησης
Σενάριο	Κείμενο που περιέχει τη λεπτομερή περιγραφή όλης της ταινίας (ιστορία)
Shotgun	Πολύ-κατευθυνσιακό Πυκνωτικό Μικρόφωνο
Μουσική επένδυση	Τραγούδια που ακούγονται κατά τη διάρκεια της ταινίας.
Εικονογραφημένο σενάριο	Σχεδιάγραμμα των σκηνών της ταινίας με όλες τις υποδείξεις που πρέπει να ακολουθηθούν
Κωδικός Χρόνου	Το χρονικό πλαίσιο της ταινίας σε λεπτά / δευτερόλεπτα / καρέ
Καδράρω	Στοχεύω με την κάμερα και αποφασίζω ποιο θα είναι το κάδρο